

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

CUM IUBEȘTE O FATĂ

Roman de Vasile Pop

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Proiect cofinanțat din fonduri 2001-2002

CUM IUBEȘTE O FATA

— ROMAN —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

„CONCURENȚA"
Tipógrafie ▣ Librărie ▣ Legăt. de Cărți
V. DUMITRESCU
Ploești, str. M. Kogâlniceanu 12

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

30F6,55

VASILE POP

Cum iubește o fată

— ROMAN — 116

Cu un „cuvânt înainte", explicativ.

EDITIA IV

BCU Cluj-Napoca
RBCFG202000605

BUCUREȘTI
Viața Românească S. A. Librăria Alcalay & Co.
— 1921 —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

184770

Reproducerea oprită

Autorul îşi rezervă toate drepturile

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?id=1901-1932

CUVÂNT INAINTE

Dragi cititoare și cititori,

De obicei cine-va săvârșește un păcat sau o crimă, și apoi cere iertare. Eu voi răsturna obiceiul: întâi voi cere iertare, și apoi voi săvârși crima... de a da câte-va lămuriri asupra uneia din lucrările mele.

Este prima dată când, după două zeci și cinci de ani de sforțări făcute în direcția literară, îmi permit să fiu atât de îndrăzneț în cât să fac o introducere explicativă.

La un sfert de secol odată, cred că se poate face o abatere de la ori-ce regulă, cu sau fără voia cui-va.

Cu acest prilej, cer scuze amicilor mei pentru că am uitat să organizez obligatorul banchet de 25 ani de activitate literară. Nădăjduesc că la împlinirea viitorului sfert de veac, să repar această scăpare din vedere...

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvana.ro/mdrr1901-1932

La epoca pe când am scris această nuvelă, eram un debutant în literatură. Scrisesem schițe humoristice, publicate în volumele intitulate: „Fleacuri" apoi „Ocna Vieței" și „De dragul celor mici."

Marele Caragiale mă lăudase printr'o coloană iscălită de el în „Epoca Literară." B. Brănișteanu publicase foiletoane calde despre volumașele mele; iar d-l Nicolae Iorga, scrisese despre mine articole de o extremă bună-voință.

Erau însă alții cari îmi preziceau un sfârșit grabnic: o înecare în alcool etc.

După aceștia, activitatea mea avea să culmineze într'un „delirium tremens, hors concours."

* * *

In vremea aceea am avut prilejul să asist la un examen de elevi și eleve ale conservatorului de declamație. Intre alte tinere, dădeau examen două eleve, D-șoara Marioara Fărcășanu și D-șoara C... D-șoara C. era o frumuseță deosebită. Marioara „contrasta" izbitor cu frumoasa ei colegă. Dar când ambele au început să joace, talentul înăscut al Marioarei Fărcășanu, unit cu frăgezia ei aproape diafană, a făcut să dispară cu totul de pe scenă pe rivala sa. Nu se poate închipui ceva mai fin, mai distins și tot de odată feciorelnic, în efuziunile de drăgălășie, din diferitele roluri, în cari da „Marioara" „examen."

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi... am uitat de ea. La un interval, căzând eu bolnav, am fost nevoit să stau câte-va luni în pat, când pe o coastă când pe alta. Dar am stat bine, căci eram la Sinaia. Tot timpul l'am trecut, făcând planuri, retrăind scene, şi uneori revăzând în minte jocul Marioarei.

Când m'am întremat îndeajuns ca să pot sta la masă, am început să aştern pe hârtie din drăgălăşiile ce-mi sunau, par'că, în creer. Impresiile lăsate de jocul delicat şi graţios al Marioarei Fărcăşanu, mi-au revenit cu o ciudată putere; dar nu ca simple gesturi şi mişcări, ci însoţite de fraze care-mi păreau atunci drăgălaşe. Am stat aşa vre-o săptămână fără să mă decid. Apoi am făcut provizii de hârtie, de peniţe şi cerneală, şi m'am pregătit să văd ce avea să iasă din „vizitele" Marioarei.

O zi am avut de furcă, lucrând să fixez liniile generale. Trebuia să fie povestea iubirei unei fete, care este cultă, are unul sau doi de filozofie, posedă un fond de energie, şi este curăţia întrupată.

Am avut, să zic, ca „model pentru ansamblul de acţiune," „cazul" unor tineri îndrăgostiţi, cunoscuţi mie. Era o dragoste, curată, între un tânăr stăpânit de un exces de scrupuluri, şi o fată, care văzând că nu are alt chip de a birui opunerea mamei sale, a recurs la mijloace e-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

roice. Cu singura deosebire că în vremea pe când eu scriam, acei tineri al căror dramatic sbucium sentimental, mi-a servit de „tramă" nu erau căsătoriți încă. Lupta—între dorința mamei de a rămâne stăpână pe o avere, pe care credea că o va pierde și între dragostea fetei, — era în „curs de acțiune". Eu am dat atunci, ca o soluție a dramei, sinuciderea fetei. Spre lauda ei însă, eroina nuvelei mele a fost mai inventivă de cât mine. Ea a „simulat" o sinucidere, și a produs o criză atât de grozavă în sufletul și inima mamei sale, încât de astădată, era să moară mama, dacă nu o îngrijea „sinucisa".

...Tânăra de atunci, are azi vre-o șase copii. Soțul ei a avut norocul să se întoarcă din război neciuntit.

Căsătoria a modificat câteva din vederile eroinei: ea a devenit o patrioată aprinsă. Are convingerea că alt mijloc de a arăta mai bine dragostea de Patrie, nu este decât dând țărei cât mai mulți fii.

* * *

Încă una din pricinile, cari m'au făcut să dau aceste explicații este și următoarea:

Cu puțin înainte de a intra România în războiu am vorbit cu d-l profesor M.-M, care deși s'a exprimat elogios de unele din lucrările mele, mi-a spus că: nu a mai citit nimic de mine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de când am publicat volumul „Cum iubeşte o fată.“ Spunea că nu mai mă citea din pricină că eu aşi fi descris acolo, cum o fată se dă unui tânăr. Abia după câte-va minute de uluire am putut protesta: Atât mă năucise cele spuse de d-l M.-M.

Eu consideram această lucrare, ca una din cele mai caste scrieri ale mele, şi când colo, un bărbat de cunoştiinţele şi de judecata dreaptă pe care o afişa d-l M.-M. mă clasase printre scriitorii de obscenităţi. Am avut impresia că profesorul mă condamnase după spusele altora.

Acuma, dacă un bărbat cult putea să mă osândească astfel, pe necitite, cum mă vor fi judecat alţii, mai ales când se ştie „tandreţa“ deosebită pe care o manifestau prin scris pentru mine atâţia „cârtici.“

* * *

Cauza a fost poate titlul. Iată şi povestea şi rostul titlului:

Ilarie Chendi şi St. O. Iosif, au venit în 1906 să mă viziteze la Sinaia, după ce mă întremasem.

Am plecat câte-şi trei în pădure şi cam pe unde era iarba mai înaltă, lângă „Castelul Peleş“ ne-am lungit. Şi am început să citesc nuvela pe care abia o terminasem.

Chendi, după ce a ascultat, mi-a zis strângându-mi mâna:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Dar știi că e cu draci! Îmi place de minune psicologia fetei. S'o dai pentru „Viața literară." Ce titlu zici că-i dai?"

— „Îngerul îndrăgostit."

— „Tiii!! dar bleg titlu!! Unde naiba l'ai găsit așa de papă lapte? Altfel nu-i poți spune?"

— „Ar fi un titlu" am replicat eu, „dar nu merge... e prea... vioi. Ar fi: „Cum iubește o fată"... Dar nu se poate."

Chendi, — care între prieteni era une ori de un exasperant „democratizm" în expresii, — a bătut cu pumnul în iarbă și a exclamat:

— „Al naibi să fii tu Vazeli! dacă nu mă lași să-i punem în revistă titlul „Cum iubește o fată"!"

Ne putând admite să fiu al... cui spunea amicul Chendi, am primit. Și bucata a apărut sub titlul cunoscut.

Puțin după aceia, am avut de prezintat un volum la „Minerva."

D-l G. F. — căruia îi fusesem recomandat în termeni elogioși de către marele nostru istoric d. Nicolae Iorga, — îmi făcuse mustrări amicale pentru că nu lăsasem ca pe un volum nou al meu, să se pună un titlu sonor...

Când i-am arătat noul volum, d-l G. F. a ales dintre nuvelele cuprinse, pe aceea cu titlul impus de Chendi.

Editorul îmi-a spus:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Uite asta e cea mai tare! Are pasiune, psicologie şi dramă: tot ce vrei, şi e scrisă cu nerv. Ş'apoi titlul este cel mai bun din câte am văzut până azi. Titlul ăsta rămâne..!"

* * *

De atunci încoace, am primit din diferite părţi scrisori cu întrebări, de ce nu am dat acestei drame de iubire, proporţiile unui roman? Într'unele răvaşe mi s'a atras atenţia asupra faptului, că ar părea, că eu, dau fetelor sfatul, ca, dacă nu se pot mărita, cu „alesul lor", să se sinucidă.

Am hotărât să urmez sugestiilor cari mi-au venit, sub diferite forme, şi să dau o mai mare dezvoltare acestui subiect, înlocuind şi în roman sinuciderea reală, prin acea simulată de eroina mea, a cărei acţiune mi-a servit de model.

Hotărârea mea datează dinainte de război.

Dar planurile mele, de atunci, au suferit oarecari întârzieri. Activitatea ce mi-am impus cu scoaterea diferitelor publicaţii pro-„antantiste," cum a fost ziarul zilnic întitulat „Trăiască Franţa" precum şi revista „Les Annales Roumaines," publicată în unire cu marea noastră Elena Văcărescu, iar apoi intrarea României în războiu, m'au împiedicat dela punerea în executare a acestui proect.

Pribegia mea prin Rusia, Siberia, Japonia, prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Haiti, şi cei doi ani petrecuţi în Statele-Unite, au amânat din nou executarea planului meu.

Reîntors, am făcut constatarea că femeia Română din ţări subjugate a fost în stare să populeze ţinuturile acelea, şi să mărească astfel numărul locuitorilor români încât celelalte naţionalităţi să fie întrecute cu mult. Acestui fapt cred că se datoreşte mai mult de cât altor cauze mărirea ţărei noastre.

Unirea cu ţinuturile subjugate s'a făcut numai mulţumită soţiilor Române. Astfel stând lucrurile îmi pare că un roman care ar pleda, sau ar da o indicaţie în această.... direcţie, nu ar fi tocmai deplasat.

Problema măririi ţărei şi ca populaţie, după ce s'a mărit ca suprafaţă, are aerul să devină mai interesantă de cât s'ar fi bănuit.

Cu toată criza morală prin care trecem, şi aspiraţiile şi idealurile ţărei noastre suni mărite. Cititorii nu vor găsi dar nelogic, cred, când toate în România Mare sunt mărite, ca şi eroina mea... să se mărite.

V. P.

P.S. Rog pe cititoare şi cititori, ca înainte de a începe lectura romanului prezent, să consulte „Erata" dela sfârşitul volumului Perfecţia la care a ajuns arta grafică, face ca această „rubrică" să fie aproape mai necesară de cât restul volumului.

V. P.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CUM IUBEȘTE O FATĂ

„O fată bogată e datoare să facă primul pas, către tânărul sărac, pe care'l iubește".
Aura. T.

«Să știi că mă omor, dacă o să iubești pe alta, și toată viața mă vei avea pe cuget. — Sunt frumoasă. Mă cunoști de când eram mică, și eu te cunosc și te iubesc; ba mint, nu te iubesc, te ador! Nu mă uita. Fii credincios mie, necunoscutei care te idolizează.»

A ta, T.

— «Frate» se gândi Vintilă, citind rândurile aproape caligrafice și bărbătești, aruncate pe o cartă postală ilustrată, «ce soi de fată trebue să fie asta! De trei ani primesc același fel de ilustrate, viorele, miosotis, cu vorbe de dragoste. Zău! dacă n'am început s'o iubesc. Și nici măcar nu știu cine este. M'am gândit adesea: să fie un prieten, care îmi face vre-o farsă? Nu se poate, căci prea ține de mult

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

timp... Trei ani... asta e constanță, nu gluma, nu mai poate fi farsă...»

Tânărul zâmbi sucind carta poștală pe o parte și pe alta, apoi murmură:

— «Nici un semn... Numai un singur lucru mă cam miră; de obicei le primesc Duminica. Asta am primit'o azi, Sâmbătă.... Ce să fie?...»

El lăsă carta poștală pe masă, și eși din odae mai timpuriu ca de obicei, ca să-și liniștească nervii supra-încordați de studii și cercetări.

Câțiva pași, și fu în stradă. In poartă se opri. In mod instinctiv, își mai trecu odată în revistă îmbrăcămintea: duse mâna la cravată, la mustăți, își potrivi părul pe tâmple, apoi eși în șuvoiul de oameni care înecă strada, se opri pe trotuar, și rămase visător. Statura lui mijlocie dar svelță, — obrazul mai mult lunguеț de cât oval, cu ochii expresivi, tristîi și gura mică, cu mustața brună, — atrăgeau privirile trecătorilor.

El rămase nemișcat: unii îl priveau, alții îl ocoleau, puțini îl salutau, însă privirea lui nu opri pe nici un prieten în drum.

El duse mâna spre buzunarul în care își purta revolverul. Aci avea cu ce să'și liniștească nervii. Aspiră adânc și rămase locului, caci nici el nu știa ce vroia... Simțea un fel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dri1901 1932

de sete de viaţă, o sete de prietenie, sete de iubire, şi se vedea singur. Gândul izolărei îl făcu din nou să pipăe arma din buzunarul hainei.

— «Un punct de acestea de plumb.» gândi el, «şi la nevoe încă vr'o câteva, ar juca rolul punctelor de suspensiune!... de suspensiune... a vieţei.» Şi un zâmbet trist îi luminâ faţa.

Privirea lui se îndreptă în susul stradei, şi, având acelaş zâmbet tristiu pe buze, el urmă să scruteze lumea fără a vedea pe nimeni.

Dar, în mulţimea şuvoiului care se scurgea în toate direcţiile, ochii lui se oprirâ pe statura elegantă a unei fete, rămasă ca ţintuită locului.

Privirea i se fixă pe ea, şi alunecă, de la roçhia cutată la talia sveltă, la bustul plin, semeţ, la gâtul frumos, delicat, şi se opri la chipul gingaş, surâzător al tinerei. Ochii ei atraseră pe ai lui. Erau două lumini mari, negre, umbrite de nişte sprincene frumoase arcuite, cu ceva naiv şi toţdeodată îndrăsneţ în privirea lor franeă. Inima lui se çontractă ca strânsă de un pumn energic. Fără să vrea el, rămase aşa, cu ochii la fată; şi, cu încetul, privirea lui se făcu serioasă. Trezit din visare Vintilă privi mai scrutător spre tânăra şi observă că obrazul ei era de o perfecţie ideală, că părul ei, ondulat, sub pălăria mică, ele-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ganta, era de o bogăție rară: că întregul chip respira sănătate și o frumuseță unită cu semeția privirei leale.

Tocmai vroia să-și ia ochii de la fată spre a nu o jigni cu persistența sa, când văzu pe tânăra venind în spre el. Ajunsă aproape de Vintilă, ea îi întinse mâna, și-i zâmbi prietenos.

Tânărul făcu o figură uimită, încurcată, neștiind ce să creadă. Dar fata zise cu glas armonios, însă cu o nuanță de timiditate și îndrăsneală naivă, rămânând cu mâna întinsă spre el:

— «Bună ziua D-le Dragomir... Ce nu mă mai cunoști?»

Tânărul, foarte încurcat, apucă mâna, apoi, ca revenindu-și în fire, rosti zâmbind la fel, cu acelaș surâs aproape naiv:

— «Ba te cunosc, cum să nu te cunosc?... D-ta ești,... d-ta ești... Frumusețea.»

Tânăra se făcu serioasă și protestă simulând o ușoară supărare:

— «Ei, nu... Nu mai vorbi așa... că... mă doare... Văd bine că nu mă mai recunoști... că nu-ți amintești nici de numele meu, și nici măcar de mine.»

— «Nu te supără, că sunt așa uituc... dar spune-mi: cine ești d-ta frumoaso?»

— «Eu?... ai dreptate să nu mă recunoști...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

Eram mică acum șapte ani când ai locuit la noi... Eu sunt Aurelia. D-ta îmi ziceai Aura. Știi, tatăl meu... d-l Trandafirescu...»

— «Ahaa... Da mi-aduc aminte... Bietul om, a murit... Nu e de mirare, ca d-l Trandafirescu să aibă un trandafir și încă unul atât de frumos.»

Tânăra făcu un gest de nerăbdare comică:

— «Să știi că mă supăr, dacă mai vorbești astfel. Înainte erai mult mai serios... nu făceai așa complimente... Ba încă nici măcar nu te uitai la domnișoare... Știu precis, că era una care venea la d-ta, și o vecină a mamei mele se uita prin geamul cel mic, — geamul cela de hârtie, — ca să vadă dacă vă sărutați. Și ea, spunea, că d-ta citeai din niște cărți mari, și îi explicai; iar domnișoara te mânca din ochi și d-ta nici nu observai... Pe atunci erai foarte serios...»

Vintilă întreabă pe un ton glumeț:

— «Dar de unde știi d-ta toate astea?»

— «Eeei... de unde?... Am auzit și eu; și am mai auzit cum te lăuda tata, și cum mama spunea că ești un — nu-i așa că nu te superi? — ești un papă-lapte, că în loc să te uiți la fata aceia, te uitai numai în cărțile d-tale.»

— «Biata Cornelia... Știi, domnișoara aceia.. a murit de vre-o 5 ani.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Știu și asta; și că sărmana a murit din pricina ca te iubea mult...»

Vintila dadu din cap cu tristeță și aproape neauzibil șopti:

— «A murit de oftică...»

— «Da... ai ofticat-o d-ta, că te-ai făcut că nu vezi cât te iubește...»

— «Nu cred să fie exact...»

Fata protestă blajin:

— «Ei, cum d-le Dragomir? Dar nu'ți amintești cum ai fost chemat la patul ei de moarte, cum te-a rugat să te apropii, și cum ți-a sărutat mâna și a început să plângă!?... Zau! Eu când am aflat toate astea, îmi era așa necaz pe d-ta... N'ai idee!...»

El o întrebă ridicând sprâncenele:

— «Serios D-ră!... Și acum mai 'ți e încă necaz pe mine?»

— «Ce «serios?» foarte serios; vre-o câteva luni nici nu m'am mai uitat la d-ta de ciudă; dar apoi, mi-a trecut și mi-ai devenit iar drag, vreau să zic «simpatic...» Daa! Că-i erai foarte bun și blând cu toată lumea.»

— «Ei și, acuma, cum îți sunt d-ră?... tot «dra...» pardon, «simpatic?»

— «Acuma... acuma îmi ești urât... Fugi d'aici ca nu ești drăguț de loc!...»

Fata făcu o pauză apoi zise plecând ochii:

— «N'ai idee de când te urmăresc. Am

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1901-1932

aflat că ești la un spital, și am venit la consultație, crezând că am să te găsesc, dar n'am avut noroc, și chinina pe care speram să mi-o dai d-ta... mi-a dat-o altul... și nu am luat-o...»

Cucerit de tonul ei drăgălaș, tânărul întrebă surâzând :

— «Dar dacă era de la mine... o luai...?»

Fata îl privi și rosti ca într'o explozie de veselie :

— «Chiar să fi fost stricnină... o... luam. Dar ce, parcă d-ta aveai să-mi dai otravă?... Mai ales când m'ai fi văzut că nu sunt urâtă și...» adaugă fata, înroșindu-se brusc... «și când ai fi văzut, căă...»

— «Căă?!... ce-i acest căă?...»

— «Dar ce crezi?,» zise Aurelia ridicând ochii sfidător spre Vintilă, «ce, crezi că mi-e frică de d-ta?... crezi că nu o să am curajul necesar să'ți spun ceea ce am pe inimă?»

— «Știu eu?... cine poate ghici ceea ce vrei să spui acum d-ta?»

— «Oof Doamne,» șopti fata înciudată, apoi urmând mai tare : «de ce te prefaci d-ta că nu înțelegi ce vreau să'ți spun? Uite, mie mi se pare, că toată lumea, toți cei cari trec pe aci, numai uitându-se la mine, ghicesc, văd că eu... că eu... că eu...»

— «Ei, spune frate ce ai de spus. Ce-i acel «că eu...» «că eu« «că eu...?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Aurelia zise cu o ușoară înciudare:

— «Da... d-ta acum râzi de mine... Nu-ți mai spun nimic... M'am supărat...»

— «Tare?... Te-ai supărat mult?» întrebă tânărul apucându-i îndulșoșat mâna, și strângându-o delicat. «Serios? te-ai supărat? Ei nu fii supărată, hai să ne împăcăm. Hai să ne plimbăm puțin, până la grădina dela capătul stradei, acolo o să ședem pe o bancă și o să vorbim, ca doi vechi și buni prieteni. Vrei?»

Aurelia strânse delicat mâna lui Vintilă, și dadu din cap: un zâmbet ușor se ivi pe chipul fetei și trădă bucuria ce-i pricinuia această propunere.

— «Stai,» zise ea îmbujorându-se; «stai să te iau de braț, au să creadă cei care ne întâlnesc că suntem logodiți, — sau doi însurăței. și nu se mai uită așa la noi. Așa... și uite vezi, acum par'că simt că-mi ești și mai aproape de... de... de...»

— Mai aproape «de ce»? De ce, «de»?...» întrebă Vintilă zâmbind și strângându-i binișor brațul.

— «Ei de ce... De... De inimă»! șopti fata. Dar în clipa aceea ea se făcu roșie de tot; și obrazul i se strânse ca sub o durere. Vintilă simți un fior, și avu o senzație parcă l'ar fi durut pe el crisparea ce văzuse pe obrazul fetei.

— «Mă rog», zise el cercând să păstreze

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

tonul glumeț; «să iau asta drept o destăinuire, drept o...»

— «Nu o lua drept nimica. Eu ți-am spus acceea ce voiam să-ți spun: d-ta nu ești ținut să răspunzi, și nici măcar să ei în seamă cele ce ai auzit... Dacă ar fi să iubești d-ta pe toate fetele, care țin la d-ta, unde ai ajunge?... Eu ți-am spus»...

— «Ce mi-ai spus? D-ta nu mi-ai spus nimic»...

Fata se opri o clipă din mers și zise cu o indignare simulată:

— «Breee, dar fie că pretențios mai ești? Ce, vrei poate să-ți spun pe șleau că tee... te... te... i»...

— «Ce-i asta d-șoară: «te... i»... Ce «i»?»

— «Uuuf! Dar nesuferit mai ești! Ce? Vrei să-ți spun?... Dar la adică... ce? crezi că mi-e frică să-ți spun ce am pe inimă? Ehei, nu știi: eu sunt foarte curagioasă!»

Vintilă făcu din cap cu gravitate:

— «Se vede: cum nu! cât de colo se vede. De un ceas vrei să-mi spui ceva și tot ocolești, numai de curagiu. De sigur că s'a făcut o crimă de «tei»-ul cela al d-tale de care începuse-și să spui, adineaori... Ei... ce e cu «tei»-ul, d-tale?»

— «Mai întâiu că nu nu e vorba de un «teiu» ci vreau să zic; «te i.» Aci este un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

i lung, nu unul scurt cu pălărie, uite așa, ci e unul cu un punct deasupra. Adică un i, colea, românesc.»

— «Bine. Acuma ai pus punctul pe i, dar tot aștept să văd, rebusul ăsta, ce înseamnă? Va să zică un «i» cu un punct. Și pe urmă?...»

— «Și pe urmă», zise fata furișând ochii în laturi: «pe urmă vine un u.»

— «Bun asta face «teiu»: și încă un teiu cu *i* lung și cu un *u* care s'o fi mirând și el ce caută lângă lunganu ăla de «i»... Și pe urma?»

— «Și pe urmă... pe urmă vine un b...»

— «Adică: «teiu b», cam înțeleg: teiu bunicului, sau: «teiu babei», sau...»

Fata se opri în drum, își scoase pe jumătate brațul dintr'al lui Vintilă și zise cu o supărare comică, dând cu tifla în spre însoțitorul ei:

— «Nnna! păcat de învățătura d-tale, și de tot ce ai cheltuit cu studiile, dacă nici atâta nu înțelegi... Du-te să-ți dea banii îndărăt, că te-au înșelat toți.»

— «Stai mă rog, lasă asta... și pe urmă?»

— «Pe urmă,» zise fata privindu-l șiret, pe urmă: «*Eee*» nu-ți mai spun nici o literă.

— «Dar de ce frate... spune te rog.»

— «Păi ți-am mai spus una, dar n-ai în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901_1932

țeles-o, sau... nu vrei să mă înțelegi... Eu, eu de aș fi în locul d-tale, nici n'ar fi nevoe să își mai bată o fată atâta capul ca să spună un cuvânt ca ăsta.»

Tăuarul surâse, întrebând cu sprîncenele ridicate:

— «Ce cuvânt frate...? Și apoi d-ta zici că ești curagioasă. Vrei să-mi spui un cuvânt, și îmi dai numai litere, în loc să pui dintr'o dată punctul pe i.?

— «Păi n'am pus. încă dela început?...»

— «Ei! ai pus, dar numai pe un pârlit de *i* lung.»

— «Dar ce, vrei să pui câte un punct pe fiecare literă a alfabetului? Vrei punct pe *i*, punct pe *u*, punct pe *b*, în sfârșit de s'o potrivi, sau nu, să torn la puncte cu ocaua. Dar ce, crezi că noi acasa avem fabrică de cerneală?»

— «Asta nu o cred dar vreau să știu ce crezi, ce gândești d-ta...?»

Aurelia îl privi, surâzând cu șiretenie:

— «Ce cred eu?... eu cred ca mama!»

— «Și ce crede mama d-tale?»

Fata replică râzând, cu o vioiciune caldă:

— «Nu ți-am spus dela început? ea crede, ba nu crede, e sigură, ca d-ta ești un papă-lapte. Și iată, m'am supărat pe d-ta. Na! uite așa! acuma sunt supărată foc. Lasă-mă în pace...!»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânărul surâse cu un aer mirat şi se uită în ochii fetei. Ea zâmbi şi ochii i-se umeziră.

— «D-şoară, să şedem puţin pe banca asta... singuratecă... Ştii că-mi pari curioasă de tot. Abia ne-am recunoscut şi ne-am şi supărat. Hai să ne împăcăm; haide! vrei?»

— «Vreau, dar eu ştiu să mă împac numai ca... fetele?»

— «Şi, mă rog, cum se împacă fetele?...»

— «Ei... par'că d-ta nu ştii...? Dar, uite văd că este prea multă lume pe aci, şi... nu ne putem împăca... Ce te uiţi aşa mirat?... Nu ştii, că fetele se împacă sărutându-se?» zise Aurelia surâzând ca să-şi ascundă emoţia.

— «Ei, dar tot n'o să ne despărţim aşa supăraţi... Ştii ce, adu mâna încoace;» şopti Vintilă, şi până să bage de seamă fata, el îi ridică mâna şi-i o sărută.

Ea duse mâna la piept pentru a'şi comprima bătăile inimei şi privi în ochii lui Vintilă, zicând:

— «Mi-ai luat-o înainte, dar să ţii minte că nu te las eu, numai aşa; când n'ai să bagi de seamă... am... am... ai să vezi ce am să-ţi fac. Oho! eu sunt îndrăzneaţă, eu ca singur copil la părinţi, am fost atât de răsfăţată, încât nici nu-ţi poţi închipui, cât de încăpăţânată sunt, şi cât de puţin mă sinchisesc de «bonton» şi de lume.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1901-1932

— «Ei și când te răzbuni d-ră Aura ?»

— «Aura ! ai zis Aura !... să știi că nici nu mai primesc să-mi zici altfel decât așa ; îmi place mai bine Aura.»

— «Dar mie... Și mie îmi place Aura.»

— «Stai te rog, să nu mi-o ei înainte : țineam să-ți dau o probă de curaj și văd că sunt cu mult mai fricoasă, decât mă credeam. Uite ce vroiam să zic... De ce te uiți în jos? Uită-te la mine.»

Tânărul ridică ochii, surâzând :

— «Vroiam să-ți ușurez cele ce aveai de spus, căci văd că ai de gând să-mi faci o mărturisire...»

Fata zise cu o intonație drăgălașă:

— «Da, dar asta să nu te oprească de a mă privi în față. Eu mă cred, și aș dori să fiu, pe cât de francă se poate. Mi-am făcut, — știi dintr'ale cui cărți...? dintr'ale d-tale, — mi-am făcut o convingere a mea specială. Știi că eu urmez filosofia, dar dacă nu ți-am vorbit până acuma, e că mă feream, căci voiam să știu cât țiu la d-ta. Și eram decisă, ca, în cazul când d-ta îmi ești simpatic, să vin să-ți spun eu verde: Domnule... Domnule...»

Văzând că Aurelia se oprește încurcată, el o întreba:

— «Domnule? Ce?»

— «Ei, iată: Domnule, să te păzești de mi...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

că te iub... că, ei na: te iubesc! Uf doamne! dar greu e să faci o mărturisire în felul ăsta.»

Tânărul o privi înduioşat, îi apucă mâna şi i-o sărută, apoi ridicând sprâncenele, zâmbi cu toată faţa, şi întrebă:

— «Bine, dar dacă doamne fereşte eu aş fi de altă părere...»

— «Nu se poate - nu se poate - nu dau voe!» zise Aura cu o grabă copilărească. «Nu se poate... Ce crezi? de cinci ani de când îţi port Sâmbetele, de cinci ani declaraţia asta a mea te ameninţă ca o sabie a lui Damokles. In fiecare seară îmi făceam planul cum să-ţi spun că-mi eşti drag, dar ştii ce drag... drag de mă gândeam, mai de grabă să te gâtui, decât să ştiu că iubeşti pe alta.»

Vintilă făcu o figură speriată:

— «Zi, eram în primejdie mare... şi eu, nu ştiam nimica.»

Fata reîncepu cu o energie în care vibra drăgălăşia ei:

— «Păi, dacă eu am tăcut ca o... toantă... Şi ce de planuri făceam, cum să-ţi spun, şi cu câtă frică mă gândeam, că, ai să crezi, că sunt vre-o zvăpăiată... Dar la urmă mi-am făcut eu o hotărâre: dacă te lăsam în voia soartei, cine ştie pe cine luai, şi rămâneam eu aşa!... Şi uite ce simplu şi fără mult înconjur a fost... Să ştii că nu te silesc să mă iubeşti.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?rdm=1901-1932

Eu vreau numai să văd dacă înclini spre mine... Să vad dacă poți să ții la mine... Să vedem dacă ne înțelegem și... nici nu vreau să aud de căsătorie, până nu ne-om cunoaște bine caracterele... Eu ți-l cunosc pe al d-tale, dar acuma rămâne să mă cunoști și d-ta...

— «Bine, dar mama d-tale ce o să zică? Eu sunt sărac: am auzit, că, după moartea tatalui d-tale v'a căzut din partea unui bunic, o moștenire mare, că, aveți mai multe rânduri de case mari, că aveți, mi se pare, și... trăsură... așa că... de!... Mama d-tale...»

— «Mama? ce-i cu mama, mama n'are să spună nimic, fiindcă nu se mărită ea cu d-ta; și când e vorba de trăsuri, avere și celelalte... Arză-le focul! eu nu le iubesc pe ele, ci pe... alt cineva.»

— «Dar... dar mai este...»

— «Ce mai este», zise tânăra ca speriată, «ce, ai ceva ascuns?»

— «Uite, ca să fiu sincer de tot, am să-ți spun ceva: iubesc o fată...»

— «Cine fată? care fată? Unde-i fata?» întrebă Aurelia precipitând cuvintele unele peste altele... «Spune-mi numele, că mă duc să-i scot ochii, s'o omor.»

— «Stăi, stăi, Aură dragă, încet, încet... să-ți explic: de vre-o trei ani încoace...»

— «De trei ani încoace? ei ce-i de trei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ani ?» exclamă în pripă fata, cu ochii aţintiţi aproape holbaţi, spre buzele lui Vintilă.

— «Primesc dela o fată cărţi poştale ilustrate... Ce ai dragă ?»

Tânăra dusese brusc mânele la ochi, acoperindu-şi faţa cu palmele şi tot corpul ei tresărea ca de suspine.

— «Dragă, Aură dragă.. ascultă... Fata îmi scrie că mă iubeşte, că vrea să mă ia, că se omoară dacă am să mă uit măcar la alta... Dragă... Aură dragă,» repetă el duios, apucându-i o mână, ca să o depărteze dela obraz «nu plânge, dragă te rog, nu plâ...»

Dar în clipa când luă mâna dela ochii fetei, văzu obrazul ei cuprins de râs, un râs cu lacrimi, un râs atât de sincer şi comunicativ în cât până şi Vintilă zâmbi, apoi râse, şi întrebă râzând :

— «Dar bine frate, ce ai ?

— «O zei nemuritori !» făcu fata zâmbind şi ridicând braţele către cer, cu un gest tragic, de un haz irezistibil, — «Ooo zeilor ! cărţile mele ilustrate... ha — ha — ha ! erau iscălite cu un T. adiţă Trandafirescu, şi d-nealui le credea ale alteia...»

Faţa lui Vintilă trecu întâi printr'o expresie de uluire, apoi redeveni zâmbitoare :

— «Da ! da ! iscălitura era litera T. Şi n'ai idee cât mă intriga... credeam întâi, că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1901-1932

e vre-o farsă a cuiva băiat... Am acasă vre-o 150 de ilustrate.»

— «Așa-i,» zise Aurelia abia reținându-și râsul, fericită că a scăpat de grija de adineaori, «așa-i, în fiecare Duminică primeai una.»

— «Și știi că abia așteptam uneori Duminica?... și că stăteam acasă până sosea factorul cu ele.»

— «Acuma știu. Și fiindcă u mai e nici o piedică, ești al meu:» zise fata amenințând cu degetul. «Și eu mai am un drept... Am dreptul să te sărut întâiu mâine, când ne vom întâlni.»

— «Bine, asta o s-o vedem mâine, dar e vorba, unde ne întâlnim?»

— «Eu aș fi de părere, să eșim afară din oraș, să ne ducem până la marginea pădurei, departe de capitală și acolo să stăm de vorbă, să citim versuri. Vrei?»

— «Vreau, dar cum ai să poți veni, Auro dragă? Ce-ai să spui acasă?»

— «Ei. Ce să spun? Are să-mi vină cam greu, dar am să torn o mincinună mamei de să înghețe apele! Și am să vin.»

Vintilă o privi cu mirare întrebând:

— «Cum! ai să minți, Auro?»

— «Ia te uită la d-nul Amorez»: zise fata cu un aer indignat. Apoi adăogă:

— «Dar bine soro, eu ași împușca și un

Muzeul Digital al Romanului Românesc

om pentru d-ta, necum să spun o biată minciună anemică... Auzi, ce era să mă împiedice pe mine de a merge cu el la plimbare... Aaaooleu, am făcut eu altele de dragul d-tale:

«Am fugit într'o noapte de acasă,—când mi s'a părut că făceai curte unei fete, — ca să te urmăresc... Am.. dar nu ți mai spun... Eu nu sunt o mironosiță... Iată, să vezi, ce fac eu pentru d-ta!»

Până să o oprească Vintilă, ea se sculă și alergă peste iarba îngrijită a grădinei publice, spre locul unde erau mai mulți trandafiri înfloriți. Ajungând, ea puse mâna pe unul, îl rupse; puse mâna pe altul, și dădu să revină spre bancă, dar în această clipă so ivi un grădinar: el alergă cu pași mari spre tanăra, și încruntat, gata să-i facă oaservații, strigă:

— «Stai cucoană!»

Aurelia se întoarse spre el, și îi făcu semn să se apropie. Grădinarul când o văzu așa drăgălașă se opri încurcat, nehotărât, regretând că a rostit cuvintele pe un ton aspru.

Vintilă sărit în picioare, se îndreptă spre cei doui, ca să apere pe tânăra fată, dar văzu cum grădinarul își scoase șapca, salută respectuos, rupse încă vre-o câțiva trandafiri și îi dădu Aureliei. Ea mulțumi cu un zâmbet, înclinând din cap, și se apropia de Vintilă.

— «Poftim domnule! Vezi? Dar ce, ți-a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fost frică de ceva?... Mie nu mi-e frică, eu sunt foarte curagioasă. Poftim d-tale un buchet, și mie unul. Ăsta pe care l-am rupt eu, ți-l dau... Stai, să-l sărut întâiu, ca să ți placă și mai mult. Poftim... așa, acum hai să ne mai plimbăm.»

* * *

Braț la braț, tinerii eșiră din grădină și o porniră pe stradă. Aurelia strânse ușor mâna lui Vintilă. Fața ei avu o expresie de fericire și de gingășie, și ochii îi străluceau ca în lacrămi, când șopti:

— «Nu știu, zău nu știu, ce ași face, ca să vezi cât de mult te iubesc...»

Tânărul îi zâmbi: inima îi era prea plină, el nu putea vorbi, nu găsea cuvinte pentru cele ce simțeă.

Graiul omenesc îi părea așa sărac în cât el nu-și închipuia că va putea traduce în vorbe, simțămintele care-l covârșeau.

— «Să-ți spun, Aură scumpă, ce simt?»

Fata dădu din cap, zâmbind șiret: «Spune dragă, spune iubitule, spune» zicea privirea ei, și, ca în așteptarea unei plăceri mari, ochii ei, fața ei frumoasă, căpătară o expresie de fericire duioasă.

Tânărul duse mâna la piept, și apăsă, ca pentru a stoarce din inimă, sentimentele: el

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vru să vorbească, dar buzele i se mișcau fără să scoată vreun sunet. Fața lui se contractă ușor, și el șopti cu glas ca de copil naiv:

— «E prea mult... mă doare atâta fericire...»

Cu un gest brusc, fata duse mâna lui Vintilă la gură, o sărută apoi o mângâiă și zise:

— «Mâine ne întâlnim, tot aci, la nouă dimineața: și plecăm afară din oraș.»

El îi sărută mâna, și ea plecă, după ce-i făcu un salut grațios cu capul.

Vintilă se duse acasă, se încuiă în odae, reciti toate ilustratele ce primise de la Aura, și se afundă cu fruntea în pernă.

* * *

In ziua fixată pentru întâlnire fata sosi îmbrăcată într'un costum modern—jachetă, vestă cu guler întors și cravată neagră Lavilière, cămașă ușor scrobită,—și luă brațul lui Vintilă zicând cu aerul unei ștrengărițe:

— «Uf! bine că am scăpat de birjarul ăsta. Acuma să mergem în spre pădure, să ne căutăm loc, și să ședem. Poftim, du d-ta coșulețul ăsta... Dar ce ai în hârtiile acelea.»

— «Niște căpșuni, un puiu fript, o stcluță cu vin și câteva... bizele.»

Fata, gata să țopăe de bucurie, exclamă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Asta da: bizele înțeleg și eu! Asta e mâncarea cea mai bună pentru niște îndrăgostiți! Aci e locul. Pee loooc stai!... Vezi cum comand eu? Ca la cazarmă, domnule. Daçă aș fi fost un baiat, ce mai ofițer a-și fi fost eu. Uite așa mi-așĭ fi răsucit mustața, și când așĭ fi aruncat o privire în dreapta și alta în stânga, toate fetele ar fi înnebunit!...

«...Ei, nu fii trist... că glumesc eu așa. Dar ce, crezi că'mi plac ofițerii? Nici nu-i pot suferi. Mie-mi place așa ceva, așezat, liniștit, tăcut, cum ești d-ta. Uite aci un loc bun; o piatră mare, acoperită cu mușchi și uite că e și umbrită: așa... acuma șezi.»

— «Mulțumesc, șezi d-ta Auro, eu am să stau în iarbă.»

— «Dală nu vleau io să șez.—Așa ziceam când eram mică: dal nu vleau io. Și știi ce vleau? «Vleau» să-mi zici «tu.»

— «Bine, șed; și iată am zis... în gând.»

— «Vleau» să zic mai «tale»; strigă Aurelia ca un copil răsfățat.

— «Ești o fată înçăpățânată. Dar ce faci frate dragă?.»

— «Ce să fac? uite mă așez și eu la picioarele tale.»

— «Bine văd: dar te-ai pus în genunchi, și ai să te înghimpi, în ceva.»

— «Asa vleau io» m'ai înțeles? Tu, ihi!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

ce frumos e când spui tu,» zise Aurelia, apoi făcând din genunchi o reverență întinzând mânele în lături, întreba râzând: «tu, tu, mă iubești, tu?»

— «Da» zise tânărul, înclinând cu acelaș aer comic grav capul, «da și încă foarte mult.»

— «Stai, să-ți spun ca în romane; Domnule Marchiz, sunteți alesul inimii mele... Domnule Marchiz... Eh, dă-l încolo de ton declamator! că mie mi-ar conveni mai bine, să te iau de gât și să te sărut; dar știi colea țărănește, și să te strîng în brațe, de să te înabuș. Numai... haha!» exclamă fata râzând șiret, «numai atâta e rău, că n'am destulă putere.»

— «Dar scoală-te, frate din genunchi. Aură dragă, au să de doară picioarele.»

Fata protestă cu o indignare simulată:

— «Ce ai cu paguba mea, dragă... vreau să stau în genunchi în fața ta. Știi, că eu aș dori, să stau toată viața așà... dar să am o perună sub genunchi, căci altfel mă pun în grevă. Nu te mișca, stăi să vezi, ce zic eu acuma, dragă băețele.»

— «Bine, vezi că mă supun. Ei, ce ai să spui? Dar întâi: mă lași să te sărut?

— «Nu, nu se poate domnule: eu am dreptul să te sărut întâi; nu știi că, încă de eri din grădină ne-am înțeles. Supune-te și stai așa:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901 1932

pune mânele pe genunchi, ca idoli egipteni. Așa — acuma să nu te miști. Numai să spui cum spun eu. Auzi dragă?»

Vintilă Dragomir, dădu din cap, zâmbind, fericit de volubila drăgălășie a fetei. Ea împreună mânele ca pentru rugăciune și, privindu-l în ochi, zise:

— «Cred, în ochi tăi cei frumoși.»

— «Cred, în ochi tăi cei frumoși,» repetă Vintilă.

— «Și în gurița ta cea rumenă și frumoasă.»

— «Și în gurița ta cea rumenă și gustoasă.»

Fata făcu o figură supărată și zise, ridicând cu drăgălășie sprincenele arcuite:

— «Eei! Ce-i asta, domnule idol, nu-mi falșifica vorbele. Zi ca mine: — «Cred în inima ta, cea bună și leală...»

— «Da, cred, în inima ta cea bună și leală...»

— «Cred, în mintea și caracterul tău frumos și ales.»

— «Păi... asta-i Aurico... nu-nu-nu-te supăra, spun: cred în mintea și în caracterul tău, așa cum spui tu.»

— «Și n'o să am niciodată, alt idol, alt zeu, decât pe tine.»

— «Și n'o să am niciodată, alt idol, altă zeiță decât pe tine.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ai zis zeiță! ai zis zeiță!» strigă Aurelia bătând veselă din palme — «ai zis zeiță. Stai, tu idole: să nu te miști de loc; că spun acuma o rugăciune către tine în gând... Închide ochii.»

Vintilă închise ochii, și simți o atingere ușoară pe fiecare genunchi: ea îi sărută mânele și când el dădu să deschidă ochii, fata îl cuprinse de gât, îl atrase în jos, și îl sărută strângându-l la piept cu patimă. El o privi, o văzu cum ea închisese ochii de violența acestei explozii, și observând două cearcăne vinete, ivite sub ochii fetei, o sărută și el, și în sărut se simți cuprins de fiori: inima i se strânse și îi păru, că toate încep să se învârtească în jurul lui. O clipă el se simți amețit, dar își reveni și o strânse la pieptul său.

Aurelia deschise ochii umezi, și îl privi cu iubire. Ochii i se făcură sclipitori de uzi ce erau; mai sclipitori și mai sclipitori, până ce deodată fură năpădiți de lacrimi. Și fata se porni pe un plâns datorit prea marei fericiri, care nu mai găsea decât lacrămi ca să se exprime. Ea plângea un plâns cu suspine, așa de adânc și sincer, în cât și ochii lui Vintilă, umezi se porniră să plângă.

Fata se lăsă iar în genunchi și își șterse ochii surâzând dulce.

Vintilă o întrebă, zâmbind încurcat:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1981 1932

— «De ce plângi, dragă Aură?...»

— «Nu știu,» zise fata dând din umeri. Apoi și ea întrebă zâmbind naiv.

— „Dar tu, de ce plângi, dragă?“

— „Nu știu,“ răspuse tânărul, imitând mișcarea ei naivă; „dar, dacă văd, că plângi tu, plâng și eu.“

— „Drăguțul de el!“ exclamă fata sărindu-i de gât și sărutându-l pe rând, pe tot obrazul. Ea îi sărută ochii, gura, bărbia, și tocmai când voia să'l sărute pe gât, auzi un zgomot, tresări și rămase nemișcată, ca atârnată de gâtul lui...

* * *

De alături din pădure ieși un țăran bătrân și trecu pe potecă spre oraș, el nu văzu la timp pe cei doi și înainte de a se putea retrage, era în dreptul lor. Cum dădu cu ochii de ei țăranul duse mâna la căciulă și încurcat, își descoperi pletele albe, zicând aproape șoptit:

— „Ertați, conașilor, n'am știut, iertați, că nu v'aș fi supărat, dacă aș fi știut, iertați!...“

Și trecu umilit, ca îndurerat de supărarea ce crezu-se că a pricinuit. Dar fata rămasă cu un braț de gâtul lui Vintilă, își lipi obrazul de al tânărului și zise zâmbind drăgălaș:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Nu-i nimic, Moşulică, nu face nimic... ia,... ne sărutăm şi noi... ca tinerii.“

Bătrânul, dădu din cap zâmbind, oftă şi trecu sprijinindu se în toiagul său.

După câteva zeci de paşi, unchiaşul se opri se aşeză, suspină greu, rămase câteva clipe cu privirea pierdută, şi ochii începură să-i-se umezească de amintirea unor vremuri trecute. El se întinse în iarbă, un oftat amar i-se rupse din piept şi, fără să-şi dea seama. el şopti printre lacrimi:

— „Of doamne! tinereţe! tinereţe!... unde eşti?...“

* * *

Tinerii stăteau unul lângă altul în iarba înaltă, şi vorbeau.

— «Dar de ce te uiţi la umerii mei dragă?» întrebă fata pe Vintilă, «am băgat de seamă, că adineauri, când te sărutam, mi-ai trecut cu mâna peste ambii omoplaţi.»

— «Iţi spun, dar să nu râzi de mine, Auro dragă...»

— «Nu râd... ia spune...»

— «Eşti atât de drăguţă şi vioaie, încât, îmi pari un înger, şi, na! mă uitam să văd dacă ai aripi.»

Invesclită de explicaţia prietenului ei fata isbucni râzând:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Huu, dar știi că le croești... Ce înger? Nu vezi ce strengărită sunt? Nu vezi că numai eu fac «les frais de la conversation?» Dar am și drept să fiu așa, căci pentru ziua de azi, mă pregătesc de vre-o trei ani încoace.. Și eu sunt decisă să te iau cu orice preț.»

— «Și eu.»

— «Daaa, cum nu, parcă în 24 ore poate omul să'și lămurească așa iute toate cele ce vrea... Tu dragă,» zise ea cerçând să îndulcească vorbele ce rostea, cu un zâmbet iubitor, «tu, sunt convinsă că nici nu ești încă hotărât asupra celor ce ai de făcut. Eu, i-am spus mamei și am și avut o scenă cu ea. De aceia-nu eram așa veselă la început...»

Cuprins de îngrijorare Vintilă întreba repede:

— «Ce-ai spus mamei? și ce ți-a zis ea, Auro?

— «I'am spus, că te iubesc, că ești sărac și că vreau să te iau: și că probabil și tu mă iubești, tot atât cât te iubesc eu.»

— «Cum... probabil? «Adică nu ești convinsă că te iubesc tot atâta?»

— «Ooo! de eri până azi: 24 de ore, adică o zi?... Când eu, te iubesc de o mie de zile, și când iubirea mea a mers crescând în progresie aritmetică, poți să compari iubirea ta, abia născută, cu a mea, care a rezistat atâtor prejudecăți, și tot a ieșit biruitoare? Eu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sunt convinsă că iubirea mea o să birue orice piedică, şi încăpăţânarea mamei mele. Eu sunt în stare să pun la cale lucruri mari, pentru a câştiga dreptul la iubirea ta.»

Vintilă îi luă o mână într'a sa, şi o mângâiă uşor, apoi zise zâmbind cu o nuanţă de gravitate :

— «Iubirea, nu cred că se poate măsura; nu vreau să discut care e mai mare... de mirat n'ar fi, ḑacă a mea, ar egala iubirea ta... Dar să revenim la ceea ce ne doare : mama ta este contra căsătoriei noastre ?»

Aurelia se ridică într'un cot, explicând :

— «Da. Ea vrea să iau pe un tânăr, unul Alexandru Pătruşescu. E un fel de rudă : un brun, nalt, care îi plaçe ei : spilcuit, are şi un automobil.»

— «Şi tu ce ai spus mamei ?»

Fata luă o poză gravă importantă, şi zise cu intonaţii dragalaşă :

— «Fu ? Să vezi ce i-am spus, i-am zis... «mămiţă, vino încoace să te sărut... aşa... Acuma spune-mi : ştii când povesteai că ai fugit cu tata dela părinţi ?» «Da» zice ea ; «ştiu, şi pe urmă tare mi-a părut rău că n'am ascultat pe mama.» «Aşa ? zic eu : ei uite, tare vreau să pot spune ca d-ta, după 30 de ani : Ooof, ce rău am făcut, că n'am ascultat pe mama!» —«Dar,» zice ea, «eu am fugit fiindcă mă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dr=1901_1932

iubea și era om cu stare.» —«Frumos îți șade mamă,» zic eu, «să-mi spui mie, că ai fugit cu el fiindcă avea bani!... Lasă-mă în pace, că nu te mai iubesc. Nu mai ești gigea: pleacă de aci!»

Surâzând, de cele ce povestea fata, Vintilă întrebă:

— «Dar ce, tot așa, că și când erai mică, vorbești cu mama ta. Auro?»

— «Da, și să vezi, adică tu știi: eu nu îi ziceam «Mamă,» ții minte? îi ziceam «Malioala,» pe nume... Și dacă n'ar fi așa de încăpățânată, ar fi o mamă ideală. Căci ține la mine; dar ține și la planurile ei. Ooo! dacă nu ar fi fost așa de încăpățânată, nu o mai scotea la cale cu mine.»

— «Și ce mai zicea, Auro?»

— «Ei, ce să zică? Spunea de ăla... Pătrușescu săracul! Să vezi, ce de cadouri! Dar eu nici nu m'am uitat la ele, și nici pe el nu am vrut să-l văd! Că mie îmi umblă altul prin cap, și mai ales prin inimă. Mie...» zise fata ridicând mâna și întinzând degetul spre gura lui Vintilă, «mie, îmi umblă prin inimă, uite ăsta!» și zâmbind drăgălaș, ca dă cu arătătorul peste buzele tânărului, repetând: «uite, ăsta».

El îi apucă mâna, sărută degetul, apoi sărută fiecare deget în parte, și o privi gânditor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ea îl mângâia zâmbind:

— «Uite, drăguțule, aici ai o gropiță, și ce frumos îți șade: stai să o sărut... Așa, ce dulce... La ce te gândești?»

— «La hotărârea mamei tale; știi, că acel Pătrușescu este o piedică serioasă...»

— «Ce piedică? Nu e nici o piedică. Nu vreau să fie nici una. Tu mă iubești, eu te iubesc: înaintea oamenilor, înaintea lui Dumnezeu și înaintea conștiinței noastre suntem căsătoriți. Eu sunt nevasta ta, tu ești bărbatul meu. Așa-i că vrei? îndrăznește să zici «nu» dacă îți dă mâna.»

Ingrijorat de cele ce vedea că se ridică împotriva proectului lor Vintilă zise, cu o jenă vizibilă:

— «Stai să vorbim serios, Auro, nu rosti nimic definitiv... Uite, vezi, toate aparențele au să fie că eu te-am luat pentru averea ta. Că eu te-am amețit și...»

Tânăra protestă cu vioiciune:

— «Dar ce, tu m'ai amețit? Tu mi-ai făcut curte? Ori eu te-am amețit. Eu ți-am făcut curte, și eu ți-am făcut «declarație»? Am făcut astfel din cauză că eu cred așa: o fată cu avere, e datoare să facă primul pas către tânărul pe care-l iubește.»

— «Nu, nu căuta să te înegrești pentru a mă albi pe mine. Admitem chiar ca n'am lua

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr1901-1932

în seamă aparențele... Corect ar fi din partea mea, dacă te-ași lua contra voinței mamei tale?...

— «Filisteanule, burghezule!» strigă fata, apoi, rugător, gata să plângă, urmă: «Dragă, dragă Vintilă, cum poți vorbi așa? nu vezi că-mi sfâșii inima?»

— «Dragă, astea sunt lucruri la care trebue să ne gândim», zise el cercând să o liniștească.

— «Dar eu, nu vreau să mă gândesc. Eu te iubesc, și fiindcă și tu mă iubești, suntem căsătoriți. Ce, adică dacă fonfăe popa pe nas, sau dacă se holbează ofițerul stărei civile la noi și se amestecă în dragostea noastră, cu întrebările lui, putem fi mai fericiți decât atâta?»

Vintilă surâse auzind argumentele fetei, cu toate astea nu se lăsă învins ci urmă:

— «Nu, negreșit că nu, dar... trebue să găsesc, să găsim, o soluție. Să crezi dragă, că nu pledez pentru mine. Eu n'aș avea decât avantagii din căsătoria cu tine, unde mai găsesc eu o fată așa de frumoasă, vioaie, și care să mă iubească? Pe când tu, ce o să zică mama ta, ce o să zică lumea? Tu pierzi tot: iubirea mamei tale, drepturile ce ai, și vei fi și în gura lumei. De aceia trebue cu ori ce preț să încercăm să îmbunăm pe mama ta, și după aceia...»

Fata zise cu o tristețe pe care cerca să o ascundă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Asta-i greu... imposibil. Tu o cunoşti. Când trăia tata, şi el o ruga să primească băeţi în gazdă, ştii când te-a primit? câte scene au fost! Doamne, nici pentru ca să poată trăi nu voia să se plece. Are nişte fumuri de nobleţă, de, ştiu şi eu cui o fi semănând, că eu n'am avut în viaţa mea d'astea. Ei şi crezi că o să cedeze ea? Mai de grabă ai să o vezi moartă.»

Tânărul întrebă cu îndoială:

— «Ce soluţie crezi că ar fi?»

— «Aceasta pe care am dat-o eu: să ne considerăm căsătoriţi, să mergem într'un loc la ţară, oriunde; să locuim câtva timp... Şi,» şopti ea roşindu-se, «şi... când... când voiu fi.. când voi fi... femeia... femeia ta... definitiv... Nu, nu protesta, te înţeleg. Poate şi eu în locul tău aşi fi animată de aceiaşi delicateţă... Dar nu vezi că e vorba de ceva neobicinuit? Şi la cazuri extreme, trebuesc mijloace extreme!... Insă... dacă lealitatea ta se opune la ceiace eu găsesc firesc, putem locui ca doi fraţi, dragi împreună, până ce mama, văzând oă e prea târziu, pentru a mă mai lua îndărat, va ceda... Dacă va ceda vre-odată.»

Tânărul încercă să o convingă, şi cu glas blajin, insinuant începu:

— «Gândeştete că tu n'ai împlinit douăzeci de ani, şi că eu sunt de aproape treizeci; că eu pot să am puţină experienţă şi o jude-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1901-1932

cată mai formată decât a ta. Ceia ce am face noi, ar avea aerul că eu m'am folosit de naivitatea, de neexperiența și de sinceritatea ta, ca să te iau. Vezi în ce lumină se prezintă lucrurile?»

Dar fata izbucni aproape violent:

— «Ce lumină! nici o lumină! Eu vreau să știu un lucru: mă iubești, ori nu?!»

— «Dragă, drăguță Aura,» zise el sărutându-i mâna din nou, «de ce te superi?» Nu vezi că eu pierd, că eu sunt cel mai de plâns dintre noi amândoi, fiindcă nu suntem de condiții egale?»

— «Eu nu știu cum înțelegi tu iubirea!» strigă Aurelia ridicându-se în genunchi, ca să poată argumenta mai bine. «Eu una, știu sigur și nu mă sfiesc să o spun: aşi face și o crimă, numai ca să fii al meu; și tu... tu stai și raționezi, ca și cum iubirea ar fi o problemă de matematici. Tu spui grav ca un profesor de pe catreda, uite așa:» urmă ea parodiând aerul unui profesor:

— «Una și cu una fac două. Quod erat demonstraudum... Filisteanule! Mie nu-mi pasă dacă una și cu una fac două, trei sau o duzină. Pentru mine problema e astfel: eu nu știu una și cu una; ci știu *numai una*, și aceea sună: te iubesc! și dacă te iubesc, vreau sa fii tu al meu și eu a ta! Și nu-mi pasă nici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de matemateci și nici de botanică!... Na! asta știu eu! Și mai știu că tu și cu mama, vă potriviți la argumente, încât mi-e rușine mie! Pentru tine mi-e rușine: un băiat cult să aibă aceleași argumente ca o reacționară. Când te aud vorbind, parcă aud pe mama cum se sperie, cum se supără... Hu, ce potop a fost aseară! Azi nici nu mi-a vorbit măcar... Ei, nu mai zici nimic? Hai să vorbim de altceva..»

Viutilă își trecu degetele peste fruntea îmbrobonată de sudori și explică:

— «Dragă Auro, din momentul ăsta, cred că ar trebui să ne interzicem chiar și sărutările. Nu te supăra, nu protesta. Ca să judecăm mai limpede, ar trebui să înlăturăm tot ce ar fi menit să ne exalte simțurile, sau să ne aprindă inimile.»

— «Poftim, zise Aurelia, cu un accent de indignare comică, încrucișând brațele pe piept: «poftim, și ăsta e din generația de azi! Omul ăsta argumentează cu vorbe late ca: «onoare, corectitudine, lealitate» și la urmă te pocnește cu «exaltarea simțurilor,» ca și când eu nu aș cunoaște toate astea. Mama, săraca! ce mi-a tocat eri toată după amiază!? «Simțuri, aprindere, zvăpăiată» și acum puțin lipsește ca și tu să-mi faci o predică deee... acelaș calibru. Haha, hihihi, mai că'mi vine să cânt ca în «Perichola.» «Da proști mai sunt bár-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

baţii, da proşti mai sunt bărbaţii, da proşti mai...» Nu te supăra soro, că nu e nici o ofensă... Ce, ţie nu-ţi plac cântecele?... Nu vorbi, că nu'mi place cum vorbeşti azi... Tu ai fi în stare acuma să atribui chiar şi iubirea ce o am pentru tine aprinderei... simţurilor. Primăvară e, frumos e! Gata cauza iubirei mele pentru tine. Puţin mai lipseşte ca să-mi aduci ca argument suprem, dictonul doctorilor... celebrul «Tota mulier, etc.» nu termin citatul fiindcă 'mi-e ruşine de ceia-ce au fost savanţii în stare să decreteze, pentru a ne reduce pe noi... Domnii creaţiunei ne-au stigmatizat. Uf!... d'aia n'am vrut eu să mai urmez medicina... şi m'am înscris la filosofie. Eh, tot poeţii săracii, au fost mai cavaleri cu noi. Pe când doctorii ne reduc la rolul de maşini organizate în vederea reproducţiunei, poeţii ne ridică la slava cerului: ne bombardează «îngeri, fiinţe ideale...»

— «Ei şi n'au dreptate poeţii?» întrebă surâzând Vintilă, bucuros că Aurelia schimbă vorba.

— «După mine, nu: îngerii sunt fiinţe neutre. Eu nu sunt, şi nici n'aşi voi să fiu aşa, pentru tot raiul. Mi-ar conveni mai bine să fiu băiat. Ce mai strengar aşi fi! Mi-aşi bate joc de prejudecăţi şi aşi fugi cu tine, te-aşi lua cu sila dacă tu ai fi o fată... Dar tot prefer să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fiu fată; fiindcă sunt mult mai frumoasa decât poate să fie un băiat, şi am un corp, păcat că nu eşti pictor sau sculptor...»

— «Ce spui? zău?» întrebă el în glumă, cu un aer de mirare naivă. «Eşti frumoasă mult...?»

— «Ohoo, şi încă cum! să vezi biata Marişca mea, ştii, fata noastră din casă, de câte ori fac bae şi mă serveşte, mă sărută pe umeri, pe braţe, şi se miră: «ioi, coniţe draghe! ioi ce formose! io inche nu vozut aşa formose coniţe». E şi ea o estetă. Şi ca nu e rău ca forme, dar ce are afacc... Acuma ar lipsi să te ascunzi după deget... Vezi, fiindcă vorbim de poeţi: poeţii ar trebui să nu ne ridice prea sus, iar savanţii să nu ne coboare prea jos. Ei şi!... ce e mare lucru, dacă suntem preţuite sau disprețuite?... Eu una n'aşi cere, decât să fim considerate în rând cu oamenii...»

— «Dăr ce, nu sunt femeile, chiar prea considerate?...»

— «Nu spun astă; eu susţin că ar trebui să fie o măsură egală pentru toţi. Voi să vă purtaţi după aceeaşi normă, după care suntem silite să ne purtăm noi; sau... invers...»

— «Adică voi fetele, să aveţi acecaşi libertate pe care o au băeţii... Cum asta? din punct pe vedere al vieţii... al vieţii... cum să zic...»

— Zii pe nume, ce ocoleşti! al «vieţii... se-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

xuale» vrei tu să zici! Dar eu n'am înțeles asta, fiindcă se pricepe dela sine că, fiecare... fiecare din cei doi, trebue să fie curat... pe cât posibil...»

— «Înțeleg, îmi lași mie o portiță de scăpare; dar nu e nevoe... fiindcă...»

Aurelia făcu repede un gest:

— «Te știu, te știu: «Sfântu' Anton» e un păcătos pe lângă tine. Nu știu eu, nu spunea mama, că ești un «papă-lapte»? Și închipuește-ți și eri când i-am adus ca argument că mă iubești, mi-a spus că nu crede asta, din partea ta, de oarece tu nu ești în stare să fii iubitor... Mă rog, trebue să fi fost bine informată, de către vecina aceia care te pândea când locuiam în chichinețele celea sărăcăcioase. Adineauri te-am prins eu, ai vrut să schimbi vorba, dar acum te-am readus la mama. Să știi, că de azi nu mă mai întorc acasă.»

— «Dragă Auro», zise Vintilă surprins o clipă, apoi se stăpâni și urmând, luă o poziție comodă pentru a ședea în iarbă, — «dragă eu nu pot să fiu de părerea ta. Asta ar însemna să mă joc cu reputația ta, cu cinstea familiei voastre. Dar mama ta, ce crezi? are să fie mică lovitura ce va primi la auzul știrei, că, ai fost cu mine măcar la plimbare?...»

Fata îl privi în ochi apoi îi lua degetele zicând cu prietenie:

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII LIVIU REBREANU
Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

— «Dă-mi mâna ta, așa. Stai, nu o retrage. Uite las-o în mâinile mele pentru ca mângâindu-ți mâna, să îndulcesc cele ce am să-ți spun. Te rog să nu iei în rău, cele ce am să-ți spun acuma. Nu vreau să-ți fac nici o mustrare... Dacă zici că nu se poate fără autorizația mamei, — vezi, nu vreau să crezi că tind să te jignesc având cu dreptate, — atunci cum ai venit aci cu mine? Vezi ce nelogic ești? Dacă fără consimțimântul mamei nu se poate, cum de m'ai sărutat de atâtea ori? Aici ai o scuză, eu am început, dar...»

Vintilă explică repede, cu căldură:

— «Nu știam, că are să se opună, și eram decis, să merg, să te cer de la ea.»

— «Acuma ai dreptate, în felul ăsta! Dar asta nu înseamnă că a fost logică în felul tău de a fi, și cel de a gândi.»

Tânărul surâse înveselit de cuvintele fetei și zise;

— «Aci ai dreptate tu? firea omului e foarte nelogică, și lipsa de consecvență este ceva înnăscut firei, dragă Auro, dar asta nu împedică...»

Aura exclamă cu o vioiciune drăgăstoasă:

— «Stai aci, oprește raționamentul pe loc, ca să-l mi-l judec eu, colea. Dacă firea omului este inconsecventă, atunci te rog fii consecvent în inconsecvența ta, și judecă așa după

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr1901-1932

cum ai judecat până aci. Logica ta e nelogică. Atunci fii logic, după felul tău de până acum și în cazul ăsta nu mai avem nevoe de alergat după raționamente. Felul cum se prezintă lucrurile trebue luat așa cum e, și atunci să considerăm dorințele noastre ca fapte împlinite.»

— «Vai de mine!» strigă Vintilă astupându-și urechile; «dar sucite sofisme mai știi să născocești. Adu soro, ceva solid, un argument sănătos care să se poată susține pe picioare, să-l văd că stă fără cârje, dar nu umbla cu jocuri de cuvinte.»

Aurelia se opri, duse mâna la ochi, și la frunte, își potrivi părul, și zâmbi zicând:

— «Am eu un argument sănătos, unul voinic, solid, irezistibil.»

Tânărul respiră ca ușurat și o invită să vorbească:

— «Așa mai zic și eu. Ia să-l vedem, dar nu umbla iar să faci concurență lui Zenon.»

— «Nu, ai să vezi acuma ce simplu e,» zise fata, și, ridicându-se în genunchi, îl apucă cu amândouă brațele de gât, și-l sărută pe buze.

Vintilă încercă să o împedice, dar rezistența lui fu biruită de energica îmbrățișare a tinerei. El vroi să întoarcă obrazul, spre a se feri, dar ea îl sărută pe partea ce i se prezintă. Apoi fata râse și zise, lovindul ușor, cu drăgălășie peste obraz:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «la te uite la el! parcă eu aş fi madam Putifar şi el «Iosif cel cast» aşa se fereşte... Hai, nu mai face nazuri «musiu»! Dă-mi o sărutare... cât te rog...»

Cu o protestare blajină el se opuse, zicând:

— «Nu, dragă, lasă, să fim cuminţi; uite, mi-e aşa de greu; mi-e nu ştiu cum.»

Apropiind cu o mişcare de o gingaşă dragălăşie obrazul ei de buzele lui Vintilă, fata îl invită:

— «Sărută-mă puiule că-ţi trece... Hai, dă-mi o sărutare, soro!»

Tânărul, zăpăcit aproape biruit de cuceritoarea ei dragălăşie mai încercă o rezistenţă:

— «Nu! nu vreau, lasă Auro dragă. Să fim cuminţi!»

— «Aşa, nu vrei... să-mi dai, d'aia ţi-am dat eu atâtea. Stai tu, că te pedepsesc eu.» Şi zâmbind şiret, ea făcu un gest ca şi cum şi-ar fi sumes mânicele, apoi îi apucă între ambele mâni capul şi începu să'l sărute zicând:

— «Na! Na! Na!»

— «Ce faci frate, lasă-mă că nu vreau!»

— «Tocmai d'aia fiind-că nu vrei, îţi dau sărutările tale înapoi. Câte mi-ai dat?»

— «Vre-o zece,» replică tânărul cercând să se apere.

Dar Aurelia zise cu o hotărâre care nu admitea discuţie:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mcr/1901-1932

— «Am să'ți restitui două-zeci, ca să nu spui că te înșel. Ți le dau înapoi cu dobândă.»

— «Păi până acu, mi-ai dat peste două-zeci.»

— «Nu, că mai um încă trei. Na 18, na 19, na 20. Așa! de sărutările tale am scăpat. Acum vine partea cea mai grea.»

— «Care parte mai grea?» întrebă Vintilă făcând pe îngrijoratul.

— «Trebue să-mi iau înapoi sărutările pe care ți le-am dat eu.»

Vintilă se luă cu mânile de cap:

— «Vai de mine, păi atunci, nu mai isprăvim până mâine. Mai bine hai să ne împăcăm,» zise el, așezându-se pe piatră ca să se poată apăra mai cu succes.

— «Nu mă împac de cât dacă mă săruți din toata inima;» răspunse Aura cu un aer hotărât.

Vintilă Dragomir își potrivi cravata zicând cu o întonație blajină:

— «Dar eu ași dori să fiim cuminți, și să vorbim serios. N'ași vroi să am aerul, că mă folosesc de un pas greșit...»

Aurelia făcu un gest de ciudă; însă apoi cerca să-l ia cu binele zicând:

— «Iar începi soro cu ideile tale?... Uite dacă mă săruți frumos, eu te iert de restul ce aveam să-ți iau, și te invit la masă. Vrei?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Zi dragă că vrei, și să nu mai vorbești așa cum începuse-și adineauri.»

Era atâta gingășie în cuvintele ei, și un aer de naivitate atât rugătoare, în cât el, biruit de mimica fetei se plecă spre Aurelia, fără a zice un cuvânt, o luă cu mânele de cap și o sărută. Fata îl cuprinse de gât, îl strânse la piept și îl sărută cu o căldură pătimașă, care o făcu să tremure, să suspine și să isbucnească în plâns.

— «Dragă, dragă, scumpe, iubitule,» zise ea plângând nervos, «nu mă lăsa! nu mai vorbi ca adineauri, căci dacă nu mă dă mama ție, sau nu mă ei tu, mă ucid! Nu... Nu... nu vorbi!» exclamă fata pripit, astupându-i gura cu mânuța ei mică «nu vorbi, căci știu ce ai să spui.» Și ca să-l împedice și mai bine de a vorbi, ea ridică iute capul și luând mâna de pe gura lui, își lipi buzele ei de ale lui. Ochii ei se închiseră, obrazul, până aci rumen, deveni palid, și pieptul ei zvâcnea sub respirațiile pripite. Sărutul ei lung fu însoțit de suspine și de izbucniri de lacrămi.

Vintilă o simți cum tremura; el savură toată iradiarea de miresme, care se exala din părul ei, din obrazul, din gâtul și întreg corpul ei parfumat; și sub aprinsa sărutare, simți cum inima îi bătea aproape să'i spargă pieptul. El ghici că îngălbinește, și văzându-se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr1901-1932

el însuși apucat de un tremur convulsiv, începu să respire greu prin nările dilatate peste măsură. De odată observă că sărutarea fetei încetase, că strânsoarea brațelor ei slăbise, și capul fetei căzu într'o parte pe umăr. Speriat el o privi, vru să-i vorbească, dar ghici că fata a leșinat. Susținându-i capul îi scoase pălăria și o așeză iar în iarbă, apoi lăsă încet corpul fetei pe spate. Iacă tremurând sub pătimașa izbucnire, el îi pipăi pulsul și inima.

Vintilă se întinse la unul din pachete scoase sticluța cu vin, își turnă în palmă, îi frecă tâmplele puțin și îi dădu să aspire. Medicinistul, obișnuit cu cazuri mai grele, își reveni în fire, și își aduse aminte că trebuia să o descheie la piept. Fără a sta la îndoială el desfăcu nasturii vestei, îi descheie gulerul modern, cu cravată cu tot, și îi deschise cămașa scrobită de la gât până sub piept... O umbră de mirare trecu peste fața lui; Aurelia n'avea corset. Dar fără a se mai uita la frumusețea sculpturală ce i se ivea sub mâni, el turnă puțin vin pe pieptul Aureliei și începu să-l răspândească cu degetele pe corp, fricționând ușor părțile ce udase.

— «Auro dragă,» șopti el îngrijat, «Auro!» apoi o frecă pe tâmple și pe obraz. Respirația fetei începu să fie mai regulată, și cu încetul, obrazul ei se rumeni, un suspin îi ridică frumosul piept și o mână se mișcă ușor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901_1932

Vintilă îi trase binișor cămașa la loc pe piept și o acoperi cu aripile hainei. Aurelia deschise ochii, se uită la Vintilă uimită, apoi îi zâmbi și închise brusc ochii, zicând:

— «Mă ustură ochiul.... ce am?... phi, cum miroase a vin aci!... Ce? Se vede că am leșinat... Delicioasă aromă are vinul ăsta... Delicios... Ce aromă!»

Tânărul scoase o batistă și cu ea șterse fata pe ochi și la tâmple.

— «Dar ce, mi-ai turnat vin pe piept?... uf... sunt udă și pe coaste, până la spinare... Drăguțul de el, cum l-am speriat! Te-am speriat rău?... Dă-mi te rog batista să mă șterg pe piept... Pune-mi ceva sub cap... Pachetul celă... Așa... Of, dar greu îmi mai vine să mă mișc. Te rog, na ție batista...»

— «Și ce să fac?» întrebă Vintilă stând în genuchi lângă Aurelia.

— «Ce să faci: m'ai udat de tot! Acuma să ștergi vinul de pe mine... Bre, dar fricos mai ești! Ei ce o să fie, dacă mă atingi cu mâua pe piept sau pe sâni, ăi să mori?...

— «Nu dar... Auro dragă... nu se...»

— «Ei comedie! Hai soro, că o să mi se strice haina, dacă o curge tot în spre spate. Și, cu un gest simplu, al mâinilor, ea dădu ambele părți ale cămășei scrobite în lături. Pieptul fetei apăru alb, abia ușor umezit de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1901-1932

vinul, care fusese turnat de Vintilă. — Sânii erau sa două globuri delicate, de alabastru, rotunde, tari, și fiecare avea par'să o roză închisă, mică, drept coroană. Gâtul, umerii, se vedeau plini, cu contururi de o frumusețe de marmoră, și pieptul părea catifelat de alb și frumos ce era. Pelița era aproape diafană, și prin delicata ei frăgezime se vedeau vine abia perceptibile, albastrui. Pe alocuri, din cauza transparenței, pelița părea roză, deși era de un alb străveziu. Sub sânul stâng se vedeau aproape bătăile inimei.

Vintilă duse batista spre gâtul fetei și'l șterse ușor; când aduse mâna până între sâni, simți o emoție, și inima i se strânse în piept. El închise ochii, ca amețit, și mâna lui se opri brusc.

Fata îl privi, și văzând că el nu îndrăznește să mai miște batista, îl apucă de încheetura mânei și o conduse în toate direcțiile, zicând:

— «Bine soro, dar fricos mai ești! Ce ți-e frică de corpul meu? Închipuește-ți că pui mâna pe o statue. Uite, apasă mai tare puțin. Vezi aici lângă coaste... Și dincoace, în partea asta! Așa, șterge bine, ca să nu răcesc, că pe urmă dacă mor eu, tot tu ai să fii mai trist... Vai dragă, dar de ce ai îngalbenit? parcă ai fi gata să leșini, la uită-te la el...»

Vintilă cercă să zâmbească, dar el era gal-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

ben și broboane mari de sudoare i se iviră pe frunte.

— «Dragă,» zise Aurelia, cuprinsă de grijă, «te rog, să nu leșini, că mă sperii; te rog întinde-te în iarbă... Unde e vinul? Na miroase, bea puțin,... acuma ți-e mai bine?»

— «Lasă dragă, nu mie rău de loc, nu am nimic,» șopti Vintilă, «uite că mi-a trecut.»

Fata scoate batista ei curată și îl șterse pe frunte pe obraz, pe gât, apoi se așeză lângă el într'un cot, fără să observe că a rămas cu pieptul gol cu mâna rămasă liberă ea îl mângâiă:

— «Tu să fii cuminte: băețelul să fie gigea, să fie frumos... Uite că ochii-ți sânt umezi dragă, stai să-ți sărut lacrimile. Eeei! ce-i asta? Nu mă lași, și iar ești gata de plâns... Stai să-ți șterg ochii, și nu mai fli trist, că eu am găsit un mijloc ca să cedeze mama... Vezi, cum te-ai înveselit? Uite e foarte simplu mijlocul meu: îi spun că mă sinucid; și să vezi, cum are să cedeze, că mă știe foarte încăpățânată. Vezi, că am găsit o soluție bună?»

Vintilă suspină și o privi cu un aer neîncrezător. Se simțea așa de obosit, în cât dacă n'ar fi fost fata aci, el ar fi închis ochii, să adoarmă. Aurelia îl crezu supărat, și un văl de tristeță trecu peste obrazul ei, dar ea se reculese repede, se așeză în iarbă, se aplecă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

peste el, și se lăsă pe pieptul lui, cu atâta curăție de gândire în cât nici nu observă că tot pieptul ei era gol. Ea îl cuprinse în brațe și îl sărută zicând:

— «Nu plânge dragă; ai să vezi ce fericiți avem să fim: vom convingo pe mama.» Și fără sa-și dea seamă, la amintirea mamei sale fata se întristă, și rămase cu capul pe pieptul lui Vintilă; apoi, încet își șterse ochii porniți acum pe un plâns neîntrerupt.

— «Nu mai plânge, Auro dragă,» zise rugător tânărul, «nu mai plânge, că-mi sfâșii inima!»

Dar atât el cât și ea se sileau în zadar să se liniștească, nici unul nu-și putea ascunde durerea ce resimțea.

* * *

După câtva timp, Aura se reculese, și zise cercând să glumească:

— «Dar bine, soro, noi am venit aci să facem o partidă de plâns? Ori am venit, să stăm la vorbă ca doi prieteni buni? Uite ce: eu propun să stăm la masă. la să vedem ce e în pachete! Stai mai întâi să 'mi pun gulerul și cavata».

Ea își încheă cămașa, își puse gulerul, cra-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vata, şi în lipsa unei oglinde, rugă pe Vintilă să stea drept.

— «Uită-te ţintă în ochii mei dragă: aşa. Vezi ce bine mă văd în ochii tăi frumoşi? Ce mai oglindă! Aşaa... Acuma pachetele.»

Cu iuţeala şi îndemânarea unei gospodine, ea întinse un ziar pe iarbă, rupse puii, şi împărţi carnea.

— «Ţie îţi dau şi inimile, ca să fii mai inimos. Eu îmi iau aripele, tot ziceai adineauri, că te uitai să vezi dacă am aripi. Cel puţin aşa să corespund complimentului tău.»

Erau amândoi ca nişte copii: el râdea la fie ce cuvânt al fetei; şi ea sta gata să-i ghicească toate dorinţele. La urmă văzând că el mănâncă încet Aura îi dădu să guste din bucata ce ţinea în mâna.

— «Nu aşa! nu aşa! Stai, eu îţi dau de la mine, să-mi dai şi tu de la tine.»

Mâncarea nu era uşoară astfel, dar lor le plăcea atât de mult, încât nici poziţiile incomode, nici lipsa de furculiţe, nici lipsa de faţă de masă, nu le strică pofta.

— «Vezi,» zise ea cu un râs zglobiu; «vezi ce bună gospodină sunt. Şi vezi ce stomac sănătos am? la uite, uite, gâtul puiului, l-am mâncat cu oase cu tot. Şi ce dinţi tot aşa de tari şi de frumoşi ca şi ai tăi. După masă Domnule să ştii că nu-ţi dau cafea... fiind-că... haha... gospodina a uitat cafeaua la băcănie!»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Acum mâncăm căpșunele, Auro dragă?»

— «Nu se poate, trebue să ne mutăm de aci, mai în umbră, și pe urmă îți dau eu... Tu dormi după masă?»

— «Ce întrebare! Nu dorm: auzi vorbă, dar ce, sunt om bătrân?»

— «Nu, căci mama doarme din cauza *tenului*,» zice ea; «ea ține mult la frumusețea ei. Pe când eu... Hai să ne mutăm locul, că a venit soarele aci.»

Amândoi schimbară lucrurile din loc și după ce totul fu instalat, Vintilă întrebă:

— «Ei, ce tu nu ții să fii frumoasă Auro!»

— «Nu,» zise fata așezându-se în iarbă. «Eu aș dori că fiu cu fața mai puțin regulată, să am un nas mic, puțin adus în sus, să fiu chiar și pistruită, numai aș vroi să fiu foarte spirituală, și cuminte, cuminte lucru mare! că, tu să te îndrăgostești de mintea mea, de sufletul meu, dar nu de pielea mea... pardon de «epiderma» mea lustruită.»

El făcu ochii mari, și întreabă glumind:

— «Dar nu știi, că eu te iubeam chiar și fără să te cunosc?»

— «Da, însă tu erai îndrăgostit, în mod platonic de felul meu pasionat de a-ți scrie?»

— « Tu ești, așa de drăgălașă, și pe lângă excentritățile tale, cari te fac și mai simpatică, ai o inimă atât de bună... Sunt sigur că i-ar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fi greu cuiva să nu te iubească: uite eu, de când știu că mama ta se opune la căsătoria noastră, prevăd că n'o să sfârșesc ca toată lumea.»

— «Ba să-ți pui pofta în cui, D-ta domnule, să nu faci vre-o prostie: din cauza unei fete, oricât ai ține la ea, nu trebue să faci vre-un pas extrem.»

— «Păi până aci par'că erai de altă părere...»

— «Da, dar din ce te iubesc mai mult, din ce doresc să trăești mai mult. Vrei căpșuna asta?... Uite, ia-mi-o dintre dinți, na!» zise fata, ținând căpșuna cu dinții strânși.

Vintilă se plecă zâmbind șiret, și când îi luă cu gure căpșuna, îi apucă și buza inferioară, sărutând-o.

— «Nu și buzele, soro, dar ce vrei să mă desfigurezi!»

— «Păi, spuneai că nu ții la frumusețe.»

— «Da, cum să nu! Am zis așa, dar ia să vezi acasă ce de săpunuri și instrumente de tortură întrebuințez, numai ca să fiu drăguță. Așa «în teorie» zic și eu, dar «în practică» mă feresc de urâțenie ca de ciumă. Chiar dacă ar fi să mă omor vre-o dată, ași face tot posibilul ca murind să rămân tot frumoasă; m'ași sinucide cu cloroform... și...»

— «Mai îmi dai o căpșună?» întrebă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Vintilă ca să schimbe vorba, și ca să o impresioneze energic, zise: «știi că sistemul ăsta de mâncat căpșune l'am văzut în «La Martyre» a lui Jean Richepin.»

— «Știu, am citit: când «Johannes» este în convalescență... Dar ce are face una cu alta... Iubirea nu-i tot de când lumea și noi tot ne iubim din inima noastră, nu din a altora.»

...Și tinerii se pierdură în discuții, în care iubirea lor punea din când în când, cu sărutări, o notă de armonie și de dragoste curată.

Când se despărțiră, sărutându-se, rămase hotărât ca, a doua zi, fata să încerce din nou a schimba părerea «Malioalei,» iar el să dea cel mai energic asalt asupra hotărârei ce a luat mama Aureliei.

* * *

— «Malioală,» zise Aurelia către mama sa cercând să pară liniștită și să o dezmierde, «a venit logodnicul meu ca să-ți ceară mâna mea. Te rog, fii gentilă, fii gigea...»

— «Ce logoduic?! Și eu nu sunt «Malioala!» Eu sunt mama ta. Tu n'ai logodnic! Fără voia mea tu nu trebue, și nu poți să faci nimic, ai înțeles?!... După rușinea ce mi-ai făcut, plecând eri cu el la câmp, speram

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că azi ai să fii ceva mai obrăzată... Am greșit; și nici prin gând nu-ți trece să fii mai cu rușine. Și acum vine și el: V'ați găsit unul și unul! vă potriviți!» închee d-na Trandafirescu, cu o explozie batjocoritoare: «tu o prefăcută, și el o fire de papă-lapte cu un fond de iezuit... V'ați potrivit!...»

— «Bine că găsești și d-ta mamă ca «ne-am potrivit.» Da, ne-am potrivit și, fiindcă ne potrivim, o să ne luăm; și asta cât mai curând...»

— «Așa?... Dar uiți că mai sunt și eu aci, asta o uiți!»

— «Purtarea d-tale nu mă lasă nici măcar să «uit», cum zici d-ta. Tot ce faci d-ta acuma, o mamă vitregă, o străină, o dușmancă a mea n'ar face-o și n'ar zice-o!»

Peste obrazul încă plăcut al D-nei Trandafirescu, trecu o încruntare:

— «Tonul ăsta, aerul ăsta! tu trebue să fi înebunit deadreptul, pentru ca să le întrebuințezi față de mine!... Dacă aș fi văzut o căință, sau o cât de mică încercare de a obține prin rugă, consimțământul meu, poate aș fi stat de vorbă, să-ți explic totul, poate...»

Fata însă izbucni cu violență:

— «Tonul, d-tă mi l'ai impus mama. Ș'apoi dacă aș fi exprimat o «căință,» ai fi găsit că mă recunosc «vinovată,» cum'ții atât de mult

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr/1901-1932

să par eu. Și vroiai prin rugă, să obțin de la d-ta, — ce? un drept al meu. Dreptul de a iubi pe cine vreau? Atunci opunerea d-tale nu e bazată pe ceva nestrămutabil, pe «experiența vieții» pe planuri de viitor, pe hotărâri testamentare și pe toate frazele mari cu cari mă fulgerai până aci. La d-ta e simplă afacere de ambiție: vrei să iau pe altul... fiindcă... «Tel est notre bon plaisir,» zice Majestatea sa, mama mea, cea dreapta... Să sperăm că ai să fii de altă părere în curând.»

Iritată de atitudinea fiicei sale d-na Trandafirescu arată spre ușă:

— «Pentru o fată obraznică n'o să-mi schimb eu hotărârea. Și te rog să mă lași, cât mai curând, pentru că mă faci să uit că-ți sunt mamă... și te dau afară, ca pe o necuviincioasa...»

Gata să plângă fata zise cu un ton rugător:

— «Mamă, ai să te căești, ai să regreți amar!...»

— «Eu nu m'am căit de cât de faptele, de purtarea ta, și regret că te-am iubit prea mult și n'am fost așa de aspră, cu tine, cum se cuvenea, cu o fire svăpăiată ca a ta. Incolo n'am regretat nimic din cele ce am facut. Du-te!...»

— «Mamă o ultimă dată, te rog...»

— «E prea de tot: rugă, după amenințare..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1901_1932

asta numai un cap sucit ca al tău poate concepe... Du-te, că sun servitoarea, să te dea afară... Pleacă mai iute, dacă vrei să mai stau de vorbă cu el.»

— «Mă duc, ca să nu'ți dau prilej de a'ți manifesta iubirea și față de slugi: mă duc, nu te ridica, nu suna degeaba,» zise fata eșind, reținându-și lacrimile cu greu, și când trecu pe sub draperiile care ascundeau ușa, fata văzu cum mama ei, ridicată în toată înălțimea mândră, suna apăsând pe un nasture electric. Fata dispăru după perdelele groase.

— «Vezi» zise d-na Trandafirescu, către servitoarea care apăru, «a venit un domn, poftește-l în salon.»

Servitoarea plecă, să îndeplinească porunca.

In acest timp, d-na Trandafirescu, ajunsă prin fața oglinzei, aruncă o privire scrutătoare asupra întregei ei îmbrăcăminți, își potrivi părul, dădu cu un deget peste sprîncene, și când se crezu ireproșabilă, trecu prin altă ușă în salonul cel mare în care tânărul o aștepta.

Vintilă se ridică respectuos, și o salută.

— «Domnule,» zise ea, cercând să-și dea un aer cât do rece, spre a'i opri orce avânt, «știu pentru ce vii, și pentru a nu mai lungi, cu «obișnuitele formule de politeță» o situație neplăcută; îți spun limpede, pe românește: am motivele mele imperioase pentru cari nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mari-1901-1932

vreau ca fata mea, să se mărite cu d-ta. Sunt motive pe cari, d-ta fiind un străin nu ți-le pot destăinui...»

Tânărul cercă să opună un raționament:

— «Dar, îmi dați voe Doamnă...»

Iusa d-na Trandafirescu îi tăiă vorba scurt:

— «Nu... te rog, lasă-mă să vorbesc, căci am să-ți scutesc o mulțime de cuvinte, și vreau să nu te umilești zadarnic. O repet am motive pe cari nu le pot destăinui, și cari se opun categoric unei căsătorii a d-tale cu fiica mea. Mie nu'mi place vorbă lungă: te cunosc, te știu: ai un caracter bun, blând, și sunt convinsă până acuma, că ești un om corect. Te cunosc de când sărăcia ma-silise, să primesc tineri în gazdă. Dar nu asta vreau să-ți spun. Vreau să te conving și pe d-ta de ceeace sunt eu convinsă. D-ta ești sărac, așa e? Dai din cap, o recunoști. Știi, că omul fără bani, azi nu face, nici cât o ceapă degerată. Mizeria pe care am îndurat-o eu, m'a silit să fiu prevăzătoare; fata mea, de ar fi să te ia nu ar mai avea nici un drept la moștenire. Ori cât ai avea d-ta, n'ar ajunge pentru doi.»

— «Dar, eu voi munci... Și nici nu cer să aibă zestre... Voi strânge.»

Mama Aureliei dădu din cap cu un aer de comiserație:

— «Dacă, fiind singur, d-ta n'ai putut să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvana.ro/mdrr1901-1932

strângi până azi nimic, cum crezi că ai să poți face ceva, cât timp ai să ai grija ei, a casei, a copiilor ce vor veni?... Nu! eu am suferit prea mult pe urma bărbatului meu, care deși era avocat de talent, nu reușea să câștige, cât trebuia. Am cunoscut eu viața asta, cu neîncetatele harțueli ale nevoii! Și eu eram cu mult mai blajină și îndurătoare, decât fiica mea. Aceeace am suferit eu, cu zilnicele griji, cu meschinăriile unei vieți, în care n'aveam nici destul pentru trăit, nici destul pentru murit, n'aș dori-o nici vrăjmașilor mei, necum să doresc, sau să permit să sufere fata mea.»

Vintilă protestă cu un gest blajin:

— «Dar, eu sunt tânăr, mă voi instala, voi lucra.»

— «In baza celor, ce ai să fii, nu-ți dă nimeni, nici măcar un împrumut. Fata mea e prea egoistă... De muncit sunt convinsă, că ai să muncești, cât ai să fii singur; dar ea ea are să-ți fie foarte greu... nu o cunoști... Și apoi... azi cu supra-producția de medici... Ce crezi, că ai să poți fi d-ta?... Crede-mă! eu îți fac, un serviciu, pe care d-ta abia mai târziu ai să-l apreciezi; și ți-l fac, nu fiindcă îți vreau binele d-tale, ci fiindcă vreau binele fiicei mele. Și apoi ei îi trebuie cineva care să o conducă, iar nu un om blajin ca d-ta. D-ta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvana.ro/rdr 1901 1932

ești un visător, un om nepractic; un caracter de elită, dă ai să fii învins în lupta pentru existență.»

Tânărul o privi în ochi zicând cu un accent de energie:

— «Vă rog, să nu vă îndoiți de puterea mea de muncă, și de...»

Însă d-na Trandafirescu nu lua seama de vorbele lui ci îl întrerupse:

— «Lasă, te rog, protestările: până aci s'a auzit ceva de d ta? Nimic.

«Nici măcar, scuză cuvântul, măcar ceva reclamagiu nu ești. D-ta aștepți ca lumea să te recunoască. Și nu bagi de seama, că azi reușesc numai acei care se vâră înainte, care își fac singuri notițele elogioase ce apar în ziare... D-ta nu ești de aceștia, și n'ai să parvii... Ș'apoi nu te uiți la ea? e prea tânără: ce sunt nouăsprezece ani? Ea, acum un an, s'a apucat de medicină, și azi urmează filosofia... Ce constanță ceri dela ea? Vezi dar, că, din toate punctele de vedere, n'ai să te aștepți la mult dela ea. Crede-mă! rău ai făcut, că te-ai angajat așa de mult!... Dar mă aștept dela onorabilitatea d-tale, să cauți printr'o renunțare definitivă, să dregi răul ce mi-ai pricinuit, lăsându-te antrenat de ea. Te cred, un om de onoare, dă-mi o dovadă a sentimentelor nobile, de cari te știam animat, și rupe orice rela-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ţinui cu ea... Căci, dacă într'adevăr, o iubeşti şi îi doreşti fericirea, d-ta trebue să fii cel dintâi, să recunoşti, că nu eşti la adăpost de loviturile mizeriei, şi, fie-ţi milă de ea, nu abuza — scuză-mi cuvintele, căci durerea nu-mi dă luciditatea necesară pentru a găsi fraze alese, — nu abuza te rog, de nepricepe-rea ei. Te rog, uite, mă înec, sunt prea emoţionată, îmi vine rău, te rog, lasă-mă căci îmi vine rău...»

Draperiile care ascundeau uşa, se dădură în laturi brusc şi Aurelia se repezi până lângă Vintilă, strigând:

— «Mamă! ceeace faci d-ta nu e frumos! nu e demn! D-ta vrei să faci presiune asupra lui prin toate mijloacele ce-ţi stau la îndemâna! D-ta nu spui că din socoteală şi ambiţie nu vrei, d-ta ai căutat să smulgi abnegaţiei, mărinimiei lui, o făgăduială, prin perfidia expunerei d-tale.»

— «Aurelio!» strigă d-na Trandafirescu brusc: «Aurelio! te rog, să eşi afară, n'ai ce căuta aci; ai ascultat ca o... o... spioană, acuma du-te! Eşi!...»

Vintilă rămase trăzuit, fără să ştie ce să zică. Dar Aurelia împreună mâinile ca pentru rugă, şi zise cu o ironie mărită prin zâmbetul nevinovat ce afişa:

— «Mamă dragă, ţi-ai eşit din rol, pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr1901-1932

D-zeu... uiți că erai gata să leșini?! Abia, l'ai luat pe Vintilă cu sărăcia lui, cu mizeria, cu caracterul lui, cu apelul la sentimentele, la lealitatea lui. și tocmai când să-i dai lovitura de efect, să leșini, pentru ca el să plece, convins că durerea d-tale e nemarginită, tocmai atunci îți ești din rol? Eu te admiram de după draperii, și când colo...»

— «Ori ești afară, ori es eu!» strigă d-na Trandafirescu în culmea furiei.

— «Mamă dragă... iartă-mi momentul ăsta de explozie...» zise Aurelia, cercând să se înfrângă. «Dar ce vrei sa fac? d-ta vrei să-ți împlinești o ambiție. Eu vreau să-mi scap viața. Eu țin la el mai mult decât la viața mea. El poate nici nu mă iubește, cum îl iubesc eu. Și eu aș fi în stare să fac nu nebunii, ci crime, ca să fiu soția lui... Mamă, stai nu te duce... Spune că vei reveni asupra hotărârei d-tale... Te rog... Ooo! te rog, fie-ți milă mamă!»

Însoțind cu gestul ei imperios, cuvintele ce rostea mama fetei zise explosiv:

— «Nici nu vreau să te mai aud. Ești!»

— «Mamă, să știi că mă sinucid dacă nu vrei... să mă asculți!»

D-na își masura fiica privind-o cu o furie batjocoritoare:

— «Da! Ai să te... haha! Auzi mititica!» apoi strigă spre ușă: «Marișco, du-te de cum-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pără iute un revolver, un gram de strichnină și câteva cutii de chibrituri. D-șoara vrea să se sinucidă... să aibă cu ce să-și facă pofta inimei. Dar du-te mai repede până nu-și schimbă părerea.» Și, dreaptă, rigidă, cruntă, fără a privi spre cei doi, ea porni spre ușă, apoi dispăru fără a mai zice un cuvânt.

In urma ei, Aurelia căzu în genunchi izbucnind într'un plâns nervos.

— «Mamă rea, mamă fără inimă! ai să plângi după mine! mama ai să-ți zmulgi părul, și ai să blestemi neînduplecarea asta...» și fata își ascunse capul într'un fotoliu.

Vintilă se apropiă de ea, cercă să o ridice, să o consoleze, dar nu găsi cuvinte. Hotărârea lui, până aci șovăitoare, fusese întărită de spusele d-nei Trandafirescu. El zise rugător:

— «Auro, dragă, te rog liniștește-te, fii cuminte...»

Fata ridică ochii plini de lacrimi: obrazu-i plâns păru și mai frumos, când ea cu glasul întretăiat de suspine, murmură:

— «Ce să mă liniștesc? Ți vine ușor, să vorbești astfel căci nu ții la mine, și ești gata să cedezi unei argumentări atât de șubrede ca aceia a mamei! Ceri să fiu cuminte? Liniștită? Când mie îmi rupe inima, când îmi hotărăște moartea! Tu n'ai inimă! Te văd par'că zicând ca mama: «nu se poate, nu e onorabil, o să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

am aerul că vreau să abuzez de nevinovăția, de nechibzuința ta... Par'că te aud cum mi le spui!» El voi să o mângâie pe braț:

— «Dar te rog, ascultă-mă și pe mine, Auro dragă.»

Fata îi respinse mâna exclamând:

— «Nu! Nu vreau! căci știu ce o să-mi spui: am văzut după felul slab cum apărai cauza noastră, că ai venit mai mult ca să-ți faci o datorie de conștiință, decât ca să ceri energic, acela ce trebuia. Tu nu mă iubești! Un grăunte de iubire să fi avut în piept, spulberai toate argumentele mamei. Eu să fi vorbit în locul tău! Dar ași fi strigat, ași fi strigat, ași fi urlat, așa lucruri, că s'ar fi îngrozit. Trebuia s'o amenințI, să-i spui... Oh, Doamne, par'că nu știu ce mai vorbesc!... Iartă-mă te rog. Dacă ai ști cât te iubesc ți-ar fi milă de mine, și numai de mila iubirei ce simt pentru tine ai fi fost mai cald și nu te-ai fi lăsat învins de slabele raționamente, și de artificiile emotive ale mamei. Mai ne rămâne un singur lucru de făcut ca să pot scăpa.»

— «Ce lucru?» întreba Vintilă cercând să se liniștească spre a nu-și pierde capul de tot.

— «Să fugim! să fugim cât mai departe!» zise în culmea surescitărei Aurelia, luându-l de mână. «Să nu ni-se mai dea de urmă! Vom împărtăși durerile și mizeriile împreună! Voi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

munci! Te voi adora! Vom fi așa de fericiți... Să fugim! Oh, cât mai iute... cât mai iute, hai!... Vino! plec așa cum sunt... să fugim!»

Însă tânărul desorientat cu totul de surescitarea fetei, încercă să o potolească:

— «Te rog, ascultă-mă: nu se poate să fugim. D-ta ai obligații față de societate, și eu am obligații, dar acelea nu contează... Dacă te-aș asculta ți-aș sfărâma viața și...»

Aura îl privea gata să izbucnească: ea îi tăiă fraza cu un flux de mustrări:

— «Filisteanule! Filisteau, care stă să cumpănească între niște neînsemnate «obligații sociale», și suprema datorie. Tu n'ai inimă! Ai o piatră: o piatră mortuară, care are săpată în ea: «datorie,» «obligații», onoare», cuvinte ridicole fără nici un înțeles!.. Dar gândește-te că mă omori pe mine!... Că mă silește să mor...»

— «Nu moare nimeni de iubire.»

— «Poftim!» strigă fata într'o explozie de indignare nervoasă, «poftim!!» domnul are și liniștea necesară pentru a mă «combate» cu citate, și cu un citat pe care numai un scapet, un-un-un idiot fără simțire, fără inimă, a fost în stare să-l găsească... Și acuma, acum par'că te văd venind cu o constatare: aceea ce fac și ce vorbesc eu, se datorește desigur isterici... Spune draga, ce te oprește! Spune ca mama,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

dar în termeni științifici cu vre un citat celebru: — uite că mie nu-mi vine nici unul în gând, — spune că sunt o... o, erotomană... Zi, frate! zi că alerg după tine cum ași alergă după altul, spune! spune! ce te oprește! spune!»

— «Pentru Dumnezeu. Liniștește-te. Enervarea ta nu schimbă lucrurile. Are să-ți vina rău; nu vezi ce surescitată ești, ai să capeți o criză de nervi...»

— «De ce nu spui!?» strigă Aurelia cu fața aproape schimbată de indignare, «de ce nu spui că o să capăt un atac de isterie?!... Fă și tu ca mama!» țipă ea, izbucnind într'un plâns nervos, cu sughițuri; «spune ca ea, că sunt o nebună, o... (în clipa asta ea duse mâinile la piept și la gât zicând înecată): «o... nu mă lăsa, nu pleca... stai... are să-mi treacă.»

Cu ochii holbați, ea aspiră de câte-va ori aproape șuerând pe gât, și stătu gata să cadă. Ochii i se dilatară peste măsură: ea simți că tâmplele-i strâng creerii, că respirația i-se înnecă, și căzu întinzând o mână spre Vintilă. El o susținu, dar o servitoare intră, descheiă pe Aurelia la piept, o întinse pe covor și lămuri în șoaptă:

— «Nu e nimic, îi trece repede, a mai avut acu un an așa o criză, dintr'o supărare și i-a trecut repede...»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Criza într'adevăr trecu uşor, fata era acum leşinată şi Vintilă spuse servitoarei ceeace ar mai trebui făcut. El aruncă încă o privire plină de iubire asupra Aureliei, oftă adânc, şi când vru să plece, văzu venind pe mama fetei. Ea îi făcu semn că şi când ar fi zis «nu e nimic, îi trece», s'apropiă de el, şi strângându-i mâna şopti:

— «Domnule Dragomir... d-ta eşti un om. Am auzit, cum însu-ţi pledai în senzul dorinţei mele... Aveam multă stimă pentru d-ta. Ai să rămâi pentru mine în veci omul datoriei, şi un perfect om de onoare.»

— «Doamnă», replica el trist, «credeţi-ma: dacă aşi fi fost sigur că-i pot aigura o viaţa liniştită, ferită de lipsuri şi de mizerii, aşi fi călcat peste orice, chiar cu riscul de a trece drept cea mai perfectă canalie... Dar e vorba de ea...»

— «Convingerea mea rămâne: eşti un om de onoare...»

— «Adio», zise Vintilă, şi adăugă plecând: «Vă rog, vegheaţi să nu i se întâmple ceva...»

— «Aşi...! ai luat-o în serios? Mofturi de fată răsfăţată... Adio domnule...!»

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— O scrisoare dela Aura? Ce poate să cuprindă?» se întrebă Vintilă îngălbenind sub o presimţire rea, recunoscând scrisul de pe plic.

Atâtea mustrări îşi făcuse pentru aceea ce numea: lipsa lui de iubire, atâta regretase hotărârea de alaltă eri, încât azi era decis să mai încerce încă o ultimă dată soarta: să vorbească d-nei Trandafirescu. Şi acuma, scrisoarea asta!... Ceva inexplicabil, o groază de necunoscut, îl oprea să deschidă plicul, şi totuşi trebuea să vada ce cuprinde. Gânditor el privi revolverul de pe masă şi îl băga în buzunar.

Cele mai ciudate gânduri îi fulgerară prin cap: Să fie aci o înţălnire pentru a fugi? Doamne! Ce bine ar fi! n'ar mai ezita o clipă. Să fie o ştire că mama ei, speriată, consimte la căsătorie?... Ar fi un noroc orb!... Să fie? Atâtea presupuneri îi năvăleau prin cap, pe când el rupea plicul în mod febril. Faţa lui până aci o icoana a îndoelei şi a aşteptărei nehotărâte, se schimonosi de spaimă: ochii săi holbaţi peste măsură cu greu mai puteau citi; el abia înţelegea şi îi era teamă să nu fie jucăria unei halucinaţii. El citi cu glas tare ca de om aiurit, aproape bâlbâind fără să-şi dea seama de ceeace face:

«Frumosule! iubitule, Vintilă! şi scump prieten.

«Îţi sărut ochii, îţi sărut fruntea, îţi sărut gurita, şi îţi sărut inima ta, dezinteresată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

«Nu plânge, nu fi trist: când vei primi rân-«durile astea, voi fi de mult moartă.

«Te rog, nu te mustra pentru ceea ce «am făcut eu acu. Era inevitabil, erà în firea «mea, și e mai bine că mor. Tu ai să mă «iubești mereu, iar pentru mine e mai bine «să pier, fiindcă rămân în amintirea ta, veciuic «curată, așa cum m'ai iubit, așa cum mor.

«Te strâng la piept și te sărut o ultimă «dată, cu inima și sufletul meu. Aura.»

Vintilă căzu pe scaun gemând:

— «Nu se poate! Nu e adevărat! Cum se poate! E de necrezut... Aura!

«Aura moartă?!» strigă el din nou ca un halucinat, ridicându-se brusc și îndreptându-se fără pălărie spre ușă... În fugă el ajunse jos, și instinctiv își potrivi hainele, pipăi pălăria, simți că nu o are pe cap, dar nu-și aminti ce-i poate lipsi. Iusă nu mai stătu la gânduri ci se repezi spre un birjar și îi strigă adresa.

— «Poate nu s'a sinucis încă», se gândi el, «poate mai e chip de scăpare...» «Mână, mai repede!» răcni el birjarului, «mână că te omor!»

Speriat, birjarul, văzându-l fără pălărie și așa ca scos din minți, zori ca să scape mai iute de el, și în câteva minute ajunse acasă la Aurelia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon.1901-1932

In poartă un servitor, povestea plângând altuia, cum a murit domnișoara. Vintilă, când îl văzu șovăi pe picioare, se împletici, stătu câte-va clipe locului, se reculese, și se repezi pe scări în sus. Prima ființă pe care o întâlni fu servitoarea de alaltăeri, Marișca. Ea avea fața roșie de plâns. Fata când îl recunoscu își lovi palmele, izbucnind de plâns, și strigă disperata:

— «A murit! a murit! îngerul nostru! a murit!»

Vintilă, ca lovit de o măciucă în cap, se sprijini de zid, să nu cadă. Servitoarea uitând orce distanță, îl luă de mână și îl strânse, șoptindu-i răgușită de plânsul ce i se grămădise în gât:

— «De ce ai lăsat-o domnule; nu trebuia să asculți de mama ei! Du-te și o vezi cum își scurge mama ei ochii, și cum se dă cu capul de toți pereții. De ce ai lăsat-o prostule, că nu se omora... Ooof, Doamne, Doamne, de ce n'ai fugit cu ea!»

Vintilă nici nu observa că Marișca vorbea corect românește. El începu să plângă. Pe ușă eși împleticindu-se bucătăreasa, plângând în gura mare, și frângându-și mânile, ne mai văzând unde calcă de lacrămi:

— «Doamne! Doamne, a murit îngerașul nostru!»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr:1901-1932

Dar îndată se repezi afară o altă servitoare plângând, strigând cât o ținea gura:

— «Săriți, că se omoară cucoana! iute, iute, n'o lăsați, că eu n'am mai putut să o țin. Pentru Dumnezeu veniți mai repede!...»

Câteși trele femeile năvăliră înapoi în odae, Vintilă le urmă cu aerul unui halucinat. I se păru că este prada unui vis rău și se aștepta din moment în moment să se trezească, dar când intră și dădu cu ochii de cele trei servitoare, le văzu luptându se cu mama Aureliei, ca să-i smulgă ceva din mână; era un cuțit.

— «Sări domnule, nu o lăsa!» strigă una din servitoare plângând, «nu vezi, că vrea să se omoare!»

Ca mișcat de un resort puternic, Vintilă se repezi să le ajute, dar stăpâna casei când îl zări, dădu drumul cuțitului și strigă:

— «Acum vii? abia acuma vii? A murit! a murit sufletelul meu. A murit!»

Una din servitoare șopti cu glasul muiat în lacrimi, alteia:

— «Trimite repede argatul și vizitiul înauntru, ca să ne ajute s'o păzim, să nu se omoare!»

— «A murit, draga mea! a murit inima mea»! strigă doamna Trândafirescu! «a murit din pricina mea!» și zdrobită căzu într'un fotoliu, rămânând cu fața în sus, plângând

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr1901-1932

fără încetare: ochii îi erau mari deschiși, pe când lacrămile îi curgeau dealungul obrazului înfrumusețat de durere.

Părul îi era despletit, chipul roșit de lacrimi, căutătura rătăcită ca de nebună. După câteva secunde privirea ei căzu asupra lui Vintilă; femeea se sculă cu greu, îl apucă de mână, și îl conduse în spre odaia de dormit a fiicei sale.

O servitoare se luă după dânsa, șoptind, celeilalte, repede:

— «Du-te mai iute să vie argații, că dacă o vedea-o, se omoară: își sparge capul de vreun părete.»

Una fugi afară, iar cealaltă opri drumul stăpânei sale, și o rugă plângând:

— «Coconiță, sărut mânele, nu mai intra la domnișoara: are să-ți vie rău. Nu-ți mai face inimă rea, pentru Dumnezeu! fie-ți milă de inima d-tale!»

Dar mama Aureliei, dădu servitoarea în laturi, cu puterea unei hipnotizate, și intră în odaia moartei.

Aurelia sta întinsă în pat, albă, cu fața aproape surâzândă, parc'ar fi dormit: gâtul gol, cămașa decoltată, arată formele ei albe și reci: erau forme de marmoră. Mama nefericită o arătă cu degetele întinse:

— «Uită-te! și crezi dacă poți!» strigă ea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

printre lacrimi, lui Vintilă. «Uită-te! ea nu e moartă, ea doarme!» și cu o explozie spăimântătoare a vocei, ea răcni ca eșită din minți: «Eu! eu am omorât-o! Eu am silit-o să se ucidă! Eu sunt criminala!...» Și într'un acces mărit de disperare își luă vânt să sară prin fereastră în stradă. Dar servitoarea o apucă de rochie, amândouă se împleticiră și căzură pe covor. In clipa aceia năvăliră argații pe ușă, și ridicând-o o așezară într'un fotoliu.

Vintilă căzuse în genunchi lângă patul Aurei; și din ochii lui țâșniră două izvoare de lacrimi.

El plecă fruntea și atinse cu ea șoldul moartei. Pieptul lui se ridică, și se lasă gemând greu, sub oftările cari îl năpădiră. El vru să vorbească, dar nu nimeri cuvinte. Plângea și gemea și abia își putu smulge câte un sunet. Acuma cuvintele își făcură loc, și se porniră printre șiroae de lacrimi:

— «Auro scumpă! Eu sunt: eu Vintilă... Am venit la tine, să plâng.. Auro dragă, Ascultă. Ah!» strigă el înnebunit, izbindu-și pumnii de tâmple, «sunt nebun! ai murit! Și eu aiurez... Auro scumpă!»

El simți o atingere de umeri, și i se păru că are o halucinație, că i-s'a năzărit că-l atinge moarta, dar era mâna doamnei Trandafirescu.

Femeea avea fața udă de plâns, ea îl apucă de umăr și îl scutură ușor:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901_1932

— «Sss!» —șopti ea cu vocea înecată de suspine, — «vorbește încet, ca doarme, doarme mititica.»

Ea îngenuchiă lângă Aurelia și îi mângâia mâna, apoi umărul și obrazul, zicând șoptit, cu glasul tremurat, ca ud de lacrimi:

— «Dormi puiu mamei, dormi frumos, îngerașule... Sunt eu: nu te speria, sunt Mălioala ta; eu, mămița ta, care nu mai poate de dorul tău... Dormi dragă. Cine mai este «gigea» ca tine?... Uite eu sunt; am venit să mă iei de o parte, să-mi spui tot, tot ce ai tu pe inimioară. Uite o și Vintila aci!» Și imitând felul gingaș și naiv în care fata ei o mângâia odinioară, ea urma plângând, cu accente de o duioșie sfâșietoare:

— «Fii «dlăguță», fii «frumoasa», fii «gigea», răspunde odorule scump! Uite a venit și «dlagul» tău să vadă cât ești de «flumoasă» și să-ți sărute ochișorii dulci. Draga mamei — dragă, gigica mea, ascultă-ma; scumpa mamei scumpă, scoală-te, nu-mi mai sfâșia inima, zâmbește-mi să știu că ma auzi. Uite și dragul tău cum plânge, fie-ți milă de el și de mine, fii buna, fie-ți milă...»

Vintila simțea că i se rupe inima, și isbucni în hohote de plâns. Servitoarele și cei doi argați plângeau copleșiți de durerea ce vedeau, pe când mama mcartei, cu lacrimile șiruinde,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1901-1932

urmă pe acelaș ton duios, și mângâetor, dar atât de sfâșietor :

— «Cine a supărat pe mititica mamei ? Cine a necăjit-o ? Puișorul meu drag și scump, deschide ochișorii, să mă vezi cum plâng, să vezi cum îmi smulg părul ! Cum ai putut să lași viața ta, cum ți-a părăsit sufletul corpul tău atât de drag și frumos ? Mititica mamei, scumpa Marioarei ! Cum ai putut tu lăsă atâta iubire ! Uite cum mi se rupe inima, cum mi se sfâșie sufletul după tine !»

Fata din casă, cu ochii roșii de plâns se apropiă plângând, și printre suspine îi șopti :

— «Lasă... cuconița dragă ; lasă nu mai plânge așa !...»

Ceilalți servitori îngenunchiați, își unirăglasurile, împreunându-și mânele, izbucnind în plâns :

— «Nu mai plânge, lasă cuconița dragă...»

Ei înșiși nu se mai puteau stăpâni și plângeau și își ștergeau ochii într'una.

Dar, pe Doamna, durerea, o făcu lucidă ; de o luciditate asemeni fulgerării ce se vede înainte de căderea copacului trăznit. Ea se pleca spre Vintilă, îl apucă de o mâna și îl zgudui strigându-i un potop de mustrări :

— «Vintilă-Viutilă ! De ce n'ai insistat ?! Pentru ce m'ai lăsat să-mi ucid fata ?! De ce nu mi-ai smuls-o cu sila !? Trebuia să fugi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdri 1901-1932

cu ea, să nu iei în seamă planurile mele, să calci peste ori ce, peste onoare, și chiar peste viața mea, numai să o fi scăpat! De ce m'ai lăsat să-mi fac de cap?! Pentru ce n'ai avut energia iubirei tale Vintilă...?! Căci uite ce am făcut eu! Eu am omorât-o!!» racni ea căzând în genunchi lângă moartă! «Eu am omorât-o!!» și bătându-se violent cu pumnii în piept, gata să-și sfărâme inima, striga plângând sfâșietor:

— «Eu sunt vinovată! eu sunt vinovată! eu sunt vinovata! Sunt o criminală! sunt o asasină: mi-am ucis copila! să vie justiția să mă pedepsească!»

— «Pentru Dumnezeu, cuconiță,» zise plângând o servitoare de lângă ea, «nu te mai canoni așa, nu-ți mai sfâșia inima!»

De odată femeea se ridică drept în sus și înalță pumnii la cer țipând:

— «Dumnezeule! Tâlharule!!» Strigătul o înecă. O clipă ca statù neclintită, apoi se prăbuși, ca o stâncă, pe covoare.

În acél moment sosi doctorul chemat pentru Aurelia. Era un tânăr cu barba neagră, cu ochii lucitori, ca plini de o veselie reținută.

— Tocmai bine am sosit» zise el tocmai bine. Căci pot face și un serviciu. Să vedem ce are cucoana?... E numai leșinată, luați-o de aci, ca lovitura și'a făcut efectul. Duceți-o în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

odaia de alaturi și când o cere să bea, să-i dați cele ce scriu eu aci. Dar să le aduceți repede.»

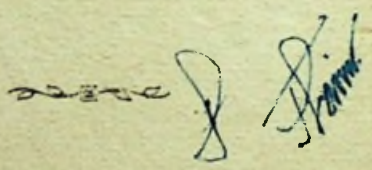
El înainta spre pat, privi cadavrul, ale cărui contururi se vedeau prin cămașa transparentă, își apleca urechea pe inima fetei, ascultă, se ridică și șopti:

— «Splendidă ființă e Aurelia...»

Doctorul zări pe Vintilă, îl scrută și îl atinse. Tânărul ridică fruntea, cu un aer buimăcit, el se pipăi la piept, se uită la doctor, și pe când acesta examina pulsul fetei, Vintilă se dădu spre picioarele patului și întoarse spatele.

Vintilă făcu un gest curios. O detunătură bubui și, prin fumul care umplu odaia, doctorul zări cum tânărul cădea. El se repezi să-l prindă în brațe și văzu pe Vintilă rasit la piept: îl așeză jos și îl examină. Servitorii năvăliră în odae:

— «S'a împușcat,» zise doctorul arătând spre Vintilă; «dar dacă nu moare în câteva ore, poate să scape...»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

PARTEA II-a

Rana pe care şi-o făcuse Viutilă Dragomir, în momentul când cercase să se sinucidă îl ţinuse câte-va zile, între viaţă şi moarte.

Glonţul trecuse, pe lângă inimă, şi se oprise în spate între două coaste. Mulţumita constituţiei lui robuste, tânărul scăpase ca prin minune, Doctorul Aronescu aflat acolo, în clipa tragică, — făcuse demersuri insistente, pe lângă cei mai mari chirurgi ai ţărei. Acţiunea lui avu de rezultat, că, aceşti luceferi ai ştiinţei, îşi făcură o chestie de onoare, din salvarea tânărului.

Primejdia cea mai mare fiind odată trecută, după extragerea glonţului şi curăţirea rănei, restul vindecărei rămase în sarcina timpului şi a îngrijirei.

Câte-va zile Viutilă, o duse într'un delir, întrefăiat de lungi somnolenţe, şi abia într'a noua zi, avu puterea necesară, să se uite la dreapta şi la stânga patului său.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Prin valul de ceață, care-i întuneca vederea în primele momente, tânărul distinse pereții albi, goi. Când își plecă privirea în spre dreapta, el văzu un profil ciudat: era chipul voalat al unei tinere, îmbrăcată în costum de soră de caritate. Dar partea inferioară a curioasei fețe, era acoperită cu un văl gros, alb, care'i ascundea bărbia și gura, până sub nas. Fața era adâncită în citirea unui tratat de medicină.

Vintilă își lăsă privirile obosite în jos, cu un suspin, gândindu-se ca printr'o negură de amintire, că linia frunții și a nasului, acestei surori, seamănă cu profilul iubitei ființe care dispăruse.

El închise ochii și, în gând își spuse că și această asemănare, și faptul că văzuse o soră de caritate, cu un văl special, pus peste gură și bărbie, trebuia să fie o aiurare, sau un vis în timpul căruia el raționa. Și, crezând că își continuă visarea el oftă.

Suspinul lui, atrase atenția sorei. Tânăra puse cartea de medicină la oparte, și-l privi cercetător, cu îngrijorare.

Vintilă deschise pleoapele și ochii lui întâlniră pe aceia a sorei de caritate. Însă spre mirarea lui, de astă-dată, sora, ridicase valul și mai sus, așa în cât, i-se vedea acuma, numai nasul și ochii, și puțin din umerii obrajilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Câteva secunde, Vintilă avu iluzia, că ochii ei erau două stele ; însă repede observă că privirea sorei, se umezea de lacrămi. El vru să deschidă gura, pentru a o întreba ceva, dar sora făcu brusc o mișcare, ducând degetul arătător, până în dreptul buzelor, semnificându-i să nu scoată nici un cuvânt.

Cu un alt gest, fata deschizând mâna, cu degetele întinse, îi impuse ca un ordin să rămâie nemișcat. El, se supuse mai mult din slăbiciune, dorinței exprimată prin gesturile sorei ; însă privirile lui se pironiră asupra restului de obraz, care se vedea, și din nou îi reveni amintirea vagă, a unor trăsături, dragi cari i-se părea că le mai văzuse odată.

Mica porțiune vizibilă din obrazul sorei, schimbase culoarea, și acum era rumenă, pe când broboane de sudori, se zăreau aparând sub ochi pe la colțul sprâncenelor și pe tâmple.

Vintilă își luă privirea de la sora de caritate, și rămase ca indiferent. Dar cu încetul el își aminti, că încercase să se omoare pentru a nu supraviețui, ființei dragi, pe care nu avusese puterea necesară, să o răpească, spre a o salva.

Și un nou oftat i se smulse, la amintirea celei dispărute.

Îngrijorată, sora de caritate, trecu în partea stângă a patului, unde se afla măsuța cu me-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dicamente, turna dintr'o sticluță, în lingura ce luase în mână, și vru să o dea lui Vintilă, să bea.

Dar mâna sorei, tremura atât de violent, încât, ca fu nevoită să așeze sticluța pe masă, și să facă o sforțare spre a se liniști. Ea apucă lingura, cu cea l'altă mână, pe când cu brațul. ridica binișor capul lui Vintilă trecându-i degetele pe sub ceafă. Tânărul observă că și mâna cu care-i ridicase tânăra capul, tremura. El înghiți doctoria, și un surâs palid, i se ivi pe buze.

Sora îl lăsă binișor înapoi șe pernă, și, după ce vârâ lingura într'un pahar cu apă, trecu spre locul ei, din partea opusa.

Vintilă îi urmări mersul și i se păru, că fie-care gest, sau mișcare, și chiar și leganarea ușoară a corpului ei, pe șolduri, era o cunoștință a lui. Eleganța și elasticitatea. grațioasă cu care se mișca sora, îi era familiară. Cu toate acestea, costumul și întreaga «deghizare» pe care o avea pe cap, și pe obraz. arătau o ocupație, care era departe de aceia, a fermecătoarei Aura. El se gândi că, «sora,» trebue să aibă un defect, la obraz sau barbie: vre-o pată sau rană, pe care o ascundea, pentru a nu-l impresiona penibil.

Faptul, că tânăra soră, avea mișcări asemănătoare, cu ale dispărutei, i-o făcu simpa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tică. El era pe punctul de-a întreba ceva, însă un flux emotiv îi readuse în minte, imaginea iubitei lui, cum se afla în momentele, când, întinsă în patul mortuar, medicul o descheiase, pentru a-i cerceta bătăile inimei. Și un nou suspin, de astă dată dureros, i se smulse însoțit de cuvintele:

— «Sărmana! Sărmana mea Aura!»

Dar în aceiași clipă el simți o atingere pe gură. Deschizând ochii, văzu cu surprindere, că sora se înclinase, asupra lui pe când cu arătătorul mânei drepte, îi presa ușor buzele. Ochii ei, și sprâncenile ridicate într'o ușoară încruntare, îi ordonau să nu vorbească.

El zâmbi cu supunere, și fără să vrea, mirosi parfumul delicat, ce emana din degetele străinei.

Sora scoase un notes, și un creion, scrise câte-va cuvinte, pe cari le arătă lui Vintilă, ca să citească. Pe bilet scrie:

— «Nu ai voe, nici D-ta, nici eu, sa rostim, o cât de mică vorbă, pentru a nu te turbura mai mult. Ești în primejdie de moarte, daca vorbești!»

Tânărul se supuse. El nu scoase nici un cuvânt, însă mișcarea buzelor, și expresia întregei lui figuri, însemna:

— «La ce-mi mai e bună viața acuma?»

Această mimică de descurajare a convales-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

centului, fu înțeleasă de sora de caritate, și ochii ei se umplură de lacrămi.

Ea își întoarse capul repede, și scoțând o batistă, se șterse la ochi.

Viorilă îndurerat gândi:

— «Biata fată! mă compătimește.»

El își refăcu în gând, gestul prin care sora, îi impusese tăcere: încruntarea sprâncenelor și repeziciunea cu care scrisese pe hârtie: erau mișcări cunoscute lui, parcă îi erau familiare.

Tânărul gândi cu tristețe, că acum fie-ce mișcare pătrunsă de oare-care grație, avea să-i reamintească pe Aura. Pentru a nu o indispune pe sora de caritate el se supuse, și nu mai scoase nici un sunet.

Din spre ușă auzi un zgomot, și când Viorilă, își aruncă privirea, în spre direcția aceia, zări o doamnă, ale cărei trăsături, i se părură cunoscute. Dar femeia intrată, nu făcuse bine, nici un pas în spre interior, și se retrase cu iuțeală.

El întoarse privirea, în spre sora de caritate, din dreapta lui, și surprinse încă în aer, gestul imperios, prin care tânăra, isgonise pe noua intrată.

El nu-și dădu osteneala, să priceapă rostul acestui [redacted] gest, însă în creerul lui, se făcu o lucrare înceată. Obrazul celei izgonite, întâi abia zărit confuz, îi reveni în minte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1952

Cu uimire el constată, că străinâ avea trăsăturile doamnei Trandafirescu. Vintilă mai rămase câte-va secunde în nedumerire, pârându-se că în ținuta și în îmbrăcămintea D-nei dispărute, era ceva neobișunit, pe care, nu-l puse ghici. Și cum ținea ochii închiși, el revăzu obrazul și toate detaliile, pe cari în clipa depărtărei, nu le descifrase.

Fiind abiă reveuit la luciditate, Vintilă era avid de noutăți, și obrazul zărit în ușă, era un prilej de ocupație, pentru creerul lui. Ca și când intrarea străinei ar fi necesitat o luare măsuri, energice, «sora», apăsă un buton electric din perete, și o altă soră de caritate, mai în vârstă, dar cu aceiași înfofolire pe obraz veni să-i ia locul șoptindu-i:

— «M'ați chemat D-șoară Margareta?»

Sora îi făcu un semn imperios de tăcere, și arătând în spre bolnav, repetă gestul cu aceiași încruntare din sprâncene, care-i păruse lui Vintilă, cunoscută de unde-va.

Margareta, aruncă o privire prietenoasă spre Vintilă, și în clipa despărțirei, făcu acelaș gest de tăcere, ducând arătătorul către buzele ei voalate.

* * *

De cum rămase Vintilă singur cu a doua

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

soră de caritate, interesul lui se transformă cu totul. Noua ființă nu-i atrăgea câtuși de puțin prietenia. El se plictisi cât-va timp, până ce, o altă figură apăru în odae: era un domn, pe care sora de caritate îl intitulă, vorbindu-i în șoapte: «domnule doctor.» Lui Vintilă îi păru cunoscut.

Medicul se apropiă de Dragomir, îi luă pulsul, și cu un ton satisfăcut, declară că totul merge spre bine. Adresându-se lui Vintilă, el îi recomandă, repetând cu o insistență prietenoasă ca nu cumva să scoată vre un cuvânt: ci să respire liniștit, fără pripă, deoare-ce rana pe care i-o făcuse glonțul, era pe cale de vindecare normală.

Doctorul controlă termometrul și murmură:

— «Se vede, că d-ta ai avut vre-o emoție, sau te-ai gândit la ceva, de oarece ai o ușoară ridicare de temperatură. Îți este interzis, chiar să și gândești, pentru încă trei zile.»

Doctorul luă pe sora de caritate la o parte, îi dădu câte-va instrucțiuni, și se depărtă cu un aer grav, în direcția ușei.

Când să iasă el, sora Margareta deschise, și înaintă câțiva pași. Medicul o opri în loc, și cu un aer de severitate îi repeta ordinul pe care-l dăduse celei l'alte surori. Margareta se înclină adânc în fața lui, cu o umilitate exagerată.

Pe urmele [illegible] doctorului, plecă și cea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1901-1932

l'altă soră. Vintilă, observă de astă dată, că mișcările Margaretei, se transformasera cu totul. Fata își pierduse elasticitatea, și acum fie-care gest și pas al ei, părea bățos, și lipsit de cea mai elementară grație feminina.

Când privirea lui Vintila, se așeză asupra obrazului tinerei sore, el observă că un ochi al ei, era ușor închis, pe când altul, era normal. Și de câte-ori se apropia fata de el, să-i dea din poțiunea prescrisa de doctor, de atâtea ori ochii ei se încrucișau, dându-i o înfățișare de șașie.

Bolnavul se mira în gând, de această ciudată transformare a tinerei. Către seară, Margarete plecă, după ce îi făcu prin semne cu mâna o nouă recomandație să doarmă liniștit.

Locul ei fu luat, de către cea l'altă soră.

La plecarea Margaretei, Vintilă simți un fel de regret, căruia se adaugă acum, părerea de rău, ce-i produse constatarea, că, deși iubise atât de mult pe Aura, încât, crezuse că trebue să moară, acuma simțea o simpatie ciudată, pentru această soră de caritate.

* * *

A doua zi de dimineață, Vintilă se deșteptă stăpânit de vedenia intrărei și eșirei atât de brusca a femeei de eri, și de odată, ca și când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

i s'ar fi luat un văl de pe minte, pricepu care era lipsa ciudată din costumul acelei doamne. Persoana aceia, care i-se păruse lui, că era mama Aureliei, nu era în doliu.

Această constatare, îl făcu să se gândească, din nou cu intensitate, la apariția și dispariția atât de stranie a mamei Aureliei.

Iusă el își zise, că era imposibil ca mama Aureliei, să nu fie în doliu, după fiica ei.

Ca atare, persoana aceia nu putea fi D-na Trandafirescu, ci o femee care întâmplător îi semăna.

Sora Margareta, întră ca să îi ia pulsul. Ea puse mâna pe frunte tânărului, și avu o tresărire de spaimă, constatând că Vintilă avea temperatură. Fata încruntă din sprâncene, și bătând ușor cu aratătorul pe fruntea convalescentului făcu un gest în aer care însemna:

— «N'ai voe să te mai gândești acum la nimic!»

Un oftat se smulse din pieptul lui Vintilă, când zări mânuța fină a Margaretei, pe care o asemăna cu degetele ființei, care îl mângâiase de atâtea ori.

Sora dispăru din odae, cu acelaș mers bățos ca de rață, pe care-l afectase și ieri. Vintilă, se gândi din nou la d-na Trandafirescu și i se păru, revăzând în minte imaginea ei, că obrazul îi era mai fin, și par'că mai tânăr, de cât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dr=1901-1932

acel al mamei Aureliei. El clătină din cap decepționat:

— «Nici nu mai încape îndoială, nu era d-na Traudafirescu.»

— «Dar dacă nu era dânsa,» urmă el raționând, «de ce i-a făcut sora Margareta acel semn imperios, care a scos-o afară?»

În cele din urmă Vintilă, se văzu nevoit, să admită, că tot ceia ce văzuse el ori, era o simplă halucinație. Și continuând să raționeze el își zise:

— «Întâi: d-na Traudafirescu, nu putea avea un asemenea aer de înflorire. Al doilea: era imposibil, ca dânsa, să nu fie în doliu. Și apoi, mama Aureliei, ar fi putut face ori-ce, dar nu ar fi venit să viziteze pe acela, care era cauza morței fiicei sale.»

El închise ochii obosit, de sforțarea pe care o făcuse, cu aceste raționamente, și îi deschise numai când simți, că sora Margareta, revenise pentru a-i lua temperatura. Dar el constată de astă-dată că ochiul ei cel mic, pe care ea de obicei îl strângea, ca pentru a vedea, se mărise, căscându-se par'că de groază, la citirea gradelor de pe termometru.

Margareta își stăpâni cu greu, o expresie de spaimă, ce se zugrăvise în ochii ei. Însă mânele ei, tremurau. Ea aruncă, o privire, către cea l'altă soră de caritate, și șopti:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ce a avut? I-ai vorbit? Ce ai făcut? căci văd că are temperatura ridicată.»

Tânărul prinse sunetele, pe care le emisese Margareta în șoaptă, și ca s'o lămurească, replică liniștit:

— «M'am gândit la ceva, surioară!»

Dar la auzul glasului lui Vintilă, fata tresări cu violență, și întorcându-se brusc, către el, zise într'o șoaptă imperativă.

— «Să nu vorbești, să nu mai scoți un sunet! E ordinul strict al doctorului!»

Glasul șoptit al Margaretei, avu asupra lui Vintilă, un efect magic.

I se păru, că aude o melodie cunoscută, niște sunete armonioase, pe care nu știa de unde să și-le amintească.

Sub injoncțiunea Margaretei, el închise ochii, ca să aibă și mai mult aerul că o ascultă, însă inima îi bătea violent, pe când se gândea:

— «De unde cunosc eu glasul fetei acesteia?»

CAPITOL II

Câte-va zile Vintilă nu mai văzu pe sora Margareta, și cuprins, de o nerăbdare, vecină cu frigurile, el ceru voe doctorului, să vorbească.

Medicul îl supuse unei examinări amănunțite, și după ce se convinse, de starea îmbucurătoare și de progresul pe care-l făcea sănătatea convalescentului, îl autorizâ zicând:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ți dau voe să vorbești, dar să nu ții discursuri, și să nu strigi sau să scoți exclamații, menite să-ți turbure liniștea.»

Vintilă, fagădui, și de cum rămase singur, cu cea l'altă soră de caritate, întrebă:

— «Dar unde se află sora Margareta?» Inainte ca Vintilă să fi terminat fraza sa, femeia îi răspunse cu o grabă, care o făcu să amuce cuvintele, unele peste altele:

— «Margareta, a fost orânduită de către doctor, la alt bolnav, și e vorba să nu mai funcționeze în acest local.»

— «In acest local?» întrebă convalescentul cu uimire, stăpânindu-și emoția, «dar unde mă aflu eu aci?»

— «Intr'un.... un... sanatoriu.»

— «Sanatoriu?» murmură Vintilă nedumerit, «credeam că într'un spital. Și cine a avut bunătatea să mă transporte aci, și să mă dea în seama unei îngrijiri atât de bune?»

Sora, nu răspunse câteva momente. In cele din urmă, găsi replica necesară, menită să taie ori-ce discuție.

— «Eu sunt,» zise ea, cu aerul blajin, de și cam încurcat, «eu sunt o simplă soră, o funcționară plătită cu ziua, și întrebuințată aci, din pricină, că nu vorbesc mult. D-ta D-le ai vorbit deja mai mult de cât trebue. Dacă vrei să nu fiu dată afară, te rog să taci.»

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Spre a evita cu tot dinadinsul, ori ce dialog, sora, se ridică și trecu dincolo.

In timpul cât femeia lipsi, Vintilă, avu răgazul necesar, să se gândească. I se păru, că o ceva neobișnuit de ciudat, în felul cum această soră de caritate, răspunsese întrebărei lui, privitoare la Margareta, înainte ca el să fi terminat fraza.

Până să se întoarcă sora de caritate. Vintilă adormi sub oboseala, produsă de cuvintele, și mai ales de raționamentele pe care și le facuse. Spre seară el se deșteptă, și după ce «sora», îi dădu să mănânce, el se întinse, pe partea dreaptă, și căzu într'un fel de somnolență, în timpul căreia, auzi câte-va șoapte, și simți, o mână mică, atingându-l, cu o nespusă delicateță pe frunte. Cu toate, că mâna era prea aproape, ca să poată vedea forma ei, Vintilă simți și recunoscu parfumul delicat. ce-i emana din degete, și era gata să deschida ochii, ca să opreasca lângă el, ființa aceasta, de care știa acum cu siguranță că este Margareta.

Dar în acel moment, el se stăpâni, hotărât să nu trădeze prin nici o mișcare, faptul că se trezise: numai ca să nu isgonească de lângă sine, pe ființa, pe care el o socotea, ca pe îngerul lui păzitor.

Câte-va momente, șoaptele continuara. Margareta, îi luă pulsul, și scoase o ușoară ex-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

clamație înăbușită, văzând bătăile lui pripite, tânăra murmură:

— «Mi se pare că bolnavul visează ceva urât, căci are pulsațiile prea violente, trebue să-l scoli, să-i dai un calmant.»

Sora cea l'altă, atinse pe Vintilă pe frunte, și-l făcu să deschidă ochii. Tânărul, pentru a nu isgoni, printr'o deșteptare lucidă pe Margareta, se prefăcu buimăcit de somn, luă băutura calmantă, și recăzu la loc, pe perna de pe care îi ridicase brațul îngrijitoarei.»

El, își dădu aerul că adoarme; și nu mai auzi nimic tot timpul. Însă i se păru, că atmosfera din jurul lui, căpătase parcă o nuanță cu totul alta, de cât aceia rece, care 'l învăluise până mai adineauri.

— «De sigur,» își zise Vintilă, după mai multe minute petrecute într'o încordată atenție, ca să prindă vre-un sunet; — «de sigur, că trebue să fie cine-va lângă mine, care să radieze atmosfera aceasta de prietenie.»

Ne mai putându-și stăpâni dorința de a vedea, se hotărâ, să ucză de un șiretlic, și făcu o mișcare, menită să-l desvelească. Dar ei se opri la timp, căci auzi glasul funcționarei, șoptind cu o nuanță de respect:

— «Noapte bună, domnișoară, vă urez să treceți și noaptea aceasta liniștită în fotoliul D-voastră.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Și pașii greci ai «sorei» se depărtara. Se auzi ușa închizându-se în urma iei. Convalescentul lăsă câte-va minute în suspensie planul său, apoi scoțând mâna, o aruncă cu plapuma cu tot, în lături, desvelind o parte din pieptul său.

Aproape instantaneu, două mânuțe fine, delicate, trasera plapuma la loc, și sora rămase neclintită, privind cu ochi cercetători, la pleoapele bolnavului, spre a se încredința dacă doarme.

Văzând că Vintila, rămâne nemișcat, sora îi lua brațul, cu o mișcare de o delicateță aproape supra-naturală, încetă, plină de răbdare, duse mâna la locul pe care trebuia să-l ocupe, pentru a nu-i stingheri somnul. El lăsă brațul în voe, și prefăcându-se înainte că doarme, se răsuci cu fața în sus, rămânând pe spate; însă cu capul așa fel răsucit, în cât dacă ar fi deschis pleoapele cât de puțin, ar fi putut să vadă, și chiar să controleze, mișcările ființei, care sta la stânga patului său. Însă el nu făcu nici o mișcare nouă, menită să inspire bănueli Sorei Margareta.

Cu o răbdare ca de vânător, el stătu mai mult de un sfert de oră, simulând o respirație liniștită, menită să inspire încredere ființei, care-i controla mișcările.

Brațul lui stâng, trecuse afară din plapomă, și sta în poza liniștită ce-i fusese imprimată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dr=1901-1932

Convalescentul, încercă să deschidă, puțin-puțin de tot pleoapele, și în penumbra, care domnea în odae, văzu partea liberă din profilul nobil, al Margaretei, plecându-se încet-încet, spre mâna lui.

Tânărul, avu timpul necesar să priceapă intenția sorei, și să-și stăpânească mișcarea de emoție ce era să facă, în clipele următoare. Buzele sorei, se lipiră, cu o atingere delicată, suavă, pe un deget, a lui Vintilă. Era degetul lui inelar.

El deschise ochii puțin mai mult, ca să vadă obrazul ființei care-i săruta degetul. Dar ca și când sora s'ar fi temut, ea ridicase voalul la loc peste gură.

Desamăgit în așteptarea lui, Vintilă, o privi printre pleoapele întredeschise, și o văzu, reluând loc în fotoliu. Dar fiind că ardea de dorința de a vorbi, cu Margareta, el facu o mișcare nouă, se întoarse cu totul pe partea stângă, și cum sora, se repezi să-i dea o mână de ajutor, pentru a-l reașeza la loc, în poziția care nu i-ar fi fost dureroasă, el deschise ochii, simulând o privire somnolentă. Apoi treptat își schimbă privirea, uitându-se în ochii ei, cu aerul uimit și prietenos, bucurat peste măsură de revederea unei amice.

El întrebă, cu glasul pătruns de o duioșie, pe care nici nu cercă să o tempereze :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Dar unde ai fost până acum surioară?»

Margareta tresări, și îi puse degetul pe buze, șoptind cu glasul sugrumat de emoția ce o răscolea:

— «St! n'ai voe să vorbești!»

Convalescentul, îi apucă mâna, și luându-i degetul de pe buze, șopti:

— «Numai D-ta mă oprești să vorbesc. Sora cea l'alta, și chiar și doctorul, discută cu mine. Mi-au dat voe să vorbesc. Numai D-ta,» urmă el, înălțând capul de pe perna, gata să se ridice cu totul, «nu vrei să fi mai indulgentă.»

Sora, îl apucă de tâmple, cu ambele mâni, împingându-l îndărăt pe perna, cu o mișcare blajină, punându-i apoi degetele pe pleoape, șopti:

— «Nani! acum trebue să faci nani!»

Câte-va secunde, el se supuse, mai mult mișcat, de gestul delicat-autoritar al sorei, și rămase cu ochii închiși.

— «Dar vreau să vorbesc cu D-ta», murmură el după un scurt timp, simulând o revoltă.

Tânara îi replică în șoaptă:

— «Acum nu e vreme de discuții: culca-te, dormi; și mâine vom vorbi pe larg.»

«Cum?» întrebă el în șoaptă: «mâine ai să fi aci? Dacă ai să fi și mâine aci, mă supun și ascult.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

În loc să răspundă, sora îi puse ambele degete la gură ; și cu o mișcare gingașă, îi strânse buzele, repetând în șoaptă :

— «Dormi-dormi : nani acuma ! Mâine vom vorbi...»

Vintilă, se trudi aproape o oră să adoarmă, și numai grație băuturei calmante, pe care i-o dăduse Margareta mai înainte de a pleca, reuși să treacă noaptea fără frământări.

* * *

«Sora Ana», îi spuse în cursul zilei următoare :

— «Azi noapte, tovarășa mea, a veghiat cam târziu, lângă D-ta, de oare-ce se pare că ai fost neliniștit. Să mă erți, că am spus eri lucrurile greșit.»

— «Da ?» întrebă el de politeță, cu gândul la sora absentă, «și de ce ?»

— «Primisem instrucții, să nu divulg, că sora Margareta, are misiunea, să te vegheze în fiecare noapte... Ea va veni azi, după amiază, și, dacă nu mă înșel, are să vorbească multe cu D-ta.»

Cuprins de o bucurie fericitoare, tânărul își rememora clipele de cu seară, frazele banale schimbate cu ea, și în mod insensibil se făcu în mintea lui, o apropiere, între Aura Tran-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1901-1932

dafirescu, și sora Margareta. El urmări, ca în vis, cât-va timp, imaginea sorei Margareta, poetizată de umbra înserări. Și, ca și când lucrurile s'ar fi înțeles de la sine, gândul lui se opri asupra Aureliei, și revăzu în minte câte-va din mișcările ei, pătrunse de grație și naivitate ingenuă. El își rememoră, momentele petrecute împreună și cu o mirare aproape dureroasă, trebui să constate, că amintirea Aureliei, începea să se piardă ca într'un fel de «estompare vaporoasă;» pe când, pe fondul pe care o vedea dispărând pe Aura, se reliefa ținuta svelță și atât de grațioasă, a sorei Margareta.

Spre uimirea lui Vintilă, doctorul intră de astă dată, cu un aer decis, ca și când, totul ar fi fost aranjat de mai înainte: El îl controlă din nou cu amănuntul, și vorbind cu sora Ana decretă că «vindecarea este în mare progres,» și că «pacientul,» este încă de eri, în afară de ori-ce primejdie.

După terminarea inspecției, silueta delicată a sorei Margareta, își făcu apariția cu o timiditate ca de fetiță. Doctorul, de cum o zări instalată — la căpătâiul lui Vintilă, — se adresă tinerei :

— «Trebue să știi, dragă «soră,» și să iei notă, că o bucurie, sau o veste fericitoare, poate să influențeze enorm în bine, pe bolnavul nostru. Pe când neliniștea, nerăbdarea, îndoiala,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr1901-1932

și supărarea, pot produce efecte dezastruoase. A bon entendeur...» Și medicul surâzând salută pe sora Ana, și sărută mâna Margaretei...

Sora, la acest gest al doctorului, avu o expresie de spaimă.

Vintilă, suprinse privirea speriată, pe care tânăra o făcu în direcția lui. Dar omul științei, dadu din cap enigmatic, iar când ajunse la ușă, amenință cu degetul pe convalescent, și rosti două vorbe, care lăsară pe Vintilă nedumerit. Doctorul însoțise amenințarea lui de cuvintele:

— «Fericit ștrengar!»

* * *

Imediat, după dispariția doctorului, sora Ana, își aduse aminte, că mai existau și alți bolnavi pe lumea aceasta, și dispăru pe după un paravan de lângă dânsa...

Rămasă singură, cu convalescentul, sora Margareta, îl pipăi pe frunte, pentru a vedea dacă nu-i este cald, apoi îi potrivi perna sub cap, și după ce termină, îi luă o mână între degetele ei, strângând-o ușor.

Convalescentul, simți inima bătându-i cu violență. El făcu o mișcare, de rezervă stăpânită, și retrăgându-și mâna, zise:

— «Mulțumesc, surioară, pentru drăgălașa d-tale atenție.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dar când ó privi în față văzu că ochii ei pluteau, parcă, în lacrimi, sub duiosia, ce exprimau privindu-l. Cu glas șoptit, ea întrebă:

— «De ce îți retragi degetele din mâna mea, domnule Dragomir?»

Ei oftă, și răspunse, după o clipă de șovăire:

— «Din pricină, că simt pentru d-ta, o simpatie, pe care n'o pot stăpâni, și fiind-că, nu-mi recunosc dreptul, ca, după ce am iubit o ființă, pe care n'am știut s'o aprecieze îndeajuns, să amărăsc pe o alta, pentru care am numai multă prietenie și recunoștință.»

— «Ei cum?» întrebă sora, tot în șoapta: D-neata mai iubești pe ființa aceia?

— «Nu era o ființă, era un înger! Și o iubeam atât de mult, în cât, amintirea acelei iubiri, mă doare.»

Sora, păru a șovăi, și făcând o sforțare asupra-și, pentru a nu vorbi cu glas tare continuă în șoapte:

— «Nu te supăra, D-le Dragomir, de cele ce vreau să-ți spun: dar dacă s'ar găsi, o ființă, care să vrea să se devoteze D-taie, o fată, care să iubească în D-ta, dragostea pe care ai avut-o pentru o altă ființă, o fată, care să te iubească mult-mult, ai putea s-o uiți pe cealaltă?»

Vintilă replica fără a șovăi:

— «Nu, D-șoară, nici o dată!»

— «Cum văd,» întrebă sora în șoaptă, D-ta o mai iubești mult?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdr/1901-1932

Un oftat dureros se smulse din pieptul bolnavului; el zise cu o tristeță hotărâtă:

— «Da! O iubesc ne-spus de mult!

Insă tânăra îl întrebă cu duioșie:

— «Și, de ce oftezi, când spui că o iubești?»

Ochii lui Vintilă, se umplură de lacrami. El abia putu să răspundă cu vocea înecată:

— «Cum n'aș ofta; când ea nu mai este?»

Sora întoarse obrazul, în direcția opusă, și fiind-că Vintilă, își ștergea cu o mișcare simpla ochii, tânăra făcu acelaș gest. Insă ea își stăpâni emoția, și cu un accent ușor vibrat, zise apucând mâna lui Vintilă:

— «Dar dacă acea fată, care ar vroi să se devoteze d-tale, aș fi eu, și dacă eu ți-aș spune, aproape aceleași cuvinte, pe care ți le-a rostit acea fată?... Ai primi?»

Pornită de emoția și duioșia, care îi răscolea sufletul, «sora» apucase o mână a lui Vintilă; însă răspunsul lui, ceva mai tare rostit, o făcu să-și retragă degetele:

— «Surioară!» zise convalescentul, «nu te mâhni de răspunsul meu.... Nu pricep cărei împrejurări, datoresc norocul de a fi îndrăgit de D-ta în așa grad. Și eu... te voi... simpatiza, cred,... dar toată viața mea, voi purta în inima imaginea ființei... de care vorbim.»

Tânăra, duse brațul la ochi, și nu mai răspunse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Vintilă, cercă să-i dea mâna jos, şi văzu că privirea sorei, pătrunsă de o neţărmurită duioşie, se fixează asupra lui. O licărire ciudată a ochilor ei, o licărire umedă, care-i era par'că familiară lui, îl pătrunse până în inimă. In creerul lui, se făcu un fel de revelaţie bruscă, pe care acuma începea să şi-o clarifice.

Cu o mişcare prea energică, pentru starea lui, el sili sora să şadă pe pat, şi cu o intonaţie mai ridicată zise:

— «Te rog, dacă d-neata, erai gata să faci un asemenea sacrificiu pentru mine, fă un sacrificiu, care este mai mic, şi spune-mi: cine eşti? de unde mă cunoşti, şi... de unde te cunosc eu?

Sora sta gata să răspundă dar ochii ei părură a se crispa într'o sforţare, şi ea şopti:

— «Dă-mi voe, să-ţi spun acest lucru mâine.»

Convalescentul, decepţionat în aşteptarea lui, oftă, şi se prefăcu a ceda dorinţei ce exprima sora, însă el pândi momentul, în care ea lăsase mânile în jos, pentru a face o mişcare extrem de repede, până spre voalul, ce-i ascundea bărbia şi gura. Inainte ca tânăra să se poată feri, el îi descoperi obrazul, şi scoase o exclamaţie, în care bucuria, lua proporţie de groază. El strigă cu o intonaţie ca de nebun:

— «Auro! Auro scumpă! Traeşti?!»

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Apoi, cuprinzându-i obrazul între mâini, cu o putere neașteptată, la starea lui de slabiciune, el o atrase spre sine, și cu vocea nesigură, tremurată, vibrată de paroxismul emoției care-l zguduia, o întrebă:

— «Cum? E dar adevărat? Nu visez eu? Scumpă Aură, cum se poate? ești vie? ce fericire! îngerașul meu! puișorule! drăgălaș-o!»

Mângâerile, și cuvintele drăgăstoase, îi năvăleau în potop pe buze. Cu o mână el dădu la o parte, vălul de pe capul fetei, și apucând iar, obrazul ei, între mâini, îl mișcă pentru a putea vedea, și savura și din profil, liniile armonioase, ale grațiosului ei chip.

Aurelia, se lăsă «mânuită,» de către Vintilă, pe când peste obrazul ei, devenit palid, de emoție, șirueau lacrămi.

Vintilă, o atrase spre sine, și-i acoperi fruntea, ochii și guriță, cu sărutări.

Aurelia, tremura parc'ar fi vibrat din tot corpul. Ea încercă în mai multe rânduri, să vorbească, dar îi fu peste putință să scoată vre-un cuvânt. In cele din urmă, ea șopti printre lacrimi:

— «Nu mai plânge! te rog, nu te mai zbuciuma! Stai liniștit, căci ești încă nerestabilit... Puiule scump, te rog, liniștește-te!»

Cu toată vijelia de sentimente, care o scosese cu totul, din ținuta liniștită ce și-o impusese

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

atâta timp. tânăra găsi în dragostea ei, puterea necesară, pentru a se înfrâna din nou, și ducând degetul la buze, ca făcu un gest de implorare, spunând:

— «Puiușorul meu scump, fiind-ca mă iubești atâta, stăpânește-te, te rog, ca să nu-ți facă rău emoțiunea prea mare, prin care treci...»

* * *

Vintilă, ajunsese la capătul puterilor sale, și acuma, sub efectul reacțiunei, cu totul slăbit, se lăsase la loc, pe pernă, palid, cu buzele aproape cenușii.

Numai ochii lui, străluceau, urmărind într'o adorație înfrigurată, fie-care mișcare a «regăsitei.»

Aurelia, speriată de paliditatea lui, îi șterse repede sudoarea de pe frunte,apoi luând de pe măsuță o fiolă, o controlă, în mai multe rânduri spre a nu greși. Ea turnă cu mâna tremurândă într'o linguriță, și zise, cu acea intonație muzicală, care trecea ca o armonie, prin inima lui Vintilă:

— Scumpul meu puișor, bea. E un cordial, din care trebuia să-ți dau numai mâine. Știi, eu fixasem pe mâine ziua recunoașterei.»

Tânărul sorbi băutura, și cu un surâs slăbit, de oboseală murmură:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1901-1937

— «Eh! vezi, drăgălașa mea? Vezi? ne-am revăzut și în lumea asta!»

Aurelia, încercă să-l mângâe pe frunte, dar simți o nevoe imperioasă de a se așeza.

Picioarele îi tremurau, și genuchii i-se îndoiau. Ea luă loc pe un fotoliu alăturat de pat, și surâse zicând:

— «Ei vezi, acuma sunt și eu slăbită de emoție.»

Ea rămase, privind spre Vintilă, uitându-se cum peste obrajii lui, lacrămile șiruiau aeumc fără încetare. Cu aerul unei copile, care ar fi glumit, tânăra îl întrebă:

— «Plângi? matale plângi acuma? știi că nu e frumos să plângi?»

El își șterse lacrimile și replică surâzând:

— «Bine: eu să nu plâng, dar matale de ce plângi?»

Fata apropiindu-și obrazul de al tânărului zise cu drăgălășie:

— «Știi ce puiule, am să-ți șterg ochii de lacrămi, și pe urmă, ...mi-i ștergi și tu pe ai mei.»

Ea scoase o batistă fină, mică, parfumată și i-o trecu delicat peste obraz. Vintilă luă din mânuța ei, pânza dantelată, și o trecu binișor peste ochii ei, umezi de fericire. El îi șterse cu mișcări duioase, dar aproape ne-îndemânatece, pleoapele, apoi sărută batista și vru să o ascundă la piept.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Acuma, după ce am terminat,» zise el «am să te rog drăguța mea, să-mi faci un serviciu.»

— «Cu dragoste, cu cea mai mare grabă, numai spune ce vrei să fac?»

— «Am să te rog, draga mea Aură, să mă înțepi cu un ac..»

— «Să te înțep eu? drăgușule! pentru ce?»

— «Ah!» zise el, cu glasul întunecat, ca de o îndoială; «e prea frumos, ca să fie adevărat: asta trebue să fie un vis, sau vre-o halucinație de a mea.»

Fata îl întrebă întristată:

— «De ce, să nu fie o realitate, puișorule dragă! De ce să nu fie realitate?»

— «Fiind-că,» explică el, pe același ton trist, însă încercând să dea vocei lui, o nuanță de humor, «fiind-că e mai ușor, să fiu pe lumea cea l'alta lângă tine, de cât pe lumea pământească, unde nu aș mai fi lângă Aura... De aceia e mai probabil, că mă aflu unde-va sus, în cer, ar tu ești un înger, îmbrăcat ca soră de caritate, și patul acesta, ține loc de catafalc.»

Aurelia surâse, și dădu din cap, negativ:

— «Eu aș dori puișorule, să te sărut, iar nu să te... chinuesc. Dar trebue să ne impunem, un anumit program de liniște, și de odihnă, care să te ajute, să recapeți puterile cheltuite cu emoțiile prea mari, prin care ai trecut până acum.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Cum? ai să dispari din nou?» exclamă el, speriat de gândul că ea se va retrage, spre a-l lăsa să se liniștească.

— «Nu dragul meu! N'am să dispar, și voi rămâne aci, să te îngrijesc cu devotamentul cu care merită să fie menajat cel ce a spus sorei «Margareta» că iubește pe Aura, și că nu o va uita în veci.»

— «Dar doctorul n'are să intervină?» urmă el cu un accent întrebător.

— «Nu puișorule,» replică fata. «Nu! și dacă ai auzit, cele ce a spus el când a plecat, vei pricepe de ce. — mai ales de când știi cine sunt, — prezența mea aci, se impune, ca un stimulent, menit să-ți grăbească vindecarea.»

— «Dar nu mi-ai povestit încă Aurelio scumpă, cărui miracol datoresc, fericirea aceasta nesperată, de a te vedea lângă mine vie?»

— «O! asta-i un întreg capitol de roman-foiloton, draga Vintilă, las'că îți povestesc eu mâine.»

* * *

— «Dar nu se poate, să-mi povestești acuma?» întrebă Vintilă, cu o intonație, ca de copil alintat.

— «Nu puișorule, nu,» replică Aurelia, mângâindu-l ușor pe frunte, «acuma trebue să te odihnești. E vreme de făcut nani; și mâine avem mult-mult, toată ziua, de vorbit.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dar fiind-că tânărul, făcea o figură amărâtă, fata reluă cu un accent de duioșie caldă:

— «Crezi oare, puiule drag, că eu nu doresc să te strâng în brațe, și să te sărut mult, mult-mult, și să plâng, și iar să te sărut? Și totuși, trebue să mă stăpânesc, și să te las să te odihnești, pentru a te ajuta, măcar astfel, să te întremezi mai repede.»

Vintilă întrebă cu aerul timid, ca al unui copil, care s'ar fi temut să nu fie refuzat:

— «Dar mă mai săruți o dată?»

Fără a răspunde Aurelia, se plecă încet în spre prietenul ei, ale cărui priviri o atrăgeau acuma, cu o putere hipnotică, și-și lipi gurița de buzele lui.

Când «surioara,» se ridică, ștergându-se la ochi, convalescentul îi apucă o mână și i-o acoperi cu sărutări, murmurând cuvinte, de dragoste înflăcărată.

Cu o apăsare blajină, a mânuțelor iei, fata îl sili să închidă ochii, rostind cu o șoaptă mustrătoare, dar dulce:

— «Să nu mai deschizi ochii! fi cuminte, dormi! Și dacă ești cuminte, de mâine seară, mă instalez și eu, alături aci, și în loc să moțăi, într'un fotoliu, am să dorm și eu frumos pe o canapea.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

CAPITOL III

A doua zi, dis de dimineață, când Vintilă deschise ochii, regăsi lânga căpătâiul său, pe Aurelia; însă fără valul acela, care-i masca jumătate din fața. Și privirile lui se pironiră cu o senzație de odihnă, și deliciu, pe obrajii ei înfloriți.

Fata radia de sănătate, tinerețe și frumusețe, ea se apropia de convalescent și îl sărută, apoi îl servi cu o ceașcă de cafea cu lapte.

Doctorul sosi mai de vreme ca de obicei, și văzând aerul de veselie și fericire de pe obrazul lui Vintilă, avu o exclămație bucuroasă;

— «Felicitările mele Aurico! Lucrurile au eșit mai bine și mai frumos de cât ne-am fi așteptat. Meriți complimente!»

— «Vai!» replica Aurelia, «dacă ai ști, ce spaimă am tras?! Îmi era teamă eri să nu-i vină rău, să nu aibă vre-o complicație, din cauza inimei, și a pulsațiilor ei prea energice.»

Doctorul o bătu ușor pe obraz.

— «Nu era nimic fetico, nimic de temut;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai ales că inima D-nealui, este destul de solidă. De și la drept vorbind, tot rău din trecut, și relele prezente, i s'au tras din cauza boalei de inimă, cu i-ai dat-o D-ta.»

Aurelia, scoase o exclamație de spaimă comică.

— «Pentru D-zeu, Draga doctore! nu cam-va vrei, sau ai de gând să-l vindeci de unica «afecțiune» care l'a făcut să se îndrepte spre mine?»

Doctorul dădu din cap, cu aerul unui om descurajat:

— «Nu știu de voi reuși, dar voi încerca.»

Pe când Aurelia își lovea palmele, una într'alta, ca într'un gest de disperare, Vintilă zise glumind:

— «Dacă n'a putut să-mă vindece glonțul, de boala asta, cu atât mai puțin, cred că știința D-tale, mă va lecui.»

Medicul, strânse mâna lui Vintilă, și pregătindu-se să plece, se adresă tinerei fete:

— «De acum în colo Aurico, rolul meu, a încetat cu totul, și începe al D-tale, Mărturisesc, că pentru cazul special al d-lui Dragomir, puterea, D-tale, de a însănătoși, întrece știința celor mai celebrii doctori din lume.»

— «Dacă ar fi fost exact, această doctore,» zise fata, «el ar fi fost vindecat, chiar din primele ceasuri. Dar puterea de vindecare, pe care mi-o atribui, rezidă în el, în dragostea ce o are el pentru mine.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Așa e, frumoasă verișoară! Puterea de vindecare este în el! Dar de n'ai fi D-ta, să provoci dorința lui înflăcărată de a te avea mai aproape, și a fi fericit cu D-ta, probabil, că ar continua să vegeteze luni de zile. Pe când, cu acest cordial, al dragostei, în vinele lui, el va birui rezultatele glonțului, într'un foarte scurt timp...»

— «Să te audă D-zeu dragă doctore!» zise fata scuturându-i mâna cu putere,— «să te audă D-zeu, și să se realizeze cele ce spui, căci numai așt-fel, va avea preț în ochii mei, iubirea ce am avut pentru ei, și mai ales aceia ce am putut să-i inspir.»

Înainte de a pleca, doctorul se opri în ușă, și coborând vocea, șopti:

— «Știi, Aurico, medicamente, poți să-i dai, și să greșești cu o linguriță mai mult sau mai puțin, dar la sărutări să ții socoteala; sărutarea, este un cordial mai îndrăcit decât stricnina.»

Fata plecă ochii, dar făcu o sforțare asupră-și, și ridicând privirile, drept în obrazul medicului, zise strângând buzele ca să-și ascundă surâsul:

— «Am înțeles, nu e voe, de cât la ceas la ceas, câte o linguriță.»

Medicul pufni de râs, și vru să plece, dar de oare ce își uitase pălăria, el reintră pentru a și-o lua, și zise:

— «Am speranța, că bolnavul tău, se va

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

însănătoși foarte repede,» și glumind adăugă:

— «Dragostea D-voastră, fiind la același nivel, vă veți ajuta unul pe altul.»

— «Ba, nu e cătuși de puțin egală,» zise Aurelia, «de oare-ce eu numai am simulat că mă sinucid, și nici nu mi-a trecut prin gând să renunț la viața; pe când el, de cum a crezut că un mai trăesc, nici n'a stat un moment la cumpănă, și a procedat la sinucidere.»

— «Ori cum ar fi,» surâse doctorul, «lucrurile merg spre bine, și eu vă las. D-le Dragomir, te las, în îngrijirea celui mai mare doctor, ce poate exista pe lume, pentru D-ta: «Doctorul Aurelia Trandafirescu.»

Și ajungând la ușă, medicul făcu fetei, cu degetul un gest de amenințare, rostind:

— «La ceas — la ceas!»

Aurelia, ridică degetul în aer complectând:

— «Câte-o guriță,... pardon! câte o linguriță, am vroit să spun!»

Și, înrumenită, își afundă obrazul în perna pe care se afla capul lui Vintilă.

* * *

— «Ei spune, drăgălașa mea,» întrebă convalescentul, mângâind capul fetei, «spune: cum s'a petrecut drama, care era să ne răpune viețile?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morri1901-1932

— «Am avut, și am încă, un singur regret dureros,» începu Aurelia: «parerea de rău, de a nu te fi pus precis, în cunoștință cu proiectul, — și cu mijloacele, la care eram nevoită să recurg, ca să birui, rezistența mamei mele.

«Dar de unde să fi banuit eu, că tu dragule, cu aerul tău blajin, și par'că nehotărât în dragostea ce o aveai pentru mine, erai atât de tare decis, și gata de a te sacrifica, de îndată ce n'aș mai fi existat. Nici nu aș fi banuit, că tu ții atât de mult la mine. Alt-fel, te-aș fi încunoștiințat de toate.»

— «Era dar,» întrebă Vintilă, «o înscenare? Era ceva pus la cale de tine?»

— «Da! și încă o înscenare magistrală,» replică fata, «pusă la cale, cu ajutorul acestui medic, pe care l'ai vazut plecând. El a fost chemat în momentul, când te-ai împușcat. Ei, doctorul este un văr al meu, pe care l'am ajutat, să cucerească mâna actualei sale soții. La rândul lui, el s'a oferit, să mă ajute, să biruim pe mama. Și fiind-că și el nu era convins, că tu mă iubești așa fel încât sa te afecteze atât de mult moartea mea, nu te-am încunoștiințat, decât printr'o scrisoare, care a sosit la tine după dramă. Scrisoarea a fost găsită, a patra zi, acasă la tine între ziarele venite cu poșta.»

Tânăra, luă o poziție mai comodă, așezân-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

du-se în fotoliul pe care îl lăsase lângă pat, și punând mâna pe brațul lui Vintilă, continuă să povestească, sublinîind cu un surâs, sau cu o ridicătură a sprincenelor ei frumoase, frazele, menite să redea povestirea, evenimentelor provocate, de voința ei, și a doctorului.

— «Să vezi drăguțule, când am constatat, că ultima speranță, de a birui rezistența mamei mele, se duce, și că nu e nici un chip de a o face să se abată de la hotărârea ei, mi-am spus și eu ca iezuiții :» «Scopul scuză mijloacele.»

«Și pentru aceasta, am procedat, la înjghebarea unui plan, menit să fie, cel puțin la nivelul deșteptăciunei mamei mele.»

Și ca o paranteză, tânăra explică :

— «Știi, că mama mea, se consideră, atât de vinovată, de rana aceasta, ce ți-ai făcut, încât, nici n'a mai îndrăznit să calce pe aci.»

— «Păi,» zise Vintilă, «am văzut-o în prima zi, când m'am deșteptat, și am crezut atunci, că eu aiurez.»

— «Te-a vizitat de câte-va ori, și numai, după ce a căpătat asigurările doctorilor, s'a revenit și a început să se facă mai frumoasă, de cât era mai înainte, de bucurie. Azi, după prânz, era vorba, să vie aci să-ți vorbească : acuma Dumneaiei «se dichisește.»

— «Drăguța de ea!» zise Vintilă, «dar continua-ți povestea.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1901-1932

— «Și,» relua fata, «m'am dus la vărul meu, care, fiind supărat cu mama, nu mai vorbise cu ea de doisprezece ani — și i-am cerut să-mi dea o rețetă, pentru o cantitate mai mare de cloroform, necesară sinuciderei mele. Nu tresări așa, căci vezi bine, că nu m'am sinucis. Și vărul meu, glumeț cum era,—poți să-ți închipui: un tânăr căsătorit, abia de trei luni, cum înota în fericire,—mi-a spus:

— «Las-o naibii, de idee de sinucidere Auro dragă, cum îți vine să mori când ești îndrăgostită? Tu îl iubești, el te iubește. Dar e vorba dacă el te iubește serios? Dacă crezi că te iubește cum îți vine, să umbli după mijloace de sinucidere? Spune-mi și mie, te strânge ghiata la inimă, sau ai vre-o bătătura la suflet, și ți-a călcat cine-va pe ea de vrei numai de cât să te sinucizi?»

— «Atunci eu, de și nu aveam nici o încredere în el, fiind-că și el era bărbat, și bărbații, știi Vintilă dragă! Să n'ai nici o încredere în ei! — Dar el, îmi era văr, îl ajutasem, și avea obligația, măcar morală, să-mi dea o mână de ajutor. Eram pusă în alternativa, de a renunța la tine, și la dragostea ce-o aveam pentru tine, deși tu păreai un sloi... sau să mă mai războesc o serie de luni, fără succes, cu nervii, și supărările mamei mele, care avea, cu totul alt-fel de planuri, în vederea, viitorului meu.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Știu,» o întrerupse Vintila, nu mi-ai spus și mie de planurile ei cu unul... stai cum îl chema ?. Unu Patrușescu ?

Aurelia, dadu din cap, și strângând buzele, făcu o mimă de dispreț naiv :

— «Tu nici nu visezi drăguțule, ce planuri fantastice, avea mama mea, și de cât de ciudate, și întortochiate păreri, se conducea ! Ba, se mai conduce si azi. Să o vezi, e de toată ciudățenia...»

«Când le veia fia, te vei cruci și minuna, ca de o născocire a lui Wells, sau a altor scriitori, cu fantazia exagerata. Varul meu, mi-a spus,— când a aflat de intenția mea, de a mă sinucide că e cea mai mare «stupizenie» ce poate face o fată, slută sau drăguța, pentru un bărbat. — Lasă că, spunea el, un bărbat, ori-cât ar fi el de grozav, nu merită, ca o fată, să se sinucidă pentru el. Dar,— mai afirma el — rostul unei fete, nu e să moară din dragoste, ci tocmai, fiind-că iubește, trebue să trăiască, și, mai spunea nerușinatul, că : — o fată trebue ne-apărat, să lase două ființe, doui copii care s'o înlocuiasca, înainte de a muri. Și cum eu îi spuneam, că numai printr'o sinucidere, pot face pe mama să regrete, planurile ei, și încăpățânarea, cu care se opunea, fericirei mele, el mi-a propus râzând, să simulez o sinucidere. Cu toate slabele mele, noțiuni medicale, mi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

s'a părut, că-i un lucru foarte ușor de făcut.

«El mi-a explicat pe larg, că s'ar putea, să iau un narcotic preparat de el, care să-mi procure un somn, destul de adânc, pentru a putea fi luat, drept încetare din viață. (Vărul meu, este destul de tare în toxicologie). Și atunci ți-am trimes scriscarea aceia, care trebuia să te aducă, (și te-a adus în urmă,) val-vârtej la noi, dar după ce am expediat-o mi-a fost milă de tine, și ți-am scris o altă scrisoare. Însă aceia a sosit prea târziu.

«Înțelegerea, cu vărul meu, era, ca el să fie adus, de o devotată a mea: de Mariška. Și,—îndată după ce vei fi sosit tu,—să obțină de la mama mea, fagăduiala formală, că, în cazul, de mă va readuce la viață, să-mi dea voe, să ma căsătoresc cu tine.

«Vărul meu, Aronescu, era sigur, că va putea obține, toata acestea, în calitate de salvator providențial al meu.»

— «Aurelio draga!» zise Vintilă, surâzând cu un aer neîncrezător: tu acum îmi povestești un roman-foileton, sau... ceva real?»

* * *

— «Tot, ce poate fi dragul meu, mai real și mai dureros. Lucrurile s'au petrecut, până la sosirea ta, cu mici aproximații, aproape-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aproape cum le prevăzuse Aronescu. Dar tu drăguțule, cu acțiunea ta melo-dramatică, ne așteptată, ai schimbat, dintr'o singură mișcare a degetului tău, toate planurile, atât de penibil, și minuțios combinate, de către vărul meu și mine. Sărmanul! era să-și piardă capul, văzând dezastrul, pe care 'l provocase sinuciderea mea aparentă.»

— «Dar,» întrebă Vintilă, «dacă, doamne ferește! nu răușa el să te readucă la viață?»

„Lucrul acesta, era cu totul exclus, după câte îmi afirmase vărul meu. El îmi dăduse, o doză de veronal, ceva mai concentrată, și apoi, chiar dacă se întâmpla, să mor în somn, ce era, de cât, să continui un somn dulce-dulce? Căci adormisem, cu convingerea profundă, că mă voi redeștepta, spre a trăi fericită cu tine! Dacă muream, dormeam înainte, cu visul ce-mi făcusem.»

— «Ei, și acum?» întrebă Vintilă, mângâiându-i mâna, cu o mișcare tremurată, pătrunsă de duioșie care îl stăpânea.

Fata, strânse buzele și dinții, închizând ușor ochii, și ca o șoaptă, rosti:

— «Drăguțul de el! Puișorul meu! Nici nu-ți închipui, cât de fericită m'a făcut, nenorocirea aceasta, care mi-a dovedit, cât de mare, era iubirea ta pentru mine. Știi drăguțule, că dacă mureai tu, nu mai era nevoe de Aronescu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

al meu: ori-ce sistem de sinucidere, mi-ar fi fost bine-venit. Mama mea, se ruga de doctori, să nu te lase să mori, căci era sigură, că, de astă dată, n'aveam să «mă mai joc de-a simularea.»

«In realizarea planului meu, m'a ajutat mult Marișca, știi, devotata aceia a mea, despre care ți-am vorbit în câte-va rânduri. Ea, a pândit momentul, după cum îi spusesem, și a chemat, pe vărul meu Aronescu.

«In spaima și surescitarea, de care fusese cuprinsă mama mea, s'a convins din spusele doctorului că sunt moarte. In dezorientarea ei nici nu l'a mai recunoscut.

«E posibil, că, chiar de-l vedea mai des, iar nu la interval de doisprezece ani, și cu o barbă de haham, nu l'ar fi putut ghici, în acele momente.

«Stratagema, după cum vei vedea, a reușit de minune. Dar constatarea că tu mă iubești așa de mult, drăguțule, m'a silit, după sfatul doctorilor, să mă ascund vederei tale. Din această pricină, și fiind-că nu mă răbda inima, să nu te pot vedea, am umblat înfofolită, făcând pe tâmpita și pe șașia.»

Vintilă, isbucni în râs, la amintirea felului cum se prefăcuse iubita lui.

— «Și eu, am observat,» zise el, «că în momentele când erai emoționată, aveai niște ochi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mari, frumoși, pe care-i priveam, ca pe niște prieteni dragi. Dar de îndată ce erai mai liniștită, ți se cobora o sprâncenuța mai jos, și alta, se urca în copae. Iar ochii aceștia superbi, se transformau: unul se uita la slănina, și altul la faina, numai ca să nu se uite drept la mine. Și până și năsucul asta adorabil, se strâmba și dumnealui, din rădăcină. Mă rog, atât cât era vizibil. Cred că și din buze, trebuia să fi strâmbat matale, numai ca să obți, efectul acela de «August» femenin»

Aurelia izbucni în râs apoi relua povestirea, pe când cu un gest iubitor dezmierda mâna lui Vintilă:

— «Vai, drăguțule! închipuie-ți mutra ului a lui Aronescu, în clipa când a constatat că ți-ai tras un glonț în piept...

«Eu nu l'am văzut, dar îmi spunea el, după aceia, că i-ai dat una, din cele mai strașnice emoții, pe care le a avut în cariera lui. Spunea bietul băiat, că, dacă se întâmpla să mori tu, cel mai bun lucru, ar fi fost să mă lase, și pe mine să mor, dacă era vre-o putință. El socotea că ar fi fost păcat, ca din două iubiri atât de frumoase, una să se stingă, și una să rămână ca o epavă rătăcitoare, în viață.»

Tânărul duse mâna «sorei», la buze, și o privi în ochii umeziți, pe când ea continua să povestească:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «Uită-te, în jurul tău, drăguțule: mai recunoști ceva din salonul, în care m'ai găsit pe mine, lungită în pat, cu aspectul unui cadavru marmorean? Acesta-i salonul nostru de... «recepție...» Dar toate draperiile și-au luat drumul spre pod! Uite colo, în partea ceia, e locul în perete, unde, spunea Marișca mea, că s'a repezit mama cu capul. De atunci s'a cuminții biata mama mea. Avea fumuri drăguța, dar și le-a turtit de perete. Numai de ar dura cumințenia asta a mamei mele. Femeie nu este? Deh, ce vrei? este și ea schimbătoare.»

— «Ba, dragă, te înșeli» replică Vintilă, «dacă revine la aceleași idei de mai înainte înseamnă, că nu e schimbătoare de loc...»

* * *

Aurelia își făcu de lucru, pe lângă perna lui Vintilă, și fără ca el să observe, se plecă asupra lui, și-l sărută pe buze.

— «Mm! ce surpriză plăcută!» murmură Vintilă cercând să se ridice.

Fata îl opri cu un gest, silindu-l să rămână, tot culcat, și zise:

— «Ai văzut: ți-am furat un sărut! N'ai idee de când doream, să te sărut pe furiș, hoțește.»

— «Cum? pe furiș merge?» întrebă Vin-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

tila, adoptând şi el, tonul glumeţ al prietenei sale. «Pe furate merge? Păi daca e aşa, am să recurg la ajutorul Poliţiei.»

Aurelia, avu un gest, ca de fată răsfăţată, când e supărată.

— «Ooof!» făcu ea, dând cu tifla în spre Vintilă: «Parcă fără Poliţie nu se poate! Las'ca-ţi dau sărutul îndărăt; nu mai deranja autorităţile, pentru aşa o pupătură de... proba.»

Şi plecându-se încet, asupra convalescentului, îl sărută cu toată duioşia sufletului ei.

— «Bogdaproste!» zise Vintila, «că mi-am recăpătat, lucrul furat, înapoi, altfel rămâneam pagubaş... nenorocit.»

— «Acu» începu Aurelia mângâindu-i o mâna, «să-ţi spun mai departe.»

Şi ţinând mâna lui, continuă să o mângâe, povestind:

— «Aronescu era preocupat de starea mea, şi după ce te-a dat în primire, celor mai buni chirurgi, ce a putut descoperi, a văzut numai de mine. Cum doza de narcotic, ce luasem, fusese excesiv de mare, readucerea mea în viaţă, a durat cam mult. Aronescu, după ce s'a convins, că nu mai este nici o primejdie pentru mine, m'a lăsat într'un fel de somnolenţă fără să-i spună mamei, că nu fusese nici un pericol pentru mine. In tot acest interval, mama încerca mereu pereţii cu capul. Şi după cum îşi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

smulgea din păr, ar fi dat gata cel puțin o duzină de peruci. Dar atât capul, cât și părul ei, au încetat mai presus, de ori-ce așteptări. Numai vocea i se stinsese; răgușise săraca, par'că ar fi fost o primadonă. Ea gemea:

— «De ce n'am consimțit? De ce n'am cedat? Reda-i viața doctore, și o dau lui Vintilla, numai de n'ar pieri și ăla!»

Iu cel din urmă bocetele, și țipetele ei, puteau fi luate, drept taine adânci, așa de răgușit le șoptea. Negreșit, acuma cât n'o auzeam eu, îi pierise glasul; dar cât fusesem vie, cum îmi mai spărgea urechile! De o fi drăguțule, să am nevoe s-o schimb pe mama, nu mă mai păcălesc: iau una pe încercate.»

Vintila începu să râdă cu poftă, de modul exagerat hazliu, în care prietena lui, prezenta fazele cele mai tragice, ale dramei prin care trecuse.

— «Ah! ce bine îmi pare că râzi, puișorule:» zise Aurelia, «măcar la atâta sunt buna, să te înveselesc puțin.»

— «Bine, dar n'ar trebui să râzi așa, de mama ta,» obiecta Vintila, potolindu-și râsul.

— «Cum dragutule, nu-mi dai voe să râd? E mama mea, ce e mama ta? Și pe urmă să-ți spun drept, râd de soacra ta, și tare mi-e necaz pe soacra-ta, căci prea a fost nedreaptă, cu mine, și prea s'a gândit la cheful ei, chiar cu pisicul de a ne nenoroci pe amândoi.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Dar ea își trecu ușor cu mâna peste frunte, ca să gonească vălul de tristețe, ce era gata, să-i se lase pe obraz, și reluă cu un surâs:

— «Mama continua cu reprezentațiile ei, și ajunsese de la izbitul capului de pereți, și de la zmulgerea mostrelor de păr, din cap, la tăvălcala pe jos cu imitații de voce, de boa constrictor. Sâsâind ca făgăduia doctorului marea cu sarea, dacă mă va salva. Dar Aronescu, credincios planului pe care l'am «elaborat» împreună, cu atâta grozavă ingeniozitate, i-a pus chestiu de-a dreptul:

— «Cucoană Marioară, numai un miracol, poate s'o mai scape pe fata aceasta: repede-te la cea dintâi biserică, trezește pe dascal, din somnul de după amiaza, ia'l pe preot, de la obligațiile lui conjugale, și plătește-le cât ți-or cere. Dar să traga ala o rugăciune, în care să făgăduiască lui D-zeu, și tuturor sfinților, că, dacă ți-o readuce fata D-tale în viață, o dai după nenorocitul ăsta care s'a sinucis acuma! O dai dacă el o mai scapă!»

Mama nici nu l'a lăsat să termine și a început:

— «O dau! O dau! O dau!

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

«Doctorul, cu o mutră gravă de drîcar, i-a spus:

— «Du-te de povestește-i și lui moș popa, căci mi-ai împuiat capul destul, cu «datul» D-tale. Dar vezi, zbiară mai tare în biserică, zbiară că D-zeu e cam surd, e bătrân. Și, ia și pe Marișca la slujba aceasta, ca să te susțină, și să pue și ea o vorbă bună, pentru D-ta, pe lângă D-zeu.»

Mama a început:

— «Nenorocita de mine! păcătoasa de mine!»

«Dar Andronescu, de colo:

— «Lasă-că te știu eu cucoană, ce poamă ești! Dă mai repede, până nu pleacă D-zeu în turneu, ca atunci poți să umbli cu cinci lumânări după el, și tot pe geaba.»

«Spunea doctorul, că mama începuse să se dichisească, să-și dreagă frizura, cu o inteală fabuloasă. Din grabă și-a trântit pe obrazul drept, un sac de faină, și pe obrazul stâng, tot tubul cu roșu de buze. Cred că de nici un clovn, n'o fi râs lumea cu atâta haz, cum rîdea de M-me Trandafirescu, pe când se fățăia catre biserică, zorită cu lumânarea în mână, cu pălăria pusă de-a curmezișul, și tot împiedicându-se de rochia ei Princesse pusă de-a'ndoasele. A avut noroc de bietul dascăl, căci el descoperise la timp, că ea pusese rochia, cu spatele în față.

«Nici nu plecase bine, și doctorul mi-a dat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

voe să deschid ochii, căci eu, începusem să aud, încă înainte de porunise mama la biserica. Și deși aș fi dorit, să mă dau jos, să mă îmbrac, căci mă întremasem aproape complect, de efectul narcoticului,—și îmi era și foame !— a trebuit să stau până s'a înapoiat mama.

«Abia sosise, și a fost ajunsă de pe urmă, de dascălul bisericei : mama, de emoție. sau de evlavie, le dusese o lumânare, și la plecare, luase cu ea două. Dar biata mama, din ușă începuse să întrebe, dacă rugăciunea preotului, a avut vre-un efect asupra mea. Când a ajuns lângă mine, mi-a dat vărul meu voe, să mișc ușor pleoapele. Și când a văzut D-neaei minunea. mi-a fost frică și mie și doctorului, să nu înebunească de bucurie. Să nu te mire drăguțule, că vorbesc ast-fel, despre mama mea. Te asigur că o altă, cu o inimă mai sensibilă de cât a mea, ar fi mai crudă decât mine, dacă, prin încăpățânarea ei, ar fi adus-o la două degete, de disperare, și de moarte, cum mă adusese pe mine.»

Tânărul zise cu un ton de dojană prietenoasă:

— «Dar nu râde draga: părinții au anumite drepturi, și dacă socotesc un lucru spre binele copiilor, și'l execută, ei sunt justificați.»

Însă Aurelia exclama:

— «Te înșeli draga ; părinții sunt cei mai groaznici tirani ai copiilor lor, când sunt așa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ca mama mea! Noroc că nu toate mamele sunt aşa ca... D-na Trandafirescu. Dar urmez:

«Şi când a văzut, şi s'a asigurat şi ea, — dar mai ales şi Marişca, — m'au apucat fiecare de câte o mână, şi au început să mă sărute pe întrecute.

«Doamne! Doamne! să fi văzut dragoste! şi cum crezi că m'a sculat? Cu o teorie, nouă-nouţă, care răsturna tot ce spusese mai înainte de această ispravă a mea. Spunea mama:

— «Aurica mea dragă! de ce te-ai luat după vorbele mele!? De ce ai luat în serios prostiile mele? De cât să fi făcut asta, mai bine să fi plecat unde-va cu el: în fundul lumei. să fi trăit fericită, şi să nu fi încercat să te sinucizi. Dar dacă, doamne fereşte, nu-i venea doctorului în minte, să mă trimeată la biserică?»

«...Şi plângea, şi-şi punea mâna mea, când pe obrazul cu făină, când pe obrazul cu vopsea de buze! Numai râsul meu a mai domolit-o niţel, când am întrebat-o:

— «La ce circ te-ai angajat mamă dragă?»

* * *

«Durerea ei, înduioşarea, şi drăgălaşiile, cu care mă copleşea, atinsese proporţii caraghioase. Aronescu, era gata să-şi prefacă batista în scamă, tot explodând de râs într'însa! Şi mama

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu mai înceta. Autoritara de până eri, se transformase într'o roabă, a mea. Sărăca! a trebuit să mă vadă moartă; trecută pe lumea cea-l'altă, ca să se producă o revoluție în inima ei.»

Vintilă surâse mângâindu-i mâna Aureliei:

— «Și cu toate acestea, ea te iubește foarte mult; cel puțin, asta rezultă, din câte mi-ai spus până acuma.»

Un ușor nour de îngrijorare, se ivi pe obrazul tinerei.

— «Da,» murmură ea gânditoare, «mă iubea în felul ei, și mă iubește încă; dar vezi dragulule, că acțiunile ei, erau condiționate, în foarte bună parte, de câte-va lucruri, pe care eu, nu le cunoșteam precis. Așa, în mod vag, cum să spun? neprecis, știam câte ceva, însă nu mi le explicam în deajuns. Era ceva, ca un mister, care plana în jurul întregei noastre îmbogățiri subite: Tu puiule cunoști situația noastră anterioară: mama fugită de la părinți cu tata, nevoită să dea camere mobilate, și pensiune... Le știi că doar ai fost la noi în gazdă.

«Suferințele, mizeriile, datorite unui venit prea mare ca să mori și prea mic ca să trăești cu el, le cunoști... Dar nu cunoști, și îmbogățirea noastră subită, bazată pe o întreagă combinație machiavelică, de care atunci, râdeam ca de o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

poveste! Ei totul era în legătură, cu diplomația ei, întrebuințată, ca să mă îndepărteze de tine. Faptul chiar, că te aflai în salonul nostru cel mare, și că n'ai fost dus nicăeri, s'a ținut cel mai strict secret, în jurul acestei întâmplări, este tot în legătură, cu acea hazlie, și tot odată «romanțioasă combinație misterioasă», «al cărei» rezultat este averea noastră.

«Nu-mi mai amintesc, de cât în treacăt, că, în momentul când am văzut, că tu ești atât de grav rănit, drăguțule, mi-a pierit toată veselia, pe care mi-o provocase transformarea atitudinei mamei mele. Și dacă n'ar fi fost asigurările precise, convingătoare, a lui Aronescu, și condiția că tu vei fi salvat, eu, cu siguranță că nu mai jucam o «comedie» a sinuciderei! Eu chiar ascunsesem, după paravanul de colo de lângă ușă, un revolver, —acelaș cu care te împușcase-și. Eram hotărâtă ca, dacă... plecai, să pornesc imediat după tine.»

Convalescentul, atrase pe Aurelia spre sine, și o sărută. In clipa în care fata îl mângâia, el avu iluzia, că aude în odae o mișcare, și se opri să asculte: urechea lui dezobișnuită de zgomote, de când sta în pat, percepuse un sunet, care îi păru străin. El aruncă ochii în spre paravan care ascundea lavoarul, un fotoliu și diferite rufării,—dar cum mișcarea nu se mai repeți, crezu că avusese o halucinație

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

auditivă, și continuă să vorbească înainte cu frumoasa... lui «soră de caritate».

CAPITOL IV

După câte va minute de glume și dragalașii fata se întrerupse, căci o bătae discretă în ușa, o sili, să întoarcă capul, și la invitația ei aparu D-na Trandafirescu:

— «Iată și pe cucoana Marioara Agripina Trandafirescu,» zise Aurelia arătând cu degetul spre mama ei.

Ochii vizitatoarei, întâlniră pe ai lui Vintilă. Femeea cu o mișcare maternă, se plecă, până la fruntea convalescentului, și i-o sărută.

Cu vocea tremurată, de lacrămile care i se urcau până în gât, ea întrebă:

— «Cum să fac, să mă erți, de suferința și nenorocirea pe care ți-am provocat-o, Vintilă draga?»

— «O! Nu vă mai rupeți inima pentru lucruri trecute doamnă...»

Aurelia interveni, pe un ton de strengăriță:

— «Hei-hei! musiu, nu se zice doamnă, când vorbești cu cucoana aci prezentă. Să-i zici mamă, căci altfel, ai aface cu mine! Tu să-i zici mamă, iar eu, îi voi zice coană soacră! Căci numai pentru mine a fost soacră.»

— «Aurica mea dragă!» se ruga D-na

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Trandafirescu, fi și tu cu mine mai ertătoare!»

Și adresându-se lui Vintilă, mama zise, cu o intonație veselă, aproape cuceritoare:

— «Fetița asta, e un drăcușor dragălaș, și abuzează puțin de puterea, pe care i-o dă slăbiciunea mea față de ea! Dar nu face nimic: eu o iubesc azi și mai mult, de cât o iubeam înainte.»

— «Într'adevăr,» zise Aurelia, cu un surâs, sigur de sine. «Așa este, și ca să-ți dau o probă de cât ma iubește mama, ai să vezi, că nici n'o să crâcnească măcar, în momentul, când va afla, că toată afacerea cu sinuciderea mea, a fost o farsă.»

Doamna Trandafirescu, deschise ochii mari, privind pe fiica sa cu mirare, și întrebă:

— «Ce vrei să spui Aurico dragă? că nu înțeleg... Adică să nu fi fost sinuciderea ta de cât o glumă?»

— «Da, mamă, n'a fost de cât o glumă; o farsă care însă era să-l coste viața, pe D-nealui, aci prezent.»

D-na Trandafirescu, făcu ocolul patului, ca să ajungă lângă Aurelia. Vintilă urmări mișcările ei, cu o intensă curiozitate, și respiră ușurat, când văzu că femeia cuprinde pe fiica ei în brațe. Mama Aureliei zise:

— «Draga mea! ce fericire, că n'a fost de cât o farsă! Vai! ia închipuc-ți! dacă ar fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fost adevărat, și doamne ferește ! ai fi fost în primejdie de moarte.»

Aurelia, rămase câte-va secunde cu buzele întredeschise de uimire, începu să clipească repede din ochi, și lacrămile o podidiră. Ea cercă, să-și biruie emoția, cu să păstreze aceiași atitudine, răzătoare, dar nu izbuti. Cu un gest convulsiv, cuprinse pe mama ei în brațe, și ne mai putându-și stăpâni emoția isbucni :

— «Mamă ! dulcea mea mama ! cât ești de buna !»

Vintilă, privind scena, surâse înduioșat și el, și întinzând o mână în spre Aurelia, cu un gest de protestare rosti :

— «Pardon-pardon ! D-neaei este mama mea, nu este a D-tale D-șoara ! Și cu tot respectul, te rog, să mai lasi și pentru mine, o parte de obraz de sarutat.»

Aurelia, îi arunca o privire glumeață, însă umedă de lacrămi, zicând :

— «D-tale dragutule, am să-ți las partea de obraz pe care o pictase, cu vopsea de buze. Eu sunt abonată, la partea cu faină...»

* * *

D-na Trandafirescu, își potoli cu încetul plânsul, și făcu semn fiicei sale, să trească ceva mai deoparte, pentru a vorbi împreună.

Dar fata zise cu glas tare :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Mamă dragă, eu nu am nici un secret, față de dragul meu Vintilă. Poți vorbi, ori și ce vei vroi, și dânsul trebue să fie pus în curent, cu tot ce este priviter la mine, sau la d-ta.»

— «Dar,» murmură D-na Trandafirescu, în șoapte, încercând să convingă, cu o clipire din ochi, pe fiica ei, «aș dori să-ți comunic, câteva lucruri, extrem de importante, și să le discutăm, de oarece, nu se mai poate să amânăm nimic. Știi draga mea, evenimentele sunt de așa natură, încât, nu numai tu, dar și situația mea este periclitată, de întârzierea hotărârei, pe care trebuia să o iau.»

— «Fie, mama dragă, dar o repet: Eu nu am absolut, nici un secret, față de Vintilă al meu, și de aceia, te rog să vorbești clar.»

Cu o ușoară codire, D-na Trandafirescu reluă:

— «Dar crezi că starea lui, să fie așa de bună, în cât să-i permită, a suporta știri grave, care i ar da putința să vadă, că și situația ta, este periclitată?»

Aurelia izbucni cu nerabdare:

— «Ooh mama dragă! câte ocoluri faci în mod inutil. El e voinic, și a putut suporta, lovituri sentimentale, destul de puternice, cari poate pe altul, l'ar fi doborât, dacă inima lui,— draga lui inimă,—nu ar fi fost, atât de solid construită.»

Convalescentul, se amestecă în vorbă, surâzând cu aerul lui blajin:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «Vă rog, dacă aveți ceva de discutat, nu vă jenați: sunt acum în stare, să înfrunt, până și o ceartă furtunoasă! necum să aud, o discuție de interese...»

— «Dragii mei!» reluă mama Aureliei cu o intonație tristă: «nu aș fi vrut să vă amărăsc clipele aceste de fericire, pe care vi le-a procurat revederea, și revenirea la sănătate, a lui Vintilă, dar sunt serioase piedici, cari se ridică, în drumul căsătoriei voastre.»

Aurelia exclamă cu vioiciune:

— «Piedici în drumul căsătoriei noastre?»

— «Draga mea!» oftă D-na Trandafirescu, dând din cap, cu o sinceră părere de rău, «piedica despre care pomenesc eu, și care se ridică în drumul vostru, este de așa natură, în cât serios, va constitui una din cele mai mari nenorociri, ale vieței voastre.»

Aurelia o întrebă repede:

— «Dar dece mama să nu reușim printr'o combinație inteligentă, să înlăturăm din drum, obstacolul despre care vorbești d-ta.»

Mama Aureliei, avu un gest de descurajare; totuși se decise, să vorbească, și începu:

— «E, un lucru banal, dar de el a atârnat, și atârnă încă, buna stare relativă, de care am fost înconjurați, din momentul, când am devenit moștenitoarea averei, pe care o cunoașteți. Ei iată, este la mijloc un testament: în acel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr1901-1932

testament, se prevede că Aurelia, de îndată ce va împlini o anumită vârstă, să fie obligată, a se căsători cu una din rudele ei; un tânăr, care nu e de loc rău. El se prezintă foarte bine, și a făcut studii. Acesta, a fost motivul, care m'a făcut pe mine, să mă ridic cu atâta energie, împotriva căsătorici ei cu d-ta dragă Vintilă.»

— «Bine, asta,» zise Aurelia, «nu ar fi nici o piedică: renunț pur și simplu, și acuma, cum am mai renunțat și'n trecut, la tânărul ce mi s'a hărăzit prin testament. Eu îl iau pe Vintilă, mama dragă!»

— «Așa crezi tu că se poate fata mea. Dar testamentul mai prevede, că, în cazul, când tu ai lua pe altul, întreaga avere de care ne-am bucurat până acum, să treacă asupra acelui tânăr pe care nu vrei să-l iei... Și acea persoană, a făcut tot posibilul, după câte cred eu, că să înlesnească întâlnirile voastre. El chiar a organizat, un fel de supraveghere, a tuturor actelor mele, și ale tale. Aceasta înseamnă: că din momentul, în care voi veți fi căsătoriți, să renunțăm cu totul, la întreaga avere, pe care am stăpânit-o până acum.»

— «O! mamă,» exclamă râzând Aurelia, «și ce ne pasă nouă, dacă există clauza aceia caraghioasă! Vom trăi și fără avere!»

— «Voi puteți trăi dragii mei, și mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

modest, și puteți chiar,» replică D-na Trandafirescu, «să vă creați prin munca voastră venituri noui, dar eu, de îndată ce mi se ia averea din mână, rămân pe drumuri.»

— «Nu-ți fie frică, mamă draga!» zise Aurelia cu voioșie, «ai să vezi ce avem noi de gând să facem, de îndată ce Vintilă al meu, va fi restabilit în deajuns ca să poată lucra. Vom face minuni! El va deveni doctor de plasă...»

Mama tinerei dădu din cap, zicând cu o intonație blajină:

— «Draga mea, tu, nici nu prea văd ce ai să poți face, în afară de ceia-ce face ori-ce tânără, care se mărită: gospodărie, plimbări, și...»

— «Oprește-te aci, mamă draga! nu spune mai departe, că poate îl descurajezi pe amicul meu Vintilă. Eu i-așĭ fi spus alt-ceva care să-i facă plăcere, însă cum D-ta, ești de față, mă jenez să-i spun, că o să... avem copii!»

— «Acuma nu i-ai spus-o și față de mine? Dar știi draga mea, că ar trebui să adopți, un ton mai cuviincios, și gândiri mai mai puțin zburdalnice, de cât acelea, pe care le-ai avut până acuma.»

— «Să mă erți, mamă dragă!» reluă tânăra afectând cu exagerare, un aer de mironosiță, și aruncând în acelaș timp, pe sub sprin-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cene, o privire, în direcția lui Vintilă, «să mă erți dacă vorbesc ast-fel, dar știi? a avea copii astă-zi, când țara are nevoe de armată, și de tineri, care să fie în stare să muncească, și să producă, pentru nevoile unei națiuni mari, a avea copii e o datorie...»

— «Ia auzi de unde s'a trezit patrioata mea!» exclamă d-na Trandafirescu, stăpânindu-și râsul. «Cine ar fi bănuit, că așa o flamfâstâcă, precum este d-neaei, are vederi de înaltă politică socială?»

— «Mamă dragă,» o întrerupse Vintilă, surâzând: «chiar fără aceste vederi, după cum spui d-ta, este de datoria fie cărui bun patriot, să lase în locul lui, cel puțin doi urmași.»

— Oho! ce, numai doi?» exclamă Aurelia, «eu vreau cel puțin, o jumătate de duzină! Fără jumătatea mea de duzină, mă pun în grevă.»

— «Mai ales,» zise d-na Trandafirescu, parodiind pe fica ei, «într'o perioadă, în care noi avem nevoe, de populație, armată, etc.

— «Brrr!» făcu Aurelia, scuturându-și buclele, «auzi vorbe sonore la mama mea! Să știți că se scufundă pământul. Eu propun lui Vintilă, să ne oprim aci, să o rugăm să pună punct frazelor, și să reducem totul, la cea mai simplă expresie; la una și cu unul fac trei, asta... două!» rectifică ea cu un aer strengă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

resc. «Ştiţi asta este dobânda din anecdota cu evreul, pe care o povestea odinioară, bunicul meu, bunicei mele.»

D-na Traudafirescu, reluă cu o intonaţie blajină, însă monită să impună celor doi:

— «Nu vă uitaţi, dragii mei, că eu vorbesc atât de simplu, şi liniştit. Iu dragostea, ce am pentru voi, găsesc puterea necesară, ca să ascult glumele, pe care fiica-mea, bine-voeşte să mi le plaseze, în fiece moment.»

Aurelia o întrerupse cu o gravitate hazlie:

— «Nu uita mamă, că nu sunt glumele mele, sunt glumele bunicului d-tale! D-ta mamă, ai aerul, că ne transporţi fără automobil, în domeniul dramei cele mai perfecte.»

D-na Trandafirescu, relua, cu un aer ceva mai grav:

— «Scumpa mea, să vorbim şi serios: primejdia care ne ameninţă pe noi amândouă şi pe Vintilă al nostru, este de aşa natură, în cât merită, fie măcar pentru câte-va momente, să adopţi un ton de seriozitate.»

Aurelia îi luă mâna, şi i-o mângâiă zicând:

— «Mamă, putem vorbi lucruri serioase, şi pe un ton mai glumeţ.»

Vintilă întrebă, cu tonul conciliant, care-i era parcă înăscut:

— «Dragă mamă! Nu ar fi mai bine, să vorbim de căsătoria noastră?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Doamna Trandafirescu, făcu un semn de spaimă, ca și când numai enunțarea acestui eveniment, ar fi îngrozit-o.

— «Dragă Vintilă! scumpul meu! și tu Aurelio! Vă rog să nu luați în nume de rău, opunerea mea, la acest proect al vostru.»

— «Dar bine mamă,» izbucni Aurelia, cu un accent de iritație, care dadea înfățișărei ei, și mai mult farmec: «asta este fagăduiala pe care ai dat-o lui Aronescu, și pe urmă, ai repetat-o la biserică, în fața lui D-zeu? Știi când te-ai dus acolo cu un obraz sulemenit, cu vopsea de buze, și altul pudrat cu cea mai buna făină de facut plăcintă?»

Vintilă izbucni în râs, pe când D-na Trandafirescu, cu glasul îmbunat, de gluma fiicei sale, rosti pe un ton matern:

— «Ei dragă, eu îți vorbesc serios, și tu o iei așa în gluma ca și când noi aci, am fi preparând, cine știe ce partidă hazlie.»

— «Dar ce mamă dragă, D-ta crezi că eu consider căsătoria mea cu Vintilă, ca o partidă de înmormântare? Știi că ai hazul cam macabru? D-ta ar trebui, să fi bucuroasă, că în momentul acesta, nu mă poți supăra cu «opoziția D-tale.»

Nevroind să mai întindă coarda, D-na Trandafirescu cercă să fie împăciuitoare:

— «Fie Aurelio draga, admit tot ce vrei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tu. Numai te rog foarte mult, să fiți, și tu, și Vintilă, destul de indulgenți, pentru că am motive, care mă silesc să cer, să faceți căsătoria voastră, ori unde, în altă parte, numai în acest oraș nu.»

Vintilă o privi cu un aer uluit, și D-na Trandafirescu, răspunse acestei priviri, direct, zicând :

— «Vă puteți duce, ori unde, într'o comună depărtată, la țară sau afară din țara noastră. Vă dau toate mijloacele necesare pentru a celebra căsătoria voastră. Dar condiția precisă : ca nimeni să nu publice, sau să transmită de acolo, aci, la ziare, că tu, Aurelia Trandafirescu, te-ai căsătorit cu D-l Dragomir.»

Vintilă privi spre tânăra fată, așteptând să audă cuvântul ei.

D-na Agripina Marioara Trandafirescu, își plimbă privirile de la fata ei la Vintilă, acoperind pe amândoi, în acelaș surâs matern.

Dar brusc din spre paravanul de lângă ușă, se auzi un strănutat.

Câte-și trei avură o tresărire. Mama Aureliei, merse mai mult în goană, în spre paravan, și trecu în partea ceal'altă a lui. Ea scoase o exclamație stridentă :

— «A, d-ta aci soro !?»

Și fără a mai aștepta răspunsul persoanei, pe care o zări acolo, ea dădu paravanul în lături.

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Inaintea ochilor celor doi tineri, apăru figura sorei Ana, cu ochii par'că lipiți de multă dormire.

— «D-ta ai dormit aci pe când noi vorbeam cu glas tare, soro dragă?» întrebă d-na Trăndafirescu pe femeia, care se ridica somnoroasă din fotoliu.

Aurelia făcuse o mișcare de ciudă, când dăduse cu ochii de sora de caritate. Pe ea o indigna gândul, că cine-va a putut asculta toate cuvintele de dragoste, și gingășiile pe care le schimbase cu logodnicul ei.

Sora paru a se reculege și băigui:

— «Să mă ertați, am intrat aci mai de vreme și m'a cuprins somnul.»

— «Bine, dar cum ai intrat d-ta aci?» întrebă mama Aureliei, d-ta, trebue să fi fost aci, încă de acum o oră, de oare-ce noi nu te-am văzut intrând.»

— «Mă scuzați,» se rugă din nou sora, cu un ton aproape plângător: «nu are să mi se mai întâmple, eram atât de obosită,» urmă ea, vaicărându-se înainte, pentru a fi scuzată: «era liniște și am adormit. Cred că nu am făcut nici un rău nimănui, ațipind puțin în salonul acesta.»

Pe fața D-nei Trandafirescu, se zugrăvi o consternare, pe care nici nu încercă măcar, să o ascundă. Ea rosti cu un ton imperativ:

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ
Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Te rog să ne lași! Cred că ai dormit destul aci? Sper că nu are să se mai întâmple un asemenea lucru, mai ales, că de aci încolo, nu mai este de loc nevoe de serviciile D-tale.»

Aurelia zise cu acelaș aer aproape supărat:

— «D-neaei ar fi putut să moțăie și în altă parte, nu era numai de cât obligată, să doarmă aci, în salonul transformat pentru D-nul Dragomir.»

Cu un semn scurt din mână, Agripina o concedia, și sora porni spre ușă, făcând câte-va plecăciuni, una mai umilită de cât alta.

De îndată ce femeia dispăru, Vintilă și D-na Trandafirescu, schimbară o privire consternată, pe când Aurelia, ne pricepând ce bănuelî îi cuprinsese, întrebă:

— «Bine dragă, făceți-mă și pe mine să înțeleg, de ce v'a îngrozit așa de mult faptul, că o pârlită de soră de caritate, a găsit de cuviință să moțăe, după un paravan, într'o odae unde eu mă... giugiuleam cu Vintilă?»

Mama ei, izbucni, aproape furioasă:

— «Ce să dorma!! că n'a dormit acolo. Tu nu înțelegi? femeia asta e plătită de atâta timp, ca să te supravegheze. Ea a stat aci să controleze toate mișcările, care s'au produs în casa noastră, de la drama pe care ai pus-o tu la cale.»

— «Cum?» murmură Aurelia, simțind că i

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrt.1901-1932

se moaie picioarele, la auzul acestei știri : «așa crezi ?...»

— «Da draga mea !» replică d-na Trandafirescu : «fata asta, este o plătită anumo, ca să supravegheze toate cele ce se petrec în casa noastra. N'am știut : am angajat-o, dar îmi pare rău, că am fost păcălită în așa fel.»

— «Se poate să nu fie tocmai exact,» zise Vintilă ca să o liniștească.

Aurelia întrebă cu vicleiune.

— «Dar de unde știi mamă, că sora Ana este cumpărată...?

D-na Trandafirescu, dădu din umeri, și explică, pe un ton amar :

— «Nu știu, ce am eu, de la o vreme, de par'că nu mai judec în deajuns de clar, și nu mai am pătrunderea pe care o aveam mai înainte. Cum de n'am văzut eu, și n'am făcut legătura, între intrarea femeei aștcia aci la noi, ca soră de caritate, și între toate, toate câte le-am văzut până acuma. Știți voi copii dragi, că fată asta, începuse să câștige încrederea mea. și reușise să mă facă, să-i destăinuiesc în parte, câte-va din temerile mele ?... Și ca, deși cunoaște aproade totul, avea aerul ca este o naivă, și că este grozav de aprinsă, de dorința de a mă servi. Iată pentru ce vroia să mă servească.»

Vintilă, cercă din nou să-i liniștească temerile :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Lucrul pe care îl bănuești D-ta nu ar fi tocmai de mirat: asemenea situații se văd foarte des, mai ales în zilele noastre de interes...»

D-na Trandafirescu replică:

— «Bine, interes ca interes, dar când e vorba de o avere așa de mare, cum este averea, pe care nea lăsat-o nouă tata, se schimbă lucrul! Averea asta, în ziua în care vom călca una din prevederile testamentare, ne scapă din mână, și revine altuia. De aceia are acel altul acuma interes, mare interes, ca să ne pună sub o supraveghere. Am făcut și eu legătura între șoaptele acestei sore de caritate, și între Marișca.»

— «Cine?» exclamă Aurelia, «Marișca? devotata mea? Femeia aceia, care m'a servit așa de minunat cu scrisoarea? s'ar putea oare?»

Mama Aureliei, întrebă ridicând sprâncenele:

— «Adică, de ce nu s'ar putea? mai ales dacă fac toate legăturile, între cele ce s'au petrecut, și între cele ce văzui acuma.»

— «Mamă draga!» zise repede Aurelia, «mie îmi plac situațiile limpezi! Aveam încredere în Marișca: vreau să-i cer aci, față de noi, să spună exact tot ce știe, și ce a făcut, fie contra noastră, fie pentru noi. Ai să vezi că bănuiala D-tale este greșită.»

— «Să dea D-zeu! Să dea D-zeu! Dragă Aurico,» oftă D-na Trandafirescu, «să dea D-zeu că bănuelile mele, să nu fie exacte.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Fata fără a mai aștepta, asentimentul mamei sale, se îndreptă spre ușă, și o deschise zicând :

— «Mariș... !»

Dar nici nu termină bine vorba, și Aurelia scoase o exclamație :

— «Cum ? tu aici ? ce făceai tu lângă ușă Marișco ?»

Și de afară se auziră răspunsurile încurcate ale servitoarei, care se scuza de faptul, că se aflase acolo.

Scuzele, fură urmate de un țipăt scurt. Vintilă și D-na Trandafirescu, văzură pe Aurelia, aducând înauntru de păr, pe servitoarea de care vorbise.

Marișca venea mai mult înclinată, aproape gata să dea în brânci pe urma stăpânei sale, și intră în odae. Aurelia se întoarse în spre ușă, însă nu o închise înainte de a arunca o privire iscoditoare în odaea alăturată.

Fata reintră zicând cu o intonație de mânie stăpânită :

— «Așa, acum sunt sigură, că nu ne mai ascultă nimeni la ușă ! Uite, că las și limba de pe gaura cheiei, ca nu cum-va să se audă ceva afară.»

Înaintând către Marișca, Aurelia o împinse până în dreptul D-nei Trandafirescu, la picioarele patului, și izbucni :

— «Mamă, știi ce făcea D-neaei ? !»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ei, sunt tare curioasă, să văd dacă am ghicit adineaori.»

Aurelia aruncă servitoarei o privire încruntată, care o facea și mai dragalașă:

— «Uite, D-neaiei, era cu urechea lângă gaura cheii și asculta. Și când am deschis, eu am strigat afară, dar n'am observat, și am împins-o pe D-neaiei cu ușa, și am dat-o cu capu de perete. D-neaei asculta... cele ce vorbeam noi...»

D-na Trandafirescu zise cu tristeță:

— «Ei, vezi dragă! vezi că se îndeplinesc temorile mele despre Marișca?»

Aurelia, se adresă servitoarei, cu un ton energic, hotărât:

— «Nu e nevoe să ne mai ciorovaim de geaba. Marișca, spune de-a dreptul, ce e? Cine te-a pus la cale să asculți? Cum stă toată afacerea? Marișca! Uita-te la mine, mă cunoști? Tu faceai față de mine, pe devotata. Înțelegi ce va să zică acuma, că te aflli în mâna mea, și că știu ce ai făcut, și cine ești? Și, de ce m'ai mințit atât? De ce te-ai prefăcut atâta timp că ții la mine, și că mă servești, pe când tu serveai pe altă persoană? De ce ai ascultat la ușă? Spune tot de-a dreptul, și eu nu am să-ți fac absolut nimic. Uite, și mama are să-ți dea drumul și D-lui e martor aci, că noi îți făgăduim să scapi curată, dar dacă nu spui, apoi știi poliția!»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr1901-1932

La cuvântul «poliția», fața servitoarei, se înseninà ca sub o poftà de a râde. Dar ea se stăpâni, și cercând să-și dea un aer de părere do rău, zise adresându-se Aureliei:

— «D-șoară! să mă scuzați, dacă am abuzat de buna voința și de încrederea d-voastră. Da; aveți dreptate, sunt în slujba cui-va.»

— «Ei vezi? ei vezi?» exclamă d-na Trandafirescu; «acum, spune înainte!»

— «Spun,» continuă servitoarea, «însă nu de frică, fiind-că m'ați amenințat cu poliția. Pot să vă spun, că persoana, care m'a pus pe mine aci, ca să fac anumite servicii, să văd ce se vorbește, și să o țiu în curent, cu tot ce se petrece aci, este sprijinită din... partea poliției.»

— «Frumos îți șade!» exclamă Aurelia nitându-se cruut la ea, și pe fața ei dragalașe, trecu un fulger de mânie.

Marișca zise cu supunere:

— «D-șoară! ar fi poate urât din partea mea, să nu spun adevărul. Nu l'așì fi spus în alte împrejurări. Il voi spune acuma. Poate vedeți chiar și din felul cum vorbesc eu, că sunt o fată cu puțină... nu creștere, dar nițică... instrucție. Am primit postul acesta, la d-voastră cu gândul, să-mi îndeplinesc rolul, pentru care am fost angajată.»

Aurelia întrebă cu acelaș ton supărat.

— «Va să zică, ai venit de-adreptul ca o spioană, în casă noastră?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901-1932

— «Da d-șoară! Dar bunătatea d-voastră față de mine, m'a făcut să vă iubesc!»

— «A, așa! Așa mă iubești? în cât până nu te-am prins la ușă, nu mi-ai spus nimica?»

Servitoarea se reculesese, și vorbea liniștit cu o intonație limpede, fără accentul exagerat unguresc, pe care-l afectase mereu.

— «Nu d-șoară! până acuma, v'am servit pe d-voastră, așa cum am putut. Adică: reducând multe din lucrurile pe care le știam, și facându-le să pară ne însemnate, și ascunzând câte-va amănunte, care ar fi fost poate de mare interes, pentru cei, care m'au pus aci, ca să controlez toate mișcările și acțiunile d-voastră.»

— «Așa? va să zică tu numai din dragoste m'ai... *controlat*?»

— «Să nu o luați în rău: nu mă ironizați D-șoară: fiind-că, dacă ați fi fost în situația mea, probabil, că făceați la fel... Am venit aci să vă... spionez, după cum am spus: dar în momentul în care am crezut că D-voastră ați murit, am fost atât de abătută; în cât cei care m'au trimes aci, s'au gândit să pună pe altcineva în locul meu, de oare-ce durerea mă zăpăcise cu totul. Ei au recomandat pe sora asta, de caritate, care v'a servit până mai adineauri. Ea a stat aci, și a ascultat tot ce ați spus. Insă eu am știut de rolul ei, abia de surt timp. De câte-va zile, se prepara să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

plece din casa D-voastră, după ce ar fi aflat tot ce îi era mai necesar.»

— «Să vină» zise D-na Trandafirescu «să o confruntăm aci.»

— «Cred,» replică servitoarea, cu un aer întristat; «că nu mai e nevoe să trimiteți după ea, de oare-ce probabil că a plecat.»

Aurelia, și mama ei întrebară simultan:

— «A plecat? de ce a plecat? când a plecat?»

— «Cum a scăpat de aci, a venit la mine, în goană, și mi-a spus: «Marișco! du-te și ascultă tot ceea-oe privește măsurile pe care le vor lua, și să mi le comunici în plic. Il lași sergentului de stradă. Du-te și ascultă la ușe, vezi să nu te prindă, eu plec.»

Câte-și trei se priviră în tăcere. In cele din urmă, Vintilă luă o hotărâre:

— «Acuma,» zise el, «dacă într'adevăr ai ținut la D-șoara Aurelia, și dacă vrei să te reabilitezi în ochii D-neaei, și ai noștri, să ne faci un serviciu: să spui exact numele persoanelor, care te-au tocmit, ca să fi aci la noi.»

Servitoarea îi privi pe rând pe toți, și deschise gura pentru a zice:

— «Puteți să mă tăiați, sau să mă canoniți, dar n'aș fi în stare să vă spun numele persoanei, din poliție care m'a angajat aci.»

D-na Trandafirescu o apostrofă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «Cum se poate? te plăteşte şi eşti aici de atâta timp, aproape doi ani, de când eşti în serviciul nostru, şi primeşti regulat leafa de la ei, şi nu ştii cine sunt aceia care te întrebuinţează?»

— «D-nă,» zise Marişca, «am fost angajată pe leafa de două sute de lei pe lună, ca să servesc aci la D-voastră, să informez pe d-nul Pătruşescu. Şi am intrat prin biroul de servitori, pe care îl ştiţi, de unde... m'aţi primit.»

— «Bine,» interveni Aurelia, «dar eu nu înţeleg, cum biroul de servitori te-a putut găsi, tocmai pentru noi!»

— «Ei,... la ori-care v'aţi fi adresat,» replică servitoarea, «m'ar fi trimes tot pe mine, fiind-că toate erau în legătură, sau probabil înştiinţate, ca în caz de veţi cere D-voastră, să mă trimeată pe mine.»

— «Uite draga!» zise d-na Trandafirescu, adresându-se fiicei sale: «vezi cu cine avem a face?»

— «O! Doamnă,» explică Marişca, «fiţi sigură; că de acum în colo, n'am să vă mai trădez, sau, tot ce voi spune, va fi pus în concordanţă, cu dorinţele d-şoarei...»

Aurelia făcu un gest de dezgust, şi întrebă:

— «Adică, Marişco, crezi tu că eu o să mai am încredere în tine?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mart-1901-1932

— «Da d-șoară! Sunt convinsă că după ce veți vedea, cât de bine am să vă servesc; veți fi cu totul de părerea mea. Adică: vă veți încrede în mine. Din ziua în care mă veți da afară, veți lua alta, de care nici nu veți ști ceva. Pe mine mă știți deja. V'am spus lucrurile cum sunt, și am să vă pun în curent cu tot, tot, ce mi se va spune, însă vă rog să nu mă concediați.»

D-na Trandafirescu o întrebă cu bruscheță:

— «De ce să nu te... concediăm?»

— «Ar fi și în interesul d-voastră, «răspunse servitoarea, «ș'apoi... nu vă închipuiți în ce grad; m'am îndrăgostit de... d-șoara.»

— «Dacă erai, așa de «tandră» față de mine,» o întrerupse Aurelia, «de ce nu mi-ai spus nimic...?»

— «D-șoară! Până azi eu n'am bănuit, că vor recurge la asemenea mijloace, ca să afle conversația d-voastra. Ș'apoi, mi-era teamă, mai ales, ca nu cumva d-voastră, privindu-mă urât, și exprimând, în difevite feluri, ne-încrederea ce ați fi avut-o în mine, să dați de bănuit altora, și în special, sorei care a fugit.»

— «Bine, asta e judecată de ființă, mai superioară?» ziso d-na Trandafirescu, «dar tu Marișco?»

— «Fiind-că sunt o agentă,» replică servitoarea, «nu înseamnă că trebue să fiu o idi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cată. Eu am «bacalaureatul» şi aşi fi urmat şi facultatea, dacă nu ar fi fost sarac, lipsa de mijloace; care m'a silit, să recurg la o slujbă, de a... statului. Şi singura slujbă care mi s'a oferit, bazată pe deşteptăciunea, de care ziceau că este nevoe, a fost la d-voastra în serviciu...»

— «Intr'adevăr» obiectă cu glasul aproape coborât, Aurelia; «pe Marişca mea, o auzeam vorbind prost românește, şi raționând une-ori foarte sucit, dar «tandru» fața de mine, şi acum o aud vorbind, cu expresii cel puțin civilizate.»

Marişca se scuză cu simplicitate:

— «Am vorbit până aci așt-fel şi din pricină, că nu am vroit să mă dau pe față; şi mă gândeam cum să vă conving, că nu sunt o tâmpită, după cum şi aveam aerul. Acuma vorbesc cum mi-e creşterea. Aceasta mai ales, ca să vă inspir încrederea necesară. Deşi, după cum o spuneți, nu o să mai aveți încredere; însă eu voi căuta, din dragostea pe care o am pentru D-şoara, să vă servesc, în marginile puterilor mele.»

Vintilă, tăcut până aci, întrebă:

— «Nu cum-va te-am vazut eu pe D-ta, acum vre-o patru sau cinci ani unde-va?»

— «Da, D-le Dragomir! M'aţi vazut. M'aţi văzut însă vizitând, pe fata acceia, care a murit,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

din pricina că D-voastră nu o iubeați. Era cea mai bună prietenă a mea.»

Vintilă Dragomir tăcu, pe când Aurelia rosti repede, cu o intonație de strengărie, care o prindea de minune:

— «La ascultă Marișca, nu mai vorbi de alte simpatii, pe care le-a avut D-nealui, căci știi... sunt foarte geloasă. Ș'apoi mie nu'mi place. Acuma dacă într'adevăr, vrei să mă servești,» zise Aurelia, «fii bună și spune-mi numele D-tale adevărat. Vezi că te iau cu «Dumneata?» Eu te știam sub numele de Marișca Ianoș.»

— «Era psendonimul meu de «agentă» zise servitoarea, «dar numele meu adevărat este Elvira Stumitiu.»

Aurelia glumi:

— «Ești românca? nu ești nici măcar din Transilvania...? Unguroaică...?»

— «Nu, nici n'am călcat măcar prin Transilvania;» replică Marișca, luând un aer demn care nu mai cadra de loc, cu poziținea ei. Dar instinctiv ea își aduse aminte, că e servitoare, și își reluă ținuta de din 'nainte zicând: «cu toate acestea, rămân, în serviciul d-voastră și sunt Marișca. Însă rezultatul pentru «sora» are să fie, că am să-i scriu: că nu am auzit nimic, din cele ce ați vorbit d-voastră.

— «Din nenorocire,» zise d-na Trandafirescu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

«noi am vorbit prea mult, față de «sora» aceia «de caritate.»

— «Și aceia, e tot o agentă,» zise Marișca, «însă ea nu s'a îndrăgostit ca mine, de d-voastră d-șoară, și nici nu a simțit pentru d-voastră, simpatia pe care mi-a inspirat-o romanul d-voastră de dragoste cu d-nul Dragomir.»

Ea nu apuca să termine cuvintele, și se repezi în vârful degetelor în spre ușă. Deschizând-o brusc, se uită afară, și veni înapoi zicând:

— «Nu e nimic. Știți că eu sunt obișnuita să ascult, pe la uși. Dar mie, nu-mi place, sa mă asculte alt-cineva. Și tare mi-e teamă că din persoanele care sunt de serviciu aici, să nu fie încă cine-va în solda poliției.»

* * *

Doctorul Aronescu intra zicând:

— «Dar ce e asta? nu auziți nimeni, de când bate omul, și cere voe să intre?» și adresându-se cui-va din sală, de afară, rosti cu un accent hotărât: «ține-o și nu-i da drumul,— bagă de seamă,—până te voi chema!»

Intrând cu totul în salon, el salută se apropiă, și controlă pulsul lui Vintilă. După ce se încredință că nu era nimic alt-ceva, de cât o trecatoare slăbiciune, turnă el însuși, doza de cordial, de care avea nevoe tânărul, și i-o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

dădu. Apoi adresându-se D-nei Trandafirescu zise:

— «Cum văd, aici s'a întâmplat ceva ciudat. Eu nu știu ce anume, dar am zărit pe sora de caritate, care stătea ziua la căpătâiul D-nealui, furișându-se pe poartă cu niște bagaje. Am oprit-o, am întrebat-o de ce pleacă? Unde pleacă? Și fiind-că mi-a dat niște răspunsuri cam încurcate, am rugat-o să poftească cu mine înapoi. Ea n'a vrut; am apucat-o de mână, și am chemat argatul să-mi ajute. Acum argatul o ține în antret. Dacă nu mi-ar fi fost grije să-l neliniștesc prea mult pe D-nealui, aș fi adus-o înăuntru.»

Vintilă zise cu aerul complect confortat:

— «Puteți să o chemați, pe mine, nu mă mai turbură nimica. Criza cea mare am trecut-o ușor. Scenele acestea, mă lasă aproape rece, mai ales dacă știu, că ați pus mâna pe ea.»

Doctorul întoarse privirile către mama Aureliei, și cu un ton din care transpira, o ușoară nuanță glumeață, rosti:

— «Acuma cucoană Marioara Agripina, e rândul d-tale; ți-am adus-o, să o judeci. Fata asta probabil că are alte planuri de cât acelea, care se cuvin unei surori de caritate.»

Mama Aureliei exclamă:

— «Cum nu? E o spioană. A! Să-ți spun ce am aflat despre...»

Fraza d-nei Trandafirescu, fu întreruptă de o strănsoare energică, din partea fiicei sale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

Aurelia şopti :

— «Ai uitat mamă, că trebue să nu-ţi dai drumul limbei. Vrei să-mi trădezi devotata ?»

Doamna Trandafirescu, îşi drese fraza imediat.

— Áa ! am aflat pe sora în dosul paravanului ! Uite colo, lângă uşă. Stă d-neaei în fotoliu şi asculta cum vorbeam noi. Probabil că e pusă anume să ne spioneze, că de îndată ce am prins-o, a şi fugit.»

— «Adică,» întreba Aura, clipind din ochi, «noi nici nu ştiam că a fugit, dacă nu ne spuneai d-ta.»

Doctorul, îşi plimbă privirile de la Aurelia la mama ei şi la convalescent, apoi întebă :

— «Ei, ce aţi hotărât ? Firește cucoană Marioara-Agripina, ca D-ta eşti cu marile hotărâri, în ziua de azi, cum ai fost şi în toată viaţa D-tale.»

Fără a lua în seamă, tonul glumeţ al doctorului, D-na Trandafirescu, se îndreptă către uşă, deschise, şi făcu semn servitorului, poruncind :

— «Adu-o înăuntru, trece-o aicea pe după paravan ! Avem să o judecăm noi, şi stai afară la uşă, ca nu cum-va să fugă.»

Argatul, împinse pe sora de caritate înăuntru, şi mama Aureliei, îi făcu un semn poruncitor, în direcţia locului pe care îl ocupase, în momentul când fusese descoperită. Apoi, trase la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

loc paravanul, și indică servitorului să stea afară.

Elvira Stamitiu își lovi palmele una peste alta, rostind într'un fel de indignare comică, exagerată mai ales de accentul ei prefăcut ungurese:

— «Ioi-ioi! Cine se fi crezute, coniță draghe! Așa sore droguțe, se foste o hoțe...»

D-na Trandafirescu, își aruncă privirile fulgeratoare în direcția Marișcăi, însă o ușoară încruntare din partea Aureliei, îi aduse aminte, că trebue să fie cu băgare de seamă, și să nu trădeze pe devotata ei.

Doctorul întrebă în șoaptă:

— «Cum stau lucrurile? Ce e adevărat din ceia-ce spui? A aflat ceva? E în curent cu proectele d-voastră? Căci atât timp, cât am văzut că Vintilă, era încă în convalescență, știu sigur, că nu a putut să afle alt-ceva de cât ceia-ce se vedea... așa... pentru toată lumea; că era un tânăr rănit, un om care era îngrijit... De alt-fel, nimeni n'a vorbit față de ea.»

D-na Trandafirescu. își roti privirile în direcția servitoarei, având aerul să zică:

— «Ea a tradat câte ceva,» însă Aurelia se dădu cu corpul în așa fel, în cât să fie cu spatele către paravan. Ea, punând degetul pe buze, semnifică tuturor, să nu vorbească nimic, privitor la discreția sau indiscreția, Marișcăi, în legătură cu sora de caritate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Insă d-na Trandafirescu, se apropiă de urechea doctorului, şi îi şopti, aproape de tot, în rezumat, convorbirea pe care o avusese cu privire la căsătoria tinerilor.

Doctorul încruntă din sprâncene murmurând:

— «Dacă e aşa? Apoi, e tot ce vroiau să ştie amicii noştri, adică ai D-tale cucoană, că pe mine nu mă vor scoate din moştenire, nici nu mă vor putea pune în locul Dumitale... D-ta pierzi.»

— «Ei, ce-i de făcut cu ea?» întrebă D-na Trandafirescu.

Vintilă privea de la unul la altul, cum vorbeau în soapte, şi interveni în convorbirea lor zicând cu glasul ridicat:

— «Nu ştiu de ce, mi se pare că e curent aci.»

— «Curent?» întreba Aurelia, «de undé să fie?»

Marişca îşi lovi palmele într'un gest de disperare, şi fără a-şi mai prefăce vocea zise:

— «A scăpat, a fugit!»

— «Cine să scape?» întrebă D-na Trandafirescu şi Aurelia în acelaş glas.

Mâna servitoarei, arătă fereastra, care se afla în direcţia paravanului:

— «De acolo e curentul: sora a deschis fereastra, şi a fugit.»

Doctorul, vru să se repeadă în spre paravan, dar înainte ca el să facă trei paşi, servitorul postat afară, băgă capul pe uşă, întrebând:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ridr1901-1932

— «Cum dracu, a fugit aia? Că acu o văzui prin fereastră alergând prin poartă afară.»

— «Ioane!» strigă D-na Trandafirescu, «dă fuga după ea, poate că o s'o prinzi: Să o aduci cum oi putea, încoace. O sută de lei ți dau, dacă poți să o aduci înapoi.»

* * *

Argatul dispăru în goană ca să ajungă pe sora de caritate. Doctorul Aronescu, făcu semu servitoarei, să închidă fereastra, și trecu lângă patul lui Vintilă, luă loc, și cu un gest, invită pe Aura, și pe mama ei, să șadă zicând în gluma:

— «După ce am mâncat o bătae, trebue să ținem un consiliu de razboi, asupra celor ce urmează să facem de acum în colo.»

Mama Aureliei strânse buzele, făcând o mină de femee superioară, care nu are nevoe de sfaturile unui doctor, însă Aronescu zise:

— «Mă rog, coană Agripino, a! Te rog să nu fi rea, destul că nu ne-am văzut noi, timp de doisprezece ani. Nu te supăra cu mine, tocmai acuma. Ceia-ce vreau eu să fac acuma, nu este special pentru D-ta, fiind-că în acest caz, nu aș avea de cât, să las să te descurci cum vrei, însă...»

— «Mulțumesc, foarte mulțumesc,» întrerupse D-na Trandafirescu cu un surâs înțepat.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Dacă,» reluă doctorul, fără a lua în seamă aerul rudei sale; «dacă n'am amestecat, și doresc să mă amestec și de acum încolo, în această afacere, este, fiind-că aşi dori să pilotez cu bine pe amica mea Aurelia. De fata asta nu e numai D-l Vintilă îndrăgostit, ci și eu sunt amorezat și o iubesc într'adevăr, dar ca un văr mai bătrân bine înțeles, și i-aşi dori toate fericirile.»

Aurelia duse degetul la buze, făcu o bezea, și o aruncă în direcția lui Aronescu rostind:

— „Nene Andrei, primește sărutarea asta de la mine, pentru frumoasele d-tale intenții față de verișoara d-tale.“

— „Ascultă d-le!“ făcu doctorul, adresându-se lui Vintilă în glumă; „să nu ei prea tragic faptul că noi schimbăm aci, drăgălășii, și că ea îmi trimete o sărutare de departe. Te rog să nu devii gelos, pentru atâta lucru.“

— „Nu, nu,“ râse Vintilă, cu aerul lui binevoitor, „pentru ceea ce ai făcut d-ta, pentru ea și pentru mine, meriți mai mult de cât un sărut, aruncat dintr'un deget. Ai merita un milion de sărutări aplicate de a dreptul pe obrazul d-tale.“

Doctorul se adresa fetei:

— „Auzi Aurelio? un milion!... d-nealui spune! Bagă de seamă, să știi câte mi-ai rămas datoare, Și nici măcar una nu mi-ai dat. Câte or fi doamne până la un milion?!“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1901-1932

Făcând haz de aerul indignat al d-nei Trandafirescu el continuă:

— „Acuma, coană dragă, lucrurile stau cam așa: Când ai fugit d-ta cu tatăl Aureliei, și ai renunțat la toată averea și moștenirea, și când te-a desmoștenit răposatul Oancoa, el s'a hotărât să lase averea lui, făcută din comerțul cu rămători, unei nepoate, pe care o cunoști prea bine d-ta: Zoe Eftimescu. Insă cum el tot spera, să te mai revadă venind înapoi, biata Zoe, nu s'a ales de cât cu un trusou de nuntă. Ea s'a măritat după indicațiile bătrânului tată, Oancea, cu Pătrușescu, și el, moșul, s'a hotărât, să lase averea lui, în caz de moarte, băiatului acesteia, Alexandru Pătrușescu. Când a murit bărbatul d-tale, domnul Trandafirescu, săracul, atunci abia bătrânul Oancea, s'a gândit să-și lase averea, Aureliei, cu condiția ca ea să se mărite cu acel Alexandru, care e cu vre-o cinci ani, mai în vârstă de cât ea. Insă, el a hotărât ca, în caz dacă nu-l va lua Aurelia, ea să piardă averea întreagă, care are să treacă asupra lui Alexandru. Aceasta însă, numai din momentul, în care Aurelia, se va căsători cu altul. Dacă Aurelia ar rămâne ne căsătorită, ar însemna; că toată viața ei, să beneficieze de averea rămasă pe urma bunicului ei.“

D-na Agripina, îi aruncă o privire rece, zicând cu acelaș ton înțepat:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Imi pare bine că știi lucrurile atât de precis, dar nu prea văd rostul care-l au, spuse din gura d-tale, și aci, față de amicul nostru, pe care asemenea lucruri nu-l interesează.“

— „Ce spui?„ exclamă doctorul, „pe el nu-l interesează dacă rămâneți pe drumuri?“

Vintilă surâse, pe când Aurelia, luând cuvântul replică:

— „Mă rog, cu noi, cam așa devine afacerea: pe mine în special, m'ar interesa toată această avere, din punctul de vedere al confortului, și al diferitelor avantagii, pe care le reprezintă, și pentru mama, și pentru noi bine 'nțeles. Dar dacă e vorba de ales, apoi nici nu mai încape îndoială! Poate să se frece Alexandru, cu toată averea pe cap. Eu nu voi renunța la Vintilă al meu.“

Doctorul urmă, cu o privire către Vintilă:

— „Omul acesta, Alexandru, ar putea să fie un băiat foarte drăguț...“

— „Dacă n'ar fi așa de ne suferit,“ interveni d-na Trandafirescu, făcând un gest de dezgust.

— „Pardon, pardon,“ interveni Aurelia protestând. „Nu vorbiți de rău, despre logodnicul care mi s'a hărăzit prin testament, că mă supăr.“

Doctorul începu să râdă:

— „Se cunoaște că ții mult la el, și că din cauza lui, te-ai agățat de tânărul ăsta, pe care l'ai făcut să se sinucidă.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

D-na Trandafirescu interveni bățoasă:

— „D-le Aronescu, aș dori să ajungi mai repede la capătul celor ce vrei să spui d-ta.“

— „A!“ făcu doctorul înveselit: „mă ia cu D-le Aronescu?“ Stau rău. Lasă coană Marioară-Agripino „că nu mă supăr eu pentru atâta lucru.“

Și cu un ton afabil, adresându-se lui Vintilă și Aureliei continuă:

— „M'am gândit dese ori, la soluția care s'ar putea da acestui, cum să zic... „conflict testamentar.“ Există un mijloc admirabil, pentru a trage o formidabilă linie, prin socoteala familiei lui Alexandru; ar fi dacă Aurelia s'ar călugări.“

D-na Trandafirescu exclamă cu o spaimă exagerată:

— „Vai de mine, dar ce idee? cum s'ar putea una ca asta?“

Cu un râset argintiu, Aurelia aprobă ideia, bătând din palme:

— „Minunat! Eu mă fac călugăriță, și d-nealui al meu, se face Mitropolitit... Bravo idee! Numai de cât mă duc să caut într'o carte de telefon numărul celei mai apropiate fabrici de călugărițe, ca să mă înscriu acolo. Mă fac călugăriță gravă, serioasă: Stariță! Când o veni mama pe la mine, să mă ocărască, o binecuvântez. Dar știi mamă, dacă vii pe la biserica

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morri1901-1932

mânăstirei, la care voi fi eu tartoriță, să nu vii cu o lumânare, să vii cu donă, ca să nu se întâmple cum ai făcut cu ocazia, reînvierei mele din morți."

— „Bată-te norocul de fată," replică mama ei râzând; „îți arde de glumă acuma? Par'că ești soră cu doctoru. D-ta ești adică om serios, vrei să zici d-le Aronescu?"

— „Fiind-că tot mă iei cu Domnule, dragă cucoană Agripino, am să continui cu expunerea faimosului plan, la care m'am gândit: călugărirea va să zică, este exclusă, din cauză că acești doi tineri se iubesc...?"

— „Una la mână," zise d-na Trandafirescu, „asta este exclus! Ce? a înebunit fata asta să se călugărească?

— „Ei!" reluă doctorul, numărând pe degete, planurile pe care le-a elaborat. „A doua soluție ar fi fost o convietuire, cum să zic?... liberă."

— Nu mai spune!" exclamă d-na Trandafirescu, „serios? dar mult te-ai gândit la lucrurile astea dragă? Nu cum-va, să fi căpătat vre o meteahnă la creer, de prea multă încordare, făcută ca să găsești planul ăsta grozav?"

— „Mamă dragă!" o întrerupse Aurelia, „nu-l dojeni pe d-nealui, fiind-că ideea asta, am avut-o și eu. Ideia asta, am avut-o înaintea „tragediei noastre". Când am văzut, că d-ta te opui cu toată îndârjirea, și m'am convins, că nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dr=1901-1932

e absolut, nici o altă scăpare de cât asta: ori să-l iau pe Alexandru, ori să mă sinucid. Căci eu eram hotărâtă, să mă sinucid încă din primul moment. Nu e așa dragă doctore?"

Aronescu o privi cu înduioșare și dădu din cap:

— „Da, da, vai de tine! Era săraca hotărâtă să-și lase tinerețea, și să se ducă pe lumea cea-l'altă, de dorul unei căsătorii cu tânărul ăsta."

— Ei, atunci..." reluă Aurelia firul frazei sale, „am propus chiar eu lui Vintilă; i-am propus să plecăm unde-va în lume. Îi spuneam: par'că dacă primarul bâlbâie câte-va cuvinte sau, dacă popa fonfăie pe nas, asta are să ne unească pe noi mai mult de cât dragostea? Și uitați-vă la el: de ce credeți d-voastră, că este d-nealui acuma în pat, cu rana acela abia cicatrizată...? Din cauză că nu a vrut asta, ci a vrut să meargă pe căile strict legale... și onorabile..."

Doctorul surâse lui Vintilă apoi Aureliei și zise împăcitor:

— „Bine, asta era probabil, atâta timp cât nu bănuia că d-na Trandafirescu, ar fi dispusă să cedeze, și nu știa motivele ei. Dar din moment ce însuși, d-neaei, ar admite lucrul acesta, eu unul nu văd, care este deosebirea, în afară de forme și cele-l'alte."

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Cum nu vezi deosebirea?“ izbucni d-na Trandafirescu, „dar s'ar puteu oare? Auzi! In familia mea, să se întâmple asemenea lucruri!“

— Haiti!“ exclamă Aurelia, „mama mea iar s'a trezit cu nobleţea familiei. Ştii! Dragă Vintilă, nu cum-va să-ţi vină ameţeală, şi să capeţi fumuri prea grozave, când vei afla că noi suntem... adică, pardon, eu sunt: „nepoata unuia, din cei mai mari porcari, cari au existat în ţară.“

— „Aurelio!“ o dojeni d-na Trandafirescu, „cum îndrăzneşti să vorbeşti ast-fel de tatăl meu, de bunicul tău?“

— „Mamă dragă!“ replică fata surâzând: oricât de tată al d-tale şi bunic al meu ar fi fost, a fost un negustor de porci. Va să zică un porcar. Unde e familia aia grozavă, cu care te lauzi d-ta?!... Fiind-că aveam şi noi un lustru de civilizaţie, şi că mi-ai luat o profesoară de pian? Că fac pictură, că am învăţat la şcoală? că am urmat la liceu, şi la facultate, înseamnă asta că bătrânul, baş-porcar, cum s'ar zice la operetă, e numai decât un conte? Sau este oare un nobil? sau un prinţ de-al nostru? Porcar, e porcar! Şi familia noastră aia nobilă, este familia eşită dintr'un foarte onorabil negustor de porci.“

— „Aurelio! Aurelio! Te rog!“ Se răsti d-na Trandafirescu, tăindu-i vorba, „să nu te mai aud vorbind, ast-fel de cuvinte.“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932/

— «Ei, lasă mamă dragă! N'am să mai zic negustor de porci, am să zic negustor de râmători, e mai nobil. Uf!» urmă ea, dând din umeri, cu un gest ca de exasperare: «ce mă omoară pe mine, sunt fumurile noastre de nobleță. Par'că au să cadă cozile tuturor porcilor, pe care i-a vândut bunicul meu, dacă nu le-oi zice râmători...»

Mama ei o întrerupse cu asprime:

— «Nu draga mea! Dar din averea asta, din banii care ți-a lăsat, din asta am trăit noi, și trăim încă, și pentru asta exişti acuma...»

— «Păi, bine, am trăit, și poate o să mai trăim, dacă vom găsi vre-o eșire din asta,» replică Aurelia, «dar asta nu înseamnă să avem aerul de cine știe ce. Suntem ca atâția inși, din mijlocia societății de astă-zi, răsăriți foarte, foarte de aproape, și n'avem absolut pe nimeni nobil în familie. Asta, după cum n'au nici boerii noștri, de alt-fel. Dar în toată comedia nu văd nici un dezavantaj.»

Aronescu, făcu din mână un gest de împăciuire rostind cu un surâs:

— «Să lăsăm discuția asta, în privința titlurilor noastre de nobleță. Azi nu mai e nici nobleţea sângelui, nici a banului. E nobleţea inimei care mai contează. Și în privința asta, Aurelia are îndeajuns nobleță. O dovadă de aceasta o dă însăși faptul, că se dezinteresează

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

complect de tot confortul, și luxul, care ar rezulta dintr'o căsătorie cu un alt tânăr, și prefera să trăiască în sărăcie.

— «Da, să știi D-ta! Să știi dragă doctore, așa este!» replică Aurelia, întărind cuvintele cu capul, și cu întreaga mimică a obrazului ei; «așa este, prefer să trăesc în mizerie, alături de Vintilă, cu el ca doctor de plasă... conform celor ce mi-a făgăduit,—de cât în bogăție cu altul...! Mai de grabă m'am gândit la moarte de cât la altul! Eu nu numai că am avut curajul iubirei mele, dar am și curajul, de a face sacrificii, pentru iubirea mea.»

Aronescu bătu din palme, înviorat:

— «Ei bravo Aurelio! Mi-ai plăcut și îmi placi și acuma prin felul cum vorbești!»

— «Ei hai, să isprăvim,» zise D-na Traudafirescu.» Nu te supăra, dar nu pot suferi fasoanele astea de sărită, pe care le are Aurelia.»

Fata își scoase boneta de soră de caritate, pe care o avea încă pe cap, și frumosu-i păr ondulat, îi căzu pe umeri.

— «Uite mamă, dacă mă iei așa cu răul, s'a isprăvit cu mine: ca fată sărită, nu mai sunt soră de caritate! Dau boneta jos, și demisionez din slujba de soră, și mă bag de-a dreptul logodnică la băiatul ăsta drăguț!»

— «Vezi?» zise mama ei plictisită, «mai bine lasă acuma nebuniile, și spune ce vrei.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Doctorul făcu din colțul ochilor un semn, în direcția d-nei Trandafirescu și zise fetei:

— «Fi și d-ta mai indulgentă, verișoară cu mâma, și spune ce aveai de spus.»

— «Uite, ce aveam să vă comunic» rosti Aurelia, cercând să-și domolească exuberanța: «Nu e așa? Tot se știe că Vintilă este la noi; tot se știe că sunt pe cale să mă căsătoresc cu el, sau cel puțin s'a aflat de către fata aceia care a fugit, și cele ce ai vorbit d-ta, și cele ce am spus eu, și ca atare, nu mai avem nevoe, să ne mai ascundem după deget. Noi, să ne reluăm viața normală, până când o începe D-nelui să se plimbe. Pe urmă vom vedea noi: aranjez eu cum să fug cu el, cum să dispar, și cum să mă întorc.»

Doctorul surâse, dând din cap.

Vintilă, cucerit de volubila exuberanță, și de expunerea vioaie a prietenei sale, îi apucă mâna, luând-o ușor între palmele sale:

— «Cât e de drăguță! Zău mamă, te rog să fi mai indulgentă cu Aura mea.»

— «Aura D-tale?» făcu D-na Trandafirescu, «par'că nu e și a mea! Dar eu nu știu, nu înțeleg cum am putut eu, o femeie așezata, să am așa o fată teribilă. Mă așteptam și eu, să am un copil, cu care să mă bucur la bătrânețe, să nu-mi facă mizerii de astea, și acum uită-te la ea.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ce mizerii îți fac, mamă dragă? Îți pare rău că am revenit la viață? Regreți că în loc să fiu o posacă, sunt o fată vioaie? «Doctore dragă», urmă fata surâzând, «nu știu exact, s'a împlinit o oră de când ai venit D-ta aci?»

— «O! Cum să nu,» răspunse doctorul, «încă mai mult, și dacă ar fi să vă acord consultații cu ora...»

Aurelia explică repede:

— «A, nu de asta e vorba, știi că eu trebue să-i administrez Domnului acesta de colea o doctorie, despre care, și eu și d-ta, am convenit că este cea mai bună doctorie, pentru d-neasa. Și sunt datoare, să-i dau la ceas, la ceas, câte o... linguriță.»

Doctorul izbucni în râs, însă mama fetei, se uită la măsuța de medicamente și întreabă:

— «Care din ele, vrei să ți le dau să-i torni? Adică aș putea să-i dau și eu, că: ceeace trebue dat, trebue dat, negreșit! Asta nu încape îndoială.»

— «A, mamă dragă! Păi, D-ta ești rămasă în urmă rău, cu politica. D-ta nu știi? Că trebue să-i dau eu la ceas, la ceas, câte o linguriță? Adică hm! câte o guriță. Trebue să-l sărut. Dur să-l sărut eu, nu dumneata. Vezi că vorbesc pe șleau, ca să mă înțelegi? Ce te uiți așa la mine mamă? Asta intră în pro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gramul nostru de vindecare mai repede a domnului acesta de colea. Ce, vrei să rămâe bietul om așa, ne-împuternicit? Îi trebue un stimulent energic, ca să revină la viață, să devie om voinic! Cum era înainte. Nu vezi ce anemiat este?»

— «Ia vezi doctore,» murmură d-na Trandafirescu, adresându-se lui Aronescu. «Ia vezi te rog ia vezi-i pulsul fetei aștia. O fi înebunit complect? Că de sărită, o știam eu că e sărită de mai de mult.»

Aronescu începu să râdă și lămuri glumind:

— «Bine, la drept vorbind, coană Agripino, are și fata dreptate, ca să nu mai stea de vorbă de geaba pe planuri și po combinații machiavelice. Ea de, trebue să stea de vorbă cu el, și într'adevăr, că trebue să-i aplice, și câte o... linguriță de astea de care pomenea ea.»

D-na Trandafirescu se uită, când la doctor, când la fiica ei, apoi murmură:

— «Asta e adevărat! Cum de nu m'am gândit: cum e verișoara, așă e și văru; ca sărită, el și-mai-și. Mi se pare, că trebue să aduc un doctor, pentru voi amândoi dragii mei!»

— «Da-da mamă dragă!» întervenì Aurelia, cu aerul cel mai serios ce putu afișa: «cheamă un doctor specialist. Însă, cu un abonament pentru toată familia, și să-i pui în vedere; că eu am cam multă nevoe de serviciile lui,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr1901-1932

că el Vintilă, are ceva mai puțin nevoe, însă că a treia persoană din familia noastră, are să-l întrebuințeze tot timpul, pentru uzul D-neaei.»

Cucoana Agripina izbucni gata de harță:

— «Nu ți-e rușine obrazului, să vorbești așa? Aurico! Mai schimbă nițel din tonul ăsta obraznic! Ce D-zeu, tot d'auna, tot d'auna, ai să-mi vorbești așa...»?

Fata ridică din sprâncene, replicând repede:

— «Pai dacă D-ta mamă, ești o... cum să spun... una d'alea, ruginitele! De ce nu poți să fi și D-ta mai modernă? Nu poți să permiți o glumă? Adică ce, dacă glumești și D-ta odată, îți cade mândrețea? Se întoarce baș-porcarul de baron, pardon «baronul porcar» bunicul meu, în groapă?»

— «Ei fata mea, iar amintești, de bietul tata'l meu? Săracu.»

— «Da-da; eu nu trebue să-l amintesc, decât cu recunoștință pentru că a fost așa de drăguț, că te-a lăsat pe drumuri, când ți-a fost lumea mai dragă. Trebue să-l respect, pentru că, el ca să se răzbune, că n'ai vrut să iei pe cine a vrut el, ți-a facut d-tale, lovitura asta frumoacă. Sigur, trebue menajat săracul! Și eu zic, mamă dragă, să vorbesc cuviincios de... altul... Dar cuviința ar trebui cheltuită mai cu economie, când e vorba de baronul negustor de rămători.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Coană Agripino!» interveni doctorul apucând brațul d-nei Trandafirescu: «Nu te mai supăra: hai să plecăm, să trecem într'altă odae, să-i lăsăm aci.»

— «Dar cu consiliul nostru de război, ce facem?» întrebă Aurelia.

Doctorul părea ne-hotărât:

— «Ar trebui întâi gândit bine, și cred că nu e mare greutate. Greutate ar fi: de biruit scrupulurile d-nei Trandafirescu adică: ale coanei Agripina, în colo nu există nimica.»

* * *

Marișca, bătu de câte-va ori în ușă, pentru a obține voia de a intra. Ea se apropiă și șopti repede:

— «Doamnă! A venit un comisar, și doi domnii: unul din ei zice că e procuror, puteți să-i primiți?»

Mama Aureliei, căscă ochii mari, plimbându-i de la unul la altul, și întrebă uimită:

— «Procuror? Comisar? Ce însemnă asta?»

Doctorul explică repede:

— «Du-te și primește-i D-ta, ține-i de vorbă cât-va timp, până reușim noi, să îmbarcăm pe Domnul ăsta de aci, și să schimbăm toată aparența de salon de bolnav.»

D-na Trandafirescu înțelese intenția lui Aronescu și se supuse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânăra, se uită după mama ei, cum dispare, şi zise surâzând :

— «Şi d-ta doctore, fi bun, şi întoarce-te cu faţa în colo, că trebue să-i dau doctoria acestui drăg convalescent.»

Fără a mai aştepta ca vărul ei să execute dorinţa ce exprimase, fata se înclină în spre Vintilă, îl cuprinse de după gât, îşi lipi obrazul de obrazul lui, rămase câte-va momente în poza aceasta, strângând dinţii, şi surâzând în acelaş timp, cu un aer fericit.

— «Drăguţul de el, cât am să-l iubesc eu de mult, şi cât îl iubesc încă de pe acuma. Ei, nu te uita doctore! dacă te uiţi, n'am curaj să-l sărut, zău aşa.»

Aronescu, o ameninţă cu degetul, prietenos clătină uşor din cap, şi îndepărtându-se către eşire, îi aruncă peste umeri o privire, şi-i zise :

— «Lasă-lasă, strengăriţo! Cu altă ocazie am să-mi iau eu revanşa, pentru modul cum mă izgoneşti de aci. Numai vezi nu abuza prea, ştii, şi doctoriile au limitele lor, cum pot fi întrebuinţate.»

— «Fugi de aci mai repede doctore,» strigă Aurelia, «îmi sperii bolnavul. Cum o auzi că doctoria, pe care vreau să i-o dau eu, este primejdioasă, nici n'are să mai primească : mă refuză! Aşa e dragă?» Urmă ea adresându-se convalescentului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Grăbește,» replică Vintilă surâzând, și ducându-i mâna la buze; «nu se știe, dacă nu am să mă pun în grevă, și să-ți cer, ca sistemul acesta cu: la ceas la ceas o linguriță să fie dublat. Am să cer să mi se dea două linguriță la sfert de ceas.»

— «Ei, vezi doctore? Ei vezi? Și bolnavul meu, zice că e de folos, și că l-ar fi mai agreabil.»

— «Lasă-lasă, vorbim noi altă dată. De o camdată, ma duc să văd, ce face procurorul cu coana Agripina. Mare minune,» urmă el, gata să închidă ușa, «mare minune de nu l'o fi izgonit deja.»

Prin grosimea ușei, auziră cum răzbea până la ei glasul ridicat al D-nei Trandafirescu, și replicele cele mai coborâte, ale unui glas bărbătesc, care căuta să se scuze.

Convorbirea lor fu întreruptă de intrarea bruscă, a D-nei Trandafirescu, «urmată de un civil, și un Comisar în uniformă. Indărătul lor apăru, Arouescu și figura uluită a Marișcăi.»

D-na Trandafirescu, zise cu o politeță stăpânită.

— «Uite D-nealui e mortul despre care veniți Dv. să vă interesați. Ei da mort, auzi, că te am omorât eu. E un denunț la parchet, că s'a comis o crimă groaznică, aci în această clădire. Nici mai mult, nici mai puțin, de cât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o moarte de om. Ai fi bun D-ta, să spui cum te-am omorât eu? Sau pe cine zice acel denumit D-le procuror, că l'am omorât?»

— «Mă rog Doamnă!» zise magistratul, înaintând cu pasul liniştit, demn şi înclinându-se uşor în faţa Aureliei, a cărei frumuseţe îl cucerise dela prima vedere, — «Mă rog, eu sunt dator, să cercetez toate denunţurile, care sosesc la parchet. Şi dacă, am venit eu aci, şi nu v'am chemat pe D-voastră la cabinetul meu am făcut aceasta ca un act de deferenţă.»

Coana Agripina replică:

— «E bine că aţi venit şi cred că prin această venire la faţa locului, veţi lămuri totul. Poftiţi de vă uitaţi la mortul nostru.»

* * *

Aurelia văzând că mama ei indispune pe Procuror, se hotară să intervină spre a-l câştiga.

Peste frumoasa ei faţă, trecu un surâs, şi ochii ei negri, căpătară o lucire catifelată, când se îndreptară, asupra magistratului. Figura procurorului, tânără dar obosită, de nodţile de studii, se coloră, căpătând o nuanţă rozata, sub emoţia pe care i-o trecu prin tot corpul, privirea Aureliei. Fata observa efectul privirei sale şi înaintă. Intinzându-i mâna, ea îl întrebă cu o fermecătoare drăgălăşie:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ran1901 1932

— «Nu cum-va ne cunoaștem oare d-le procuror? Par'ca ne-am mai văzut noi unde-va?»

— «Nu, adică nu, da, mă ertați d-șoară! zău nu știu, se poate, se poate. Dar cred că dacă v'ași fi văzut, ori unde v'ași fi văzut, n'ași fi putut să uit așa o frumusețe cum e a d-voastră.»

— «Să vedeți de ce am întrebat aceasta,» urmă Aurelia, surâzând, cu același surâs cuceritor: «fiind-că nu știu de unde cunosc fața d-voastră atât de simpatică, bun intuiția că par'că v'ași cunoaște de mult, și par'că prin intrarea d-voastră aci, a intrat un prieten.»

— «Intr'adevăr D-șoară, puteți conta pe mine, și puteți să mă considerați ca pe un bun prieten. In tot cazul eu aci, sunt reprezentantul justiției. In calitatea mea de magistrat, trebue să fiu prieten ori-cui, dar mai ales al persoanelor, care prin denunțări criminale, și ne la locul lor, sunt vârâte, în câte o asemenea încurcătură.»

— «Ați vrut să ziceți aventură Domnule procuror.»

— «Aventură, se poate să fie pentru mine, mai mult o aventură D șoară! Fiind-că, să credeți că mă simt foarte încurcat.»

Pe când vorbea procurorul, schimbând fraze de politețe curtenitoare cu Aurelia, Doamna Trandafirescu, roti ochii, privind când la fiica ei, când la obrazul lui Vintilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânărul convalescent, avea un aer surâzător, a cărui înfățișare, s'ar fi putut caracteriza, mai mult ca neutrală. El nu părea nici bucurat, nici supărat. Surâsul lui, era mai mult un surâs de politețe, menit să nu împiedice în nici un fel, acțiunea hotărâtă, pe care o întreprindea Aurelia, în vederea «luminării» acestui procuror. El ghicia intenția fetei, și de aceia sta liniștit. Doctorul rămas la spatele D-nei Trandafirescu, da din cap, surâzând în spre Aurelia, cu aerul unuia, care ar aproba complect purtarea ei, pe când Marișca la început nedumerită, acuma hotărâtă, își făcea de lucru pe lângă colțul, de lângă paravan.

Aurelia reluă cu acelaș aer și ținută curtenitoare:

— «Sunt foarte bucuroasă D-le procuror, că întâmplarea, adică, mai mult norocul a facut, că D-voastră să veniți aci, de oare-ce am convingerea, că dacă venea altul, ne-am fi ales cu neplăceri, pe când D-voastră...

— «Ce are face,» interveni comisarul, fără a ține socoteală de aerele și atitudinele celor l'alți.

Tânăra fată, se îndreptă spre procuror, și cu o mișcare simplă, ca și când lucrul s'ar fi înțeles dela sine, îl luă de braț și îl conduse până la scaunul, care era de partea opusă, lângă Vintilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Vă rog, luați loc, D-le procuror.»

Bărbatul confuz, de gestul și mișcarea ne obișnuită, pe care o făcea tânăra, ducându-l până la scaun, nu găsi cuvintele necesare să răspundă, acestei invitații. El se lăsă silit, și după ce luă loc, Aurelia se adresă doctorului:

— «Acuma, dacă ești drăguț, D-ta, fi bun, explică D-lui procuror, tot ce s'a petrecut.»

Cu un gest pătruns de amabilitate, tânăra făcu o invitație către comisarul, care sta respectuos mai de o parte, oferindu-i un scaun.

Comisarul, zăpăcit complect de zâmbetul grațios al fetei, se împletici până lângă locul indicat, și se așeză, ca și când n'ar mai fi luat loc pe vre-un scaun, în tot cursul vieței sale, atât era de ne îndemânatecă, ținuta lui.

— «Mamă dragă!» rosti fata, adresându-se d-nei Trandafirescu «de ce nu vrei să fi atât de bună, să te duci cu Marișca, să prepari cele necesare, unor musafiri? Căci îmi dați voe d-lor, urmă ea, adresându-se către cei doi, să vă consider, nu ca pe niște străini, ci ca pe niște musafiri.»

Mama Aureliei porni spre ușă zicând:

— «Ași vroi să văd unde o scoate iar la cale, și ce boroboață ne mai prepară, sărita de fiică-mea.»

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cucerit de amabilitatea şi graţia tinerei, procurorul se adresă lui Vintilă zicând:

— «Nu e aşa? O să mă ertaţi, dar d-şoara, pare a pricepe mai bine de cât D-na care a plecat, şi de cât d-nul doctor, că noi nu am venit pentru a vă face neajunsuri, ci pentru a vă scuti de viitoare neplăceri.»

Un surâs, şi o înclinare amabilă din cap, fu răspunsul tânărului, pe când procurorul, urmând invitaţiei prietenoase, pe care-i o adresa privirea Aureliei, continuă:

— «Sigur că aveţi pe cine-va, care este foarte interesat, în a vă creia şicane. Căci am de vre-o săptămână, plângerea aceasta, adică denunţul chiar la parchet şi am fost invitat de şeful meu să fac o cercetare, pentru a vedea. Era vorba de o sinucidere cu un revolver, şi de o moarte, care ar fi urmat de pe urma acesteia. D-le Comisar, nu cum-va este hârtia la d-ta? Par'că ţi-o dădui adineauri înainte...»

— «Da, este chiar la mine,» zise poliţistul, scoţând o hârtie îndoită şi înmânând-o superiorului său.

— «Ei vezi? Asta este? Poate vroiţi să aruncaţi o privire asupra ei?»

— «Nu nu,» zise Aurelia,» nici nu vreau să o citesc. Ah! dar ăsta e scrisul idiotului acela de Alexandru Pătruşescu.»

— «Va să zică îl cunoaşteţi?»

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fata luă hârtia, o privi puțin, și o întoarse procurorului zicând:

— «Nici nu vreau să-i văd conținutul D-le procuror.»

Magistratul începu să explice prietenos:

— «Am făcut vre-o câte-va cercetări, din care a rezultat: că aci nu există nici un mort, și că e un caz de boală. Eram gata să clasez chestia, când am fost din nou chemat, de astădată de șeful meu direct, și mi s'a pus în vedere, să fac ne-apărat o cercetare la fața locului, de oare-ce, dintr'o parte foarte influentă, este o insistentă cerere la el, ca să dea curs denunțului ce primisem. Și am venit. Iusă am venit cu D-nealui, și încă cu un ajutor al D-nealui. Apropos, D-le comisar, n'ai fi D-ta bun, să vezi pe subordonatul D-tale și să-i dai drumul, ca să nu mai stea de geaba, căci aici vezi și D-ta cum stau lucrurile.»

Comisarul, aruncă o privire de la unul la altul, surâse cu înțeles, și zise:

— «Numai de cât, ne-greșit, dar o să mă ertați d-le procuror, dacă voi sta câte-va minute jos; de oare-ce am de vorbă cu el.»

— «Foarte bine! Foarte bine!» răspunse procurorul, surâzând și salutându-l din cap în semn de mulțumire, peutru că-i înțelesese intenția. «Poți să stai cât vrei d-ta.»

De cum eși Comisarul prin ușă, magistratul se adresă Aureliei:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «Vedeți d-șoară? Acum suntem, cum s'ar zice între prieteni, de și d-l Comisar, părea cucerit și el, de gingășia și bună-voința d-voastră... Și dacă vroiți, să-mi spuneți lucrurile cum s'au petrecut, m-ați servi în mod real, ași putea face, un fel de constatare așa... un fel de proces verbal că n'a fost nimic.»

— «Pardon d-le procuror! A fost într'adevăr ceva...»

— «Cum? Cum? Să mă ertați d-șoară, îmi pare că ați greșit ceea-ce spuneți? Aci,» urmă el insistând și accentuând cu o tărie menită să dea a înțelege intenția lui prietenoasă, «nu s'a petrecut absolut nimica d-șoară. Nu e așa? Asta vroiați sa spuneți d-voastră: că d-nealui, suferă de o boală de inimă... Nu e așa? De inimă suferiți d-le?»

— «Da-da-da,» zise Vintilă, cu același aer afabil și grăbit, ce i se impunea de atitudinea magistratului. «Da sufăr de o boală de inimă, și d-șoara mi-e martoră, boala vine...»

Aurelia întrerupse răzând:

— «De la mine îi vine boala d-le procuror, s'a îmbolnăvit de inimă din cauza mea.»

— «Vedeți? Care va să zică, e numai o boală simplă... Nu?... Care a necesitat intervenția D-lui Doctor aci prezent.»

Aronescu dădu din cap, și de oare-ce procurorul i-se adresă direct lui, cu o privire interogativă, el afirmă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «Chiar într'adevăr așa este, deși era boala cum să zic... cum spune D-nealui și D-șoara, de inimă, dar a fost... cam pe lângă inimă a trecut.»

— «Din eroare,» reluă magistratul, «era să spuneți, că i-a trecut glonțul, cam pe lângă inimă. Dar nu s'a petrecut absolut nimic, de acest gen aici, nu e așa? Pot să spun asta în constatarea mea? Ca să nu aveți, nici o neplacere, cu noui interogări, cercetări și celel'alte.»

Câte-și trei: doctorul, Vintilă și Aurelia, se priviră surâzând, apoi își întoarsera ochii în spre magistrat, cu acelaș aer prietenos.

Aurelia zise cu o gravitate înveselitoare:

— «Bine 'nțeles că nu s'a petrecut absolut nimic! Afară de cazul acesta, de... să zic suferință sentimentală.»

— «Da», complectă doctorul, «o ușoară boală de cord, care însă i-a trecut, și acuși D-nealui e un simplu convalescent, care trebue chiar azi să se scoale, dar l'am copleșit noi; — cu prea multa noastra dragoste...»

— «Așa», reluă magistratul, «dacă e așa, ne-am înțeles; putem chema pe D-l Comisar; Nici n'am vrut să-mi iau ajutorul meu, care să facă proces-verbal, fiind-că nu vroiam să dau loc, la cine știe ce indiscreții, sau ames-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

tecuri străine. Așa că; rezum pe colțul acestei hârtii, toată chestia la următoarele:

«Cercetarea la fața locului, a constatat că: denunțul, nu conține nimic exact, că nu este nici un mort, și nici un rănit, și că numai un simplu bolnav, care suferă de cord, și acuma este îngrijit în casă, de către un doctor specialist, și câți-va medici prieteni.» Apoi, aruncând o privire către doctor, și de la el, la Vintilă și la Aurelia, ca și când ar fi întrebat urmă:

— «Nu e așa? asta e suficient, și nu există absolut nimic alt-ceva.»

Fata se ridică de la locul ei, zicând:

— «Cum să vă mulțumesc d-le procuror? Cum să vă mulțumesc? că sunteți atât de bun.»

— «Ei, nu aveți de mulțumit nimica d-șoara, însă ați putea numai să-mi mulțumiți, când ați vroi să urmați sfatul meu, și să-i facem acelui individ, care-și permite să vă șicaneze pe d-voastră, o altă farsă, care însă să-l aducă pe la parchet, să-l oblige să-și piardă vremea pe acolo, și să-l dezvețe de a vă face d-voastră neajunsuri.»

La gândul de a face o farsă detractorului ei, obrazul Aureliei se lumină de un surâs de ștrengărie, însă o umbră de milă par'că se lăsă pe trăsăturile ei drăgălașe. Ea zise dând din cap:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Nu-nu d-le procuror! ori-cât rău mi-ar fi făcut cine-va, n'aș vroi să răsplătesc cu aceiași monedă, o greșeală sau un neajuns pe care mi l'a făcut, fie chiar și din răutate.»

— «Dar d-șoară,» protestă procurorul, «omul ăsta nu o face din răutate, o face dintr'un calcul, din cel mai perfid calcul, ce se poate închipui. Atât mama d-voastră, cât și d-voastră, ați fost probabil supuse unei sistematice supravegheri?»

— «Da asta e adevărat!»

— «Și ați avut de dus o viață, care cu siguranță, că nu a fost încântătoare.»

— «Să vedeți D-le procuror, eu am avut norocul, că mama m'a crezut un cap seç, o fată fără judecată, pornită numai după impulsuri interne, o impulsivă cum s'ar zice. De aceia nu mi'a încredințat nici una, din marile taine ale vieței sale, și ale vieței noastre. De aceia, după ce s'a întâmplat catastrofa asta...»

— «A, va să zică, a fost o catastrofă? deci nu numai denunțul, dar și presupunerea mea e adevărată?»

— «Presupunerea D-voastră e adevărată,» replică fata, «denunțul însă e exagerat.»

— «Da, e eronat,» zise procurorul, «și D-voastră nu ați știut nimic de asta?»

Aurelia zise cu un aer a cărei drăgălășie fermecă pe magistrat:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1901-1932

— «Nu, n'am ştiut, nici n'am bănuit măcar, cu toate că mama mea, îmi dădea să înţeleg... Uneori făcea aluzii.»

Procurorul complect cucerit, de tonul prietenos al fetei se adresă lui Vintilă:

— «Nu aţi voi să-mi faceţi o plăcere, d-le Dragomir? Că, de oare-ce sunteţi destul de întremat, să vă îmbrăcaţi, şi să şedeţi aici, sau să treceţi într'o odae alăturată, pentru că, se poate să se ivească în curând cine-va, pe care faptul că aţi fi restabilit, l'ar scoate din balamale.»

— «Cum ne ameninţă o vizită a lui Alexandru? Alexandru Patruşescu!» exclamă tânăra, eşită cu totul din ţinuta ei liniştită surâzătoare, de până acuma.

Procurorul răspunse surâzând:

— «Da d-şoară, e foarte probabil că are să vă viziteze, de oare ce d-nealui, a rămas afară jos, ca să vadă rezultatul anchetei, şi după aceia să vină sus, spre a se încredinţa, şi a se bucura probabil, de confuzia în care avea să vă pună cercetarea mea.»

Aurelia, se repezi până la locul, unde ştia că se află Marişca, şi îi şopti în grabă:

— «Acuma să te văd ce poţi face pentru mine, hainele lui d-nu Vintilă, repede, şi să-l îmbrăcăm pe după paravan.»

Servitoarea înţelese situaţia, şi dispăru pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

un moment, spre a reveni, cu îmbrăcămintea lui Vintilă Dragomir. In acest timp, Aurelia făcu semn doctorului să-i ajute. Ambii puseră mâna pe paravan, și îl aduseră până lângă patul lui Vintilă. Cu un surâs prietenos, ea invită pe procuror să ia loc ceva mai de o parte zicând :

— «Afacerea se poate realiza imediat în câte-va secunde. Mai iute, dragă Aronescule să te vad. Pe când pui D-ta hainele pe el, eu am să-i iau în întreprindere ghetele.»

Cu mișcari pripite, ea trase ghetele lui Vintilă peste ciorapii cu care se aflase în pat. Cu toate protestările lui, fata continua să-l încalțe, și să-i șnuruiască ghetele zicând :

— «Lasă-mă ! ce crezi că asta are să fie unica dată în viața mea, când am să-ți pun ghetele ? Sper să am această onoare deosebită, timp de cel puțin șapte-zeci, opt-zeci de ani, de acu în colo. Numai să fii cuminte, să nu te îmbolnăvești, și să faci vre-o faptă, cum a fost asta, care te-a băgat la pat.»

Fata fu gata să se îndrepte în spre paravanul, îndăratul căruia, procurorul, o aștepta să să termine preparativele, dar ea se opri în loc, zicând lui Aronescu :

— «Ascultă draga ! Domnul procuror, spunea adineauri, să-i facem o farsă, și să-l amărâm pe Alexandru după puterile noastre. N'așI

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr1901-1932

dori, să-i facem şicane, sau să-l târâi pe la parchet, dar cel puţin atât cât îl avem aci, să-i facem o şotie, să se simtă şi jenat, şi gata de intrat în pământ.»

— «Nu prea văd, ce s'ar putea face,» zise Aronescu terminând cu încheierea piciorului lui Vintila.

— «Uite ce e, scoate-ţi repede ghetele şi haina, şi intră sub plapuma. Stai în pat, fă-te bolnav, şi când o veni Alexandru înăuntru, ai să stai după paravan, împreună cu Vintilă şi eu o să stau cu procurorul în partea cea-l'altă. Să vezi mutra lui, când o vedea pe Vintilă pe scaun, şi pe tine când te-o vedea în pat. Acuma, numai atâta nu ştiu, cunoaşte el pe Vintilă?»

Aronescu zise râzând:

— «Un lucru e sigur: pe mine nu mă cunoaşte! Nu m'a văzut nici o dată în viaţa lui. Deşi suntem rude cam depărtate, e drept, dar nu m'a văzut nici o dată.»

— «Dacă e aşa, atunci să fi d-ta Vintilă Dragomir, şi Vintilă să fie Aronescu, pentru el.»

Doctorul stătu la îndoeală, câte-va secunde; un râs îi crispă faţa lui veselă de obiceiu, şi fără a mai da altă replică, el începu repede să-şi scoată ghetele, haina şi vesta şi intră cu pantalonii cu tot în pat. Apoi trase plapuma până la gât, rămânând ca, în vreme ce aveau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să urmeze preliminările și preparativele de prezentare a lui Alexandru, — dacă avea să intre,—el să termine restul toaletei cu scoaterea manșetelor, a cravatei și a gulerului.

La un gest al fetei, Vintilă puse mâna pe un capăt al paravanului. Ea apucă de asemeni de alt capăt, și ambii îl transportară, ceva mai încolo. Apoi indicând cu mâna un scaun lui Vintilă, îl rugă să șadă, și ea trecu dincolo în tovarășia procurorului. Luând loc pe scaun ea șopti câte-va cuvinte la urechea magistratului. El aprobă din cap surâzând ca de o glumă bună.

CAPITOL V

Ca și când nu ar fi așteptat de cât acest moment, pentru a pătrunde în odae, se auzi de afară, un zgomot violent de glasuri, și cine-va zmuci de clanța ușei.

Glasul D-nei Trandafirescu interveni cu o notă de protestare stridentă:

— «Nu înțelegi D-le Pătrușescu? Nu pricepi că nu e voe înăuntru? Ce înseamnă mojicia asta, să intri în casa mea așa...? Nici nu te-am poftit! Nici nu vreau să te cunosc, și d-ta năvălești așa peste mine.» Pe când vorbea, coana Agripina, intrase în odaie de-a'ndaratele urmată de un tânăr...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— «D-nă, eu,» replică tânărul înalt, care se ivise în prag, «eu sunt aci în compania d-lui procuror! Am așteptat destul jos; acuma vreau să văd rezultatul, care după cele ce bănuesc eu, și după siguranța pe care mi-a dat-o D-nul Comisar, trebue să fie exact așa după cum mi s'a comunicat... Am de constatat aicea, prezența unui om rănit la piept, care a fost împușcat de Aurelia din pricină... înțelegi... Nu mai vreau să mai insist, ca să arăt, că s'a ivit la mijloc o dramă, a cărei încheere logică, are să fie o căsătorie. Și asta mă interesează pe mine, înțelegi D ta de ce.»

D-na Trandafirescu, era lividă. Buzele ei tremurau, și mâinile ei crispate, se agitau cu tremurături nervoase. Indărătul lor, se arătă fața comisarului, care ne știind exact ce atitudine să ia, intră cu un aer de rezervă neutrala. Alexandru înaintă până în apropierea procurorului, și cu un surâs prietenos, ca și când l'ar fi cunoscut de mult, i se adresă zicând:

— «Domnule procuror! Nu e așa, că s'au întâmplat exact, cele ce am zis eu, și ce am depus în plângere?»

— «Plângere?» întrebă procurorul cu glas liniștit, al unui om care își măsoară cuvintele: «D-voastră nu ați depus nici o plângere, ați facut un denunț.»

— «Ah! Da! dar plângere, denunț, e tot una.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ba, nu e tot una D-le, un denunț e ceva care trebue controlat, pe când o plângere, e cu totul alt-ceva. Știți, că în materie de plângere, cel care depune plângerea, ia raspunderea actelor care urmează, pe câtă vreme un denunț, e un act pe care ori-ce anonim poate să-l săvârșească.»

— «In sfârșit, cum o fi,» zise tânărul, «de sigur că îndărătul acelui paravan, se află faimosul domn Vintilă Dragomir, care a fost împușcat de către D-neaei?»

El indică în direcția Aureliei. Dar fata, avea acum obrazul ușor convulsionat, o sprânceană mai sus, alta mai jos, și un ochi căuta sașiu.

Aurelia se ridicase în picioare, privind cu un aer bleg spre tânărul înalt, bine făcut, cu ochii și cu sprâncenele negre, cu mustața mică neagră, care acum în fața ei, stătea în atitudinea unui stăpân în casa aceasta.

Fata, îi adresă o întrebare, care făcu pe cei prezenți, să casce ochii: ea vorbea cu un accent peltic, care îi strâmba gura:

— «Și ce vlei să spui cu asta D-le, dacă e dincolo un domn sau un bolnav?»

Alexandru, dezgreabil atins de această intonație, și de trăsăturile fetei, replică hotărât:

— «Bolnav? Ha! E un domn care e pe moarte, din cauza că i-ai trus D-ta un glonț

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de revolver. Şi în caz dacă nu moare, trebue să te ia de nevastă, fiind-că scandalul asta, mă înţelegi? nu poate să dureze.»

Aurelia, vorbi cu aceleaşi inflexiuni de peltică:

—„Ah! Ce male deşteptăciune, s'a găsit în capul d-tale d-le, nu înţeleg aloganţa asta, pe cale o afişezi aci, plobabil că o afişezi din nesimţile, ial nu din socoteală. Cât despre ceiace spui desple d. Vintilă Dlagomil, poftim de-l vezi. D-nealui este bolnav, a avut o feblă, şi ca plieten vechi al mamei... Nu e aşa mamă, că a fost plietenul D-tale din tineleţe?"

D-na Trandafirescu, până aci uluită, de atitudinea fiicei sale, fu gata să zâmbească de această idee, că Vintilă, care era cel puţin cu zece ani mai tânăr de cât ea, să-i fi fost prietenul tinereţei. Dar Alexandru nu le dădu timp să vorbească sau să explice. El trecu dincolo, şi învitând cu un gest, pe procuror zise:

—„Iată-l aci, este chiar în pat, D nul acesta, a fost împuşcat, are o rană în piept, şi nu avem de cât de constatat rana."

Procurorul îl întrerupse blajin:

—„Mă ertaţi dacă nu am să urmez injoncţiunilor d-voastră. Aici era vorba de altceva. In denunţ, e vorba de un omorât şi acuma văd că o întoarceţi cu totul altfel."

—„Ori cum ar fi D-nule! Ori cum ar fi! re-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

luă Patrușescu energic, „eu vreau să se facă aci un proces-verbal. D-l Comisar e aci; și în calitatea asta să dreseze un proces-verbal de constatările care s'au făcut. Astea îmi vor servi mai târziu."

Procurorul reluă, cu glasul ușor schimbat:

— „Procedarea D-voastră, este ne legală; e absolut necorectă chiar; este o procedare de om, care nu-și dă seama de ceia-ce face. Și dacă D-lor ar vroi să mă ia de martor pentru felul cum D-v. le violați domiciliul, venind nechemat aci, să fiți sigur că am să le servesc de martor... cu plăcere..."

— „Cum? Cu toate că eu v'am adus pe D-voastră? Că eu v'am rugat și am insistat atâta."

— „Tocmai, tocmai, D-voastră m'ați rugat să văd și să constat ceva, care era în denunț. Dar cele denunțate văd că nu sunt de loc exacte. Nimic din cele ce ați spus, nu se dovedește, și acuma fiind-că sunt aci, va trebui să constat, o purtare brutală și nelegală, a D-voastră."

Fără a se lăsa abătut de faptul, că atât procurorul cât și toți cei prezenți, scoteau în evidență, nelegalitatea purtări lui, tânărul zise:

— „Ei, nu face nimic: am luat-o pe calea asta, trebue să merg până la capăt: Am intrat în horă, trebue să joc!"

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Aurelia făcu un gest de invitație, rostind cu aceiași intonație peltică:

— „Ei, dacă e așa, poftim D-le zoacă, îmi pale numai lău, că n'ai adus și un ulșal cu toba lui, să-ți cânte, după cum meliți D-ta să zoți ca un uls țe ești.“

* * *

Ne ținând seamă de tonul Aureliei, Alexandru se îndreptă către patul în care se află lungit doctorul Aronescu și îl întrebă:

— „Nu e așa D-le, că D-ta ești D-l Vintilă Dragomir?“

Cu glas ca de om prăpădit, slăbit de tot de boală, și de suferință, doctorul răspunse stăpânindu-se cu greu:

— „Da D-le, eu sunt, și ce voiți D-voastră de la mine?“

— „Ei, poftim D-le comisar, vino'ncoace,“ reluă Alexandru, „și să constați și D-ta, cele ce vei vedea aci.“

Apoi adresându-se lui Aronescu urmă:

— „Ași voi D-le, să te rog, să arăți rana, pe care o ai D-ta la piept.“

— „Rana mea de la pept,“ murmură doctorul, cu acelaș glas de om prăpădit: „nu am nici o rană la pept, sunt numai puțin bolnav așa, sufăr de cap.“

— „Cum? N'ai nici o rană la pept?“

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

— „Nu D-le, uită-te, și ca să te convingi și D-ta, poftim!... Veți fi atât de bune amândouă, să vă întoarceți privirile, ca să pot arăta acestui domn, că nu am nici o rană, și nici nu am avut vre-o dată."

Apoi cu o mișcare domoală, ca și când ar fi făcut acest lucru codindu-se, doctorul se desfăcu la pept, în toată lățimea permisă de deschizătura cămășei.

Comisarul, sub injonctiunea lui Alexandru se apropiase, și controlă împreună cu tânărul, fie-ce punct liber, pe peptul falșului bolnav. Comisarul, ridică fruntea și zise:

— „Păi, bine D-le, D-nealui nu are absoiut nici o rană; ce tot spuneai D-ta? Că a fost împușcat...?"

— „Cum se poate să nu aibă? D-le" urmă el către Aronescu, „poate ai vre-o rană într'altă parte?"

— „Da," rosti Aronescu, am una, dar pe aceea nu o pot arăta în public."

Alexandru izbucni triumfător:

— „Ei, vedeți că-i adevărat? Are o rană... Are...! E... adevărat!"

— „Ce să fie adevărat găguță? îl întrerupse D-na Trandafirescu de dincolo de paravan: „Nu auzi că te-a luat în bătae de joc? Nu înțelegi atâta lucru?"

Până și Vintilă izbucni în râs, pe când Co-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

misarul și Procurorul încercau în zadar să-și păstreze aerele solemne, în conformitate cu misiunea lor.

Pătrușescu pricepu și de odată i se păru, că se învârtește totul în jurul lui, și că întreaga casă, se clatină. El se apucă de marginea patului, de oare-ce simțea, că i se muiau picioarele, și rămase cu privirea aiurită, plimbând-o când la Vintilă pe care-l lua drept doctor, când la comisar și iar înapoi la pieptul dezvelit al doctorului.

— „Va să zică," murmură el, „va să zică idioata aceia m'a înșelat! Mi-a luat câte cinci sute de lei pe lună ca să facă pe sora de caritate, și tâmpita cea-laltă, iar câte două sute de lei pe lună, numai ca să mă pungășească."

D-na Trandafirescu, se apropiă urmată de fiica ei, a cărei față schimonosită păru și mai urâtă."

— „Ei cum ? Ce înseamnă ? Ce vorbești D-ta ? întrebă mama tinerei."

Alexandru își trecu repede cu mâna pe frunte, aruncând priviri rătăcite de la unul la altul, și nu găsi nici un răspuns.

Insă Aurelia, apropiată complect, îl privi cu un aer batjocoritor care se potrivea cu chipul ei convulsionat și se adresă magistratului :

— „Vă log D-le ploculol, să bine-voiți a lua act de cele ce a spus D-nealui, și D-voastlă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

D-le Comisal să însemnați: că D-nealui, a măltulisit că ne-a pus sub suplaveghele, și că a plătit câte cinci sute, și câte două sute de lei lunal, unol ființe menite să ne contloleze toate mișcălile."

Alexandru, se îndreaptă spre ușă, gata să părăsească câmpul de luptă. Insă Aurelia îl opri.

Mama Aureliei, își recăpătă iar energia ei agresivă și începu:

— «A pardon! Stai-stai! Adineauri te-ai luptat ca să intri aci, spre a ne face un scaudal, și acuma te lupți să scapi de unde ai intrat cu sila? D-le, trebue să stai, să se vadă definitiv, ce fel de poama ești d-ta, și dupa aceia, poți să te duci, să te înec unde vrei.»

Alexandru vru să arunce femeile în laturi, însă Vintilă, de la locul lui, rosti cu o voce mai puternică de cât s'ar fi așteptat cine-va de la un convalescent:

— «Nu le atinge d-le! Și dacă ai fost necuviincios cu noi, fii măcar atât de bărbat, cât trebuo ca sa fii cavaler cu niște dame, fara nici o protecție.»

Procurorul se ridicase, și se apropiase de Alexandru: apucându-l de mâna, îi șopti mai mult la ureche:

— «Asculță amice, trebue să rămâi aici, să clarificăm lucrurile, și să ceri scuze doamnelor, căci alt-fel au tot dreptul, să te pună

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

sub acuzare: să depună o plângere în potriva d-tale, pentru tot ce ai făcut până acuma. Şi ştii, răspunderea e gravă?»

— «Ce răspundere, d-le Procuror? Că eu nu am făcut o plângere, eu am făcut un denunţ.»

— «Cu atât mai mult,» replică Magistratul, cu cât ai venit însu-ţi d-ta, să susţii şi să confirmi acest denunţ, care se dovedeşte a fi o calomnie complectă. Înţelegi d-ta? Ai să mergi înaintea juraţilor, şi poate ai să mai păţeşti şi alt-ceva.»

— «Uf!» exclamă tânărul, cu o intonaţie de dezgust şi de indignare: «Asta, numai fata asta, pocită este de vină: dacă nu vrea să mă ia.»

Aurelia îl măsură de sus până jos, şi rosti cu o intonaţie de batjocură, mărită prin accentul ei peltic:

— «Eu su te iau pe d-ta? Mai de glabă să te ia dlacul de cât eu!»

La auzul cuvintelor Aureliei, tânărul avu o explozie de energie, dar el şi-o manifestă prin acte; îşi dădu aerul că se apropie de pat, şi văzând că distanţa între ele şi uşă, rămăsese ne supravegheată, se repezi în trei sărituri, până la eşire şi dispăru.

Comisarul, vru să alerge după el, însă procurorul îl opri zicând:

— «Lasă-mi aci formularul acela, şi d-ta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

du-te de vezi unde se află. Poate scotocește prin alte odăi. D-nă Trandafirescu, vă rog să-l urmați, caci nu puteți ști la ce să vă așteptați de la un asemenea om.»

* * *

Cei indicați de Procuror dispărură pe când falșul bolnav din pat, izbucni într'un hohot de râs nestăpânit. El se abținuse atâta timp de a râde, încât acuma, nu mai putea să-și înfrâne accesul de veselie.

Aurelia, se apropiă de el, îl mângâiă pe frunte, și îi spuse mai multe cuvinte drăgalașe, menite să exprime recunoștința ei.

— «O, bolnavul meu! Drăguțul! Mititelul meu convalescent! Săracuțul de el cât a suferit!»

Vintilă, luând mâna doctorului, o strânse, pe când procurorul, în acelaș grad înveselit, ca și doctorul, râdea, abea putându-și stăpâni hohotele.

Mama Aureliei se întoarse în odae, și le anunță cu cel mai serios ton:

— «A dispărut nebunul, a plecat de aici, par'că ar fi eșit din pușcă, numai de nu ar da peste vre-un automobil.»

Comisarul, reveni în curând, și comunică

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

acelaș lucru ca și D-na Trândafirescu. Cuvintele lui, avură de rezultat, că obrazul fetei, își relua aspectul drăgălaș de mai înainte.

Procurorul se ridică de la măsuța la care luase loc, pentru a scrie câte-va cuvinte, menite să stabilească neexactitatea celor afirmate în denunț, apoi întinzând mâna D-nei Trandafirescu, i-o strânse, și o duse la buze respectuos. El repetă gestul cu mânuța Aureliei. Dar tânăra nu dădu drumul degetelor procurorului, ci privindu-l în ochi cu acelaș aer surâzător și prietenos zise:

— «Ah, D-l Procuror! Nu aveți idee, ce bună prietenă ați câștigat în mine, prin acțiunea D-voastră.

— «Da-da,» zise Procurorul; «acțiunea mea a fost foarte hotărâtă; dacă D-voastră nu erați în cea mai perfectă linie dreaptă, și a-și fi constatat o cât de mică abatere, care să se asemene cu conținutul denunțului, vă arestam numai de cât D-șoară, și pe D-voastră, și pe bolnavul de aci din pat. Dar spre fericirea D-voastră, sunteți acuma iar, cea mai drăgălașe actriță, și cea mai gingașă dintre ființele pe care le-am văzut până azi!»

* * *

Vintilă, pentru a da o nuanță de comicitate întregei situații, se ridică de la locul lui, apro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

plându-se până lângă patul, în care stă încă lungit sub plapuma Aronescu, și luându-i pulsul, îl cercetă zicând după câte-va secunde:

— «Hm grav! Foarte grav! Asta nu mai este puls, asta e un piston de pulsații, motor în plină funcțiune..» E de speriat, are 2000 de pulsații pe minut. Ce crezi D-ta D-șoară Trandafirescu, ce poate să aibă pacientul nostru?»

Aurelia intră în rol, și răspunse cu gravitate:

— «D-nealui? O! Trebue să aibă: ataxie locomotrice galopantă.»

Aronescu se strâmbă de râs, auzind ciudata împerechere de termeni medicali, dar râsul lui nu ținu mult. El spuse:

— «Vă rog, acuma să uzăm de paravan, ca să mă dau jos din pat.

Doctorul se îmbrăcă repede, punându-și ghetele, ajutat de astă-dată de Vintilă Dragomir.

Aurelia vorbi Procurorului, — însoțind cuvintele cu un surâs de o drăgălășie fermecătoare. Zâmbetele fetei, convinseră și mai mult pe magistrat, că acțiunea lui Pătrușescu, fusese cu totul ne-întemeiată, și era mai mult un act de nebunie, de cât ceva demn, de a fi luat în seamă.

Aurelia, aduse vorba, despre persoana înaltă de la poliție, care se ocupă de această chestie, și care trimisese pe capul lor, pe Marișca,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

împreună cu sora de caritate. D-na Trandafirescu întrebă:

— «Nu credeți D-le procuror, că ar fi bine să facem puțină cercetare, în cazul acesta? Este un lucru, care ar merita să fie dat la iveală, și nu credeți că ar fi bine să apară și vre-o notiță prin ziare, despre purtarea celor dela poliție.»

— «Doamnă,» — zise magistratul, după ce consultă cu o privire pe Aurelia, — nu credeți și D-voastră, că ar fi poate prea riscat, să vă puneți și mai rău de cât sunteți cu cine-va, care are poate mai multă trecere pe acolo de cât mine. In chestii de astea, cred că e mai bine să zicem ca poetul:

— «Nu cerceta aceste legi căci ești nebun de le 'nțelegi.»

«Din ziua în care, veți fi găsit cine e vinovatul, probabil că o să vă scoată pe D-voastră vinovată cu cel puțin mai multă dârjie și încăpățânare de cât a încercat să urmărească, fie-care acțiune a D-voastră până acuma.»

Aurelia, dădu din cap aprobând:

— «Se poate, într'adevăr se poate, dar eu aș fi dorit, să dau ochii cu acel cine-va, care mă persecută pe mine, și cu siguranță că l'aș convinge să fie de părerea mea.»

— «De sigur, de sigur,» rosti procurorul zâmbind, dar să credeți D-șoară; că de și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr-1901-1932

farmecul D-voastră e atât de cuceritor, el nu se poate extinde și asupra unor persoane, care au devenit de mult refractare ori căror grații femeești.»

* * *

Imbrăcându-se Doctorul terminase, și se apropiă cu Vintilă, de locul în care ședea procurorul de vorbă cu D-na Trandafirescu și Aurelia.

Bărbatul se alătură de grupul format de către cei trei, și se pregătea să intre în vorbă, când văzu pe procuror pregătindu-se de plecare.

Recondus până la ușă de către Vintilă și doctorul Aronescu, el sărută mâna D-nei Trandafirescu, și în momentul în care, strângea degetele Aureliei, el zise privind-o cu un aer prietenos;

— «D-șoară, din parte-mi vă urez, realizarea celor mai intime, și dulci dorinți, fiind-că probabil într'acolo merge toată acțiunea pe care ați pregătit-o D-voastră cu atâta dibăcie.»

— «Pardon! Pardon! D-le procuror; evenimentele au pregătit lucrul, evenimentele la care au colaborat; amicul Patrușescu, mama mea, Mărișca, și doctorul Aronescu, și dacă mi-e permis să spun... și D-voastră. Insă D-voastră ați venit tocmai în scena penultimă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

tocmai când mai era puțin ca să se închee actul și să se lase cortina.»

Magistratul îi sărută mâna, glumind:

— «Probabil că va mai fi un act: actul final. Mi-ar părea bine să vă pot ajuta. În orice caz D-șoară, felicitările mele și pentru cum ați jucat, și urări sincere pentru viitor.»

După ce procurorul trecu pragul, Aurelia își bătu mâinile una de alta zicând:

— «Uf, bogdaproste că scăparăm și de astă dată cu bine. Îmi fusese teamă la început, că n'am să pot pune stăpânire pe sentimentalitatea acestui domn... Am răușit în parte... Slavă ție Doamne...!»

* * *

La plecarea doctorului Aronescu, Aurelia îi recomandase câte-va lucruri, pe care el le găsi foarte la locul lor, și fagadui, că le va îndeplini. Erau câte-va cereri pentru o intervenție în favoarea lui Vintilă ca să i-se acorde un post la țară. Apoi, sfaturi prietenoase, de felul cum trebuea să se ducă Aronescu acasă, de îndată ce avea să iasă din curtea d-nei Trandafirescu, — spre a deruta pe uneltele lui Alexandru Pătrușescu.

— «Știi,» continuase fata râzând, «ași dori din toată inima, să prelungesc cât mai mult pacăleala în care s'a adâncit până peste cap,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mart1901-1932

tâmpitul acela de «pretendent testamentar» al meu. In câte-va zile vom fi gata, și nu mai e nevoe să ne ferim, nici de el nici de uneltele lui. Marișca mi-a spus o mulțime de lucruri despre el. Cunosc amănunte care mi-ar putea folosi...»

CAP. VI

La câte-va zile după vizita lui Pătrușescu d-na Trandafirescu, întrebă pe fiica ei, pe când sta alături de Vintilă:

— «Ascultă draga mea! Ce ai de gând? Nu cum-va speri, să pui în practică, mai repede de cât ai fi de dorit, planul pe care l'ai avut încă de mult?»

— «Marioară dragă,» începu tânăra, luând mâna mamei sale, și mângâiând-o, «și noi trebuo să ne înțelegem ca două prietene bune, dar bune de tot. Mai ales d-ta ca mamă, și ca femee mai în vârstă, ar trebui să înțelegi mai ușor, și tot odată, să fii și mai conciliantă, de cât ai fost până acum.»

— «Pentru ce este întroducerea asta, așa de lungă?» întrebă D-na Trandafirescu.

— «Uite pentru ce, pentru că vreau să te conving mamă; că toate bunurile lumei acesteia, la un loc, nu fac două parale. Nici averea pentru care era să ne sacrificăm puțina

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

liniște ce aveam; nu e de cât ceva relativ. Singurul lucru care are preț în viața unei ființe, și a unei perechi, este numai fericirea. Adică anii sau lunile sau fie și săptămânile de mulțumire... sufletească...»

Mama fetei, ridică fruntea, zicând cu un accent de arțag:

— «Da-da draga mea! Spune de-a dreptul de mulțumire... fizică...»

— «Mamă dragă, dacă ții să fii așa de precisă, în expresii, o să admit cele ce spui D-ta. Insă am să rog în cazul ăsta, pe amicul meu, aci prezent, să treacă în odaia de lectură, și să stea acolo să citească ceva, până când o să ne ciorovăim noi. Mamă dragă! Știi a venit acuma ziua cea mare, ziua în care trebue să ne socotim, ca și când am fi, două mari și serioase adversare.»

Vintilă se amestecă în vorbă, zicând cu glasul lui împăciuitor:

— «Dragă mama! Dacă îmi dai voe să te numesc ast-fel,—deși vad ca vrei să amâni momentul în care să te pot numi mamă cu adevărat,—mamă dragă, fii mai conciliantă cu Aurelin. Și tu Auro dragă, te rog gândește-te; că nu-i de cât o mamă, mama ta, că te iubește, mult-mult-mult, și de aceia trebue și tu să admiți foarte-foarte multe, din câte vrea să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ți le spună, cu gând că ele sunt în interesul nostru.»

Fata îi puse mâna pe gură, îi strânse buzele între arătător și degetul cel mare, ca și când i le-ar fi sigilat, și rosti repede:

— «Ascultă D-le judecător de pace, vezi-ți de treabă; treci dincolo în bibliotecă și alege-ți o carte. Eu te-aș sfătui să iei «La femme» a lui Michelet. Acolo ai să citești lucruri, poate nu interesante, dar care mă interesează pe mine, și modul cum să mă tratezi mai târziu, când o fi, să devin eu roaba D-tale. Dar până atunci, lasă-mă pe mine să comand, și să conduc barca noastră, până nu o răstoarnă mama mea cu totul.»

— «Draga mea,» o întrerupse D-na Trandafirescu cu o intonație ceva mai blajină; «nu vreau să răstorn barca voastră. Tu vrei s'o răstorni, tu vrei prin acțiunea ta prea repede, să ne arunci, și pe mine și pe tine, în brațele sărăciei.»

Vintilă făcu din mână un salut, urmat de o amenințare prietenoasă, și eși zicând:

— «Fiți prietene vă rog.»

Tânărul trecu dincolo, îndreptându-se în spre bibliotecă, anume ca să aleagă volumul lui Michelet, o carte cunoscută după titlu, dar din care nu citise nici măcar un rând.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Aurelia sună, și îndată ce apăru Marișca îi spuse:

— «Elvira dragă! Îmi vine greu să-ți mai spui Marișca, mai cu seamă de când te știu cine ești, și mai ales de când știu precis că ești o ființă, cel puțin egală mie, în cultură și în inteligență. De aceia, permite-mi să-ți spun de acum în colo Elvira.»

Marișca înclină din cap cu un surâs palid, mișcată și ea de faptul că tânăra ei stăpână, o așează pe aceiași treaptă, după ce ea însăși, prin acțiunea ei, se pusese mai prejos de cât o slujnică.

— «Ei, ai admis acuma,» reluă surâzând Aureli, «ai admis să-ți spun pe nume. De aceia te rog să mai admiți încă un lucru: să iei conducerea menajului nostru, căci mamă mea este prea ocupată, și eu probabil că nu o să mă mai gândesc la lucrurile astea. Să veghezi ca toate să se facă în deajuns de bine, și repede, cât de repede. De ocamdată trebue reinstalat salonul, refăcut tot la loc. Casa noastră, să fie ca mai înainte,... gata pentru a fi «predată în bune condițiuni.» Ai înțeles?... acum du-te.»

Fata aștepta să vadă pe Elvira dispărând, și făcând semn mamei sale, să ia loc într'un fotoliu, trase un scaun ceva mai aproape de ea, și punându-i mâna pe genuchi, începu pe un ton blajin și hotărât:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

— «Ascultă mamă dragă! Trebue să vorbim odată omenește: mi-ai făgăduit atâtea, ai fost așa de gata să admiți ori-ce, ai dat consimțământul D-tale când ai fost la biserică, te-ai jurat, ai făcut atâtea și atâtea lucruri, care sunt aproape caraghioase, de repede și evlavioase cum le-ai făcut. Acuma dintr'o dată vrei să distrugi tot.»

— «Nu vreau nimic dragă! Nu vreau să distrug nimic. Țin toate cât ți-am făgăduit, însă te rog, nu accelera ruina noastră.»

— «Unde-i accelerarea?» întrebă Aurelia, «D-ta vrei să te cramponezi în situația asta ani de zile? Eu nu vreau. D-ta vrei să trăești cu lucrurile d-tale, cu tot ce e aci, și care nu e al d-tale încă, până nu s'o împlinit, dorința acelui sărit de baș-porcar care a fost... bunicul meu...»

— «Te rog să vorbești mai cu respect de tatăl meu...»

— «Da — da! că și merită,» o întrerupse fiica ei cu iritație: «merită după condițiile pe care le-a pus, — dispunând de mine, de inima, de sufletul și de corpul meu, ca și când aș fi fost o cârpă. De sigur merită să-l respect— Poate D-ta vrei să-l respecți, respectă-l! Dar eu, știi, un dușman mi-ar fi mult mai agreabilă de cât tatăl D-tale.»

— «Și ce vrei?» făcu D-na Agripina

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

cu o intonație, ca și când s'ar fi pus mâinile în șolduri, gata de ceartă și de luptă, «spune ce vrei, și să hotărâm, să ispravim!»

Fata, cu o ușoară încruntare a sprâncenelor, începu pe un ton de adâncă convingere:

— «Mamă dragă! D-ta ți-ai trăit partea d-tale de viață și fericire.»

Dar d-na Trandafirescu, o întrerupse cu un râs strident:

— «Ha-ha fericire; eu am avut fericire, asemenea fericire să aibă dușmanii mei...»

Ușor nimită de această explozie fata continuă;

— «Mă rog,» D-ta, probabil că n'ai fugit cu tata, pentru că erai sigură că mergi la nefericire. Ci din pricină că erai convinsă, că ai să fii mai fericită de cât la tatăl D-tale. Dar cu fapta D-tale ai angajat viitorul: adică, ai făcut pe tatăl D-tale, să pună în testamentul lui, clauza asta stupidă, prin care mă hărăzește pe mine, altuia, ca pe un obiect. Inspirația asta grandioasă, este urmarea actului D-tale. D-ta ai făcut totul pentru fericirea D-tale, și cu pasul D-tale, m'ai aruncat pe mine în prăpastia asta.»

— «Ai început să vorbești prăpăstii!» Ce prăpăstie visezi?...

— «Ce prăpastie? Impasul ăsta în care mă pui D-ta: sau să renunț, sau de nu renunț...!»

— «Cine te-a pus să renunți idioato?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fata crispă buzele ei frumoase într'un surâs:

— «O! Dar mă iei cu expresii elegante mamă! Ce-ar zice biet reposatul bunicu-meu, onorabilul boș-porcar, dacă te-ar auzi vorbind cu expresii atât de puțin demne de nobila lui obârșie...»

Fața plăcută, dar ceva aspră a D-nei Trandafirescu se contractă într'o încruntare; ea fulgeră din ochi rostind:

— «Ai putea să fi mai cuviincioasă puțin: să nu faci pe ironica față de mine.»

Fata încercă o apropiere, și domolindu-și glasul, zise cu o intonație de regret:

— «Așa e mamă: ai dreptate, nu te supăra. Dar și D-ta ar trebui, să fi mai puțin rigidă în părerile D-tale, și să faci concesii, căci mult nu o să pot suporta, vorbe arogante, și intonații de astea imperative. Acuma le suport, fiind-că țin cu ori-ce preț să te conving, de ceia-ce vreau eu să-ți spun, și să nu-ți mai dau din nou prilej, să rupem iar,—să zic, — relațiile de prietenie dintre noi. De aceia mamă dragă, de aceia aș fi dorit din toată inimă, să sfârșim odată acuma, să stabilim făcând...»

— Ce «facând»?» întrebă mama ei; «facând înțelegi tu logodna, căsătoria și cele-l'alte?»

— «Da, negreșit, alt-fel la ce aș mai sta de vorbă și ciorovăială aici?»

Un oftat greu se smulse din pieptul D-nei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Trandafirescu: ea făcu o sforțare, pentru a-și aranja argumentele în ordine de bătae.

— «Draga mea! Fiind-că tot vrei să vorbim, nu numai definitiv, dar și să hotărâm cum e mai bine, uite ce e! Eu țin cu ori-ce preț, să amânați cât mai mult posibil — cât mai mult posibil căsătoria voastră. Pricepi, lucrul ăsta? Nu e nimic ne normal. În alte țări, se logodesc fetele, și stau doi, trei, și câte odată cinci ani logodite, și apoi se mărită. Tu, dăm putință,—și în interesul nostru, și al tău, și al meu și posibil că și a lui Vintilă, să-mi aranjez așa fel afacerile, în cât în cazul când s'o afla, și s'ar stabili juridicește, că tu ai călcat cea mai principală din dispozițiile testamentului, și se va decide să-mi se ia averea din mână, eu să fiu pusă la adapost, împreună cu tine. Adică să avem îndeajuns adunat, ca să nu riscăm a cerși pe drumuri.»

Fata rămase o clipă fără a vorbi. Șovăia între dorința de a fi drastică, și hotărârea ei de a nu se mai certa.

— «Bun, iată mamă o vorbă clară; în înțelesul de a pune la cale o pungășie,—nu te supăra, fiind-că asta-i adevărata denumire, ce ar merita acțiunea ce vrei să pui la cale, — în acest interes eu trebue să mai amân pentru o serie de cinci ani căsătoria mea. D-ta însă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu te gândești, că, ori-cât am amâna căsătoria, are să se știe despre logodna mea.»

— «Logodna ? Ce mai învârtești lucrurile ?» exclamă D-na Trandafirescu. «Și logodna trebue amânată ne aparat, când o fi să te logodești, te căsătorești după câte-va zile sau săptămâni.

— «Așaaa ?» făcu Aurelia, «în afacerea asta, vrei numai să câștigi timpul necesar ca să, să... te învârtești...»

Doamna își privi fiica, măsurând-o din cap până 'n tălpi în două trei rânduri, și străngându-și toată energia, pe buze, zise :

— «Dar dacă această amânare, această pungășie, cum zici tu, ar fi servit interesele tale sentimentale și dragostea ta ? nu e așa că nu era nici o opoziție din partea ta ? Găseai numai de cât logic, și imediat ai fi fost gata, să o pui la cale.»

— «Mamă dragă ! Asta e de discutat ?»

— «Cum de discutat ? De îndată ce ți-a convenit ție, să faci o escapadă amoroasă, cu acest tânăr, nu a fost o «pungășie». Nu m'ai mințit că te duci la o prietenă ? Te-ai dus cu el la câmp afară, să stai să faci planuri, și să puneți la cale, tot ce trebuea ca să mă păcăliți pe mine. Ei ați reușit ! Dar acuma, nu pot să mă dau învinsă draga mea, nu pot să admit, să te logodești și să te căsătorești, ca să mă arunci pe drumuri. Mai așteaptă cât-va timp.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr1901-1932

Fata rămase pe gânduri. Ea își încrucișă mâinile pe un genuchi, și leganându-se ușor în scaun, mai mult murmură de cât zise:

— «Va să zică, o primă călcare de cuvânt, din partea D-nei Marioara—Agripina Trandafirescu?.. Dar, mamă dragă!» Urmă ea cu glas tare: «D-ta când a fost vorba ca să execuți dorința bunicului meu, a tătălui D-tale, te-ai supus oare?»

— «Sunt lucruri trecute,» replică repede cu un aer înțepat D-na Trandafirescu. «Ce am făcut eu, nu te importă pe tine.»

— «Și, reluă fata cu acelaș ton liniștit, când ți-a spus, că ori te întorci acasă, ori rămâi pe drumuri, te-ai dus acasă la Dnealui?... Nu mai pun înainte faptul, că D-ta nu l'ai întrebat, ci ai fugit... Dar știi, după ce s'a consumat, actul fatal, al fugei D-tale, — l'ai mai ascultat pe răposatul pentru care ai azi atâta respect?»

— «Ți-o repet draga mea, ți-o repet!» strigă D-na Trandafirescu «că nu vreau, să îmi judeci tu acțiunile mele.»

— «Ei mamă dragă! Nu vreau să te tiranizez pe D-ta,» zise fata pe acelaș ton: «dar nici D-ta, cu toate că ești mama mea, nu trebue să mă tiranizezi! Fie care ființă, are dreptul la fericire, și D-ta ți-ai apărat dreptul la fericire, în felul cum l'ai știut. Nu ai găsit altă soluție, și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

găsit altă soluție, și ai dat cu piciorul, întregului D-tale trecut... Ți-ai lăsat casa, părinții, mama și tot, te-ai expus râsului obștesc, și ai fost, să zic așa, moralmente arătată cu degetul. Ai făcut-o !... Și mie îmi ceri, să fiu cu totul alt-fel, să renunț la iubirea mea, la partea de fericire, pe care fie-care om, e în drept să o aibă pe lumea asta, și să renunț pentru... bani. Actul D-tale a fost frumos, și vrei ca actul meu, să fie murdar ? Nu vezi că ești ne dreaptă mamă draga ?»

— «Tu te gândești numai la drepturile tale, draga mea, dar la datoria pe care o ai față de mine, nici nu vrei să visezi măcar.»

— «Scumpă mamă ! Nu te supăra. Nu te supăra dacă te întreb un lucru : D-ta când ai făcut ce ai făcut, te-ai gândit la drepturile și la datoriile, pe care le aveai față de tatăl D-tale ? Sau te-ai gândit mai mult la realizarea dorințelor D-tale de fericire ?»

* * *

Ne găsind nici un răspuns cu care să respingă argumentarea fiicei sale, D-na Trandafirescu rosti cu tonul unei împărătesc care ar comanda :

— «Ți interzic definitiv, să mai faci vre-o aluzie, la cele ce s'au petrecut înainte ca tu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr.1901-1932

să fi existat. Dacă aşi admite vre-un amestec al tău în viaţa mea, înţeleg să te las să te amesteci în hotărârile şi acţiunile pe care le-am luat, după ce ai venit tu pe lume, dar nu pe acelea pe care le-am săvârşit înainte ca tu să fi existat.»

Ca să îndulcească sensul celor ce spunea, tânăra apucă mâna mamei sale şi încercă să o mângâe zicând:

— «Slabă-slabă Marioaro! Tare slabă eşti azi în raţionamente şi argumente.»

Mama îşi zmuci mâna dintre degetele fiicei sale, replicând cu asprime:

— «Bine că eşti tu mai tare! Atâta ştiu, şi atâta vreau să ştii şi tu; că eu, în calitate de mamă a ta, am tot dreptul, şi tu ai datoria, să mă respecţi, şi să nu încerci, prin felul tău de a sofistica lucrurile, să te opui voinţei mele, care este spre binele tău, şi a lui Vintilă, şi spre binele meu...»

Tânăra reîncepu pe un ton blajin:

— «Nu o lua aşa mamă, să vezi de ce! Ori cum ai învârti lucrurile, nu pot, şi nu vreau să mă fac părtaşe, la o acţiune care... zău mamă iartă-mă, dar... nu e cinstită. Şi nu numai asta, dar D-ta, îmi amâni căsătoria mea cu Vintilă. Dacă aşi admite cele ce spui D-ta, mi-o amâni tocmai la calende. Şi în tot intervalul ăsta, eu sunt... părtaşa D-tale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mor/1901_1932

Nu, nu mamă. Uite, nu vreau să iau un ton energic, hotărât: să țip, dar spun aceasta, pe cel mai liniștit, dacă vrei și agreabil ton. Dar spun că nu se poate, și nu vreau să îndeplinesc, ceia-ce dorești D-ta Închipue-ți, că eu peste un an mor. Unde am ajuns în cazul asta cu politica D-tale?»

Ceva mai înblânzită mama ei obiectă:

— «Ei, par'că moare cineva numai din simplul fapt, că i se amână căsătoria cu câte-va luni mai mult.»

— «Câte-va luni? D-ta vrei câți-va ani, și chiar dacă ar fi luni, eu nu mă fac părtașă la acțiunea D-tale.»

— «Bre, bre,» exclamă D-na Traudafirescu. «Dar de când te-ai făcut așa de scrupuloasă în alegerea mijloacelor? Avocatul nostru D-l Georgescu este și el de părerea asta, și tocmai tu să nu vrei să întrebuințezi un mijloc bun...»

— «Eu nu vreau să întrebuințez nimic ne drept, mamă dragă, nici un mijloc de acestea... Cel mai simplu lucru este: să nu te mai iei după Avocatul D-tale, și să nu mai te opui. Știi și D-ta, că există acuma o lege nouă, în urma căreia o fată, care a împlinit vârsta de două-zeci de ani; poate foarte bine, să se căsătorească, fără consimțământul părinților.»

O bătae în ușă le întrerupse convorbirea. Vintilă intră cu o carte în mână zicând:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ertați că v'am întrerupt, dar uite aci, în cartea asta, a lui Michelet, este vorba de felul cum trebue să te porți, cu o femee și mai ales cu o soție. El arată cât de mult trebue să o menajezi, și cât de multe lucruri trebue, să i le erți și să o sprijini. E o carte ideală. Tocmai fiind-că am văzut acestea, și m'am gândit că viitoarea mea soție, poate să fie într'un impas, că poate să aibă din pricina mea, o întreagă înlănțuire de nemulțumiri, și chiar și discuții cu D-ta mamă dragă, am venit să-i dau o mână de ajutor.»

D-na Trandafirescu, replică înțepat :

— «Să nu crezi D-le Dragomir, că D-neaei are nevoe de o mână de ajutor. Este așa de bățoasă, înțepată, arțăgoasă, și gata de ori-ce replică supărătoare la adresa mea, încât numai de ajutor nu are nevoe. Mai de grabă aș avea eu nevoe, de sprijinul D-tale față de ea.»

— «Și în cazul acesta,» zise tânărul surâzând, «să-mi dai voe mamă, să mă dau de partea D-tale, și să te apăr în potriva logodnicei mele.»

— «Nu o apăra dragă! Să nu o aperi!» exclamă Aurelia, «nu știi ce intenții criminale are. Da criminale! Nu o lua în gluma! E într'adevăr o intenție criminală. Vrea să amâne căsătoria noastră, pentru vre-o câți-va ani, numai în vederea faptului...»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

Mama ei se ridică, și punându-i mâna pe buze, îi astupă gura zicând :

— «Taci proasto ! Cum te apuci să trădezi tot ce am vorbit noi lui Vintilă? Nu o lua în seamă D-ta,» urmă ea adresându-se tânărului, «vorbește copilării.»

— «Aha, dragă mamă,» făcu fata după ce reuși să-i depărteze degetele de pe buzele ei. «Așa-i că și dumitale ți-e rușine, de ceia-ce vrei să mă pui la cale să admit. Imi pare bine de aceasta, și să știi, că asta îmi dă și mai mult puterea de a rezista; nu e vorba rezistam eu și fără...

Mama ei șovăi o clipă între dorința de a nu vorbi, și aceia de a convinge pe Vintilă Dragomir, de dreptatea celor susținute de ea.

— «Cunoști ?» începu ea adresându-se direct lui Vintilă, «cunoști tot ce în legătură cu afacerea asta, pe care tatăl meu a voit să o pună la cale prin testament. Dacă judeci drept, o să înțelegi și D-ta, după cum m'a sfătuit și D-l Georgescu Avocatul meu, — că trebue ne apărat să nu se săvârșească imediat căsătoria, pentru ca să nu fim aruncate pe drumuri.»

Aurelia interveni explicând :

— «Mamei, îi trebue un termen îndeajuns de lung, ca să pue o parte din averea asta la adăpost.»

Supărată foc, mama fetei izbucni :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Ce parte din avere? Nu pot să pun nimica de o parte, căci toate sunt în proprietăți, care sunt inatacabile. Singurul lucru care îl pot pune la o parte, este venitul. O să admiți și D-ta Vintilă, că eu trebue să fac ceva, ca să nu pierd averea din mână, și la asta, te rog să mă ajuți.»

Aurelia făcu o negare energică din cap zicând:

— «Nu-nu, nu se poate mamă. Și D-ta și hodorogul D-tale de Avocat, sunteți amândoi greșiți: nu se poate...!»

Vintilă surâzând încurcat, însă destul de hotărât, pentru aceia ce avea să spună, rămâsese liniștit, așteptând explicațiile D-nei Trandafirescu.

Mama Aureliei, insistă în aceiași ordine de idei, însă Aurelia bătu din picior cu energie, și strigă:

— «Dacă Vintilă dintr'un exces de delicatețe, nu vrea să-ți dea D-tale răspunsul cuvenit mamă, refuzând cu energie propunerea D-tale, o fac eu. El e prea moale, prea delicat în acelaș timp, el nu a cercat să se opună hotărâri D-tale. Mă opun eu, înțelegi mamă? Mă opun.»

Mama ei făcu o strâmbătură din buze ca și când ar fi vrut să zică:

— «Hm, uite la ea, cine își ridică nasul,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cine vrea să se opună! Însă tare ea întrebă:

— «Ei, și cum ai să te opui D-ta? grozava mea arțăgoasă?»

Fata dădu din umeri, și făcând o mișcare de autoritate dârză, spuse repede:

— «Cum? Foarte simplu mamă! Am să fac publicările necesare prin «Monitorul Comunal,» dau la ziare, știrea despre logodna mea cu Vintilă, și am să anunț pe de altă parte, că în curând, va avea loc căsătoria mea cu el. Cred că ai să înțelegi, că este o opunere, destul de serioasă, la proectele D-tale de tergiverzare?»

D-na Traudafirescu îngălbeni; atitudinea ei se schimbă, și însuși glasul ei, căpătă o intonație, vibrată de înduioșare, când zise:

— «Cum draga mea? Nu te gândești că ai să mă arunci și pe mine pe drumuri? Că tu și el aveți să fiți lipsiți de mijloace?»

— «Nu mamă, nu avem să fim lipsiți de nici un fel de mijloace: avem să lucrăm. El va lucra, și eu deasemenea. Și apoi, el are să ia un post de medic de plasă, să mergem unde-va la țară, și o să trăim retrași, cu economie. Găsim noi mijloace. Singurul lucru, care mă cam șifonează, este că D-ta ai să suferi. Dar nici eu nu pot renunța la dreptul meu de viață și de fericire numai din simplul motiv, că D-ta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vrei să trăești cu risipa necesară rangului, pe care D-ta crezi că-l ocupi în societate.»

Părând că nici nu vrea să ia în seamă tonul ironic, al fiicei sale, D-na Trandafirescu, se adresă lui Vintilă zicând:

— «Ascultă dragă; știu bine că în proectul vostru, — înainte să se întâmple comedia dramatică, pe care a pus-o Aurelia la cale — era să plecați unde-va, să fugiți fără știrea mea.» Vintilă, întrebă ținându-se în apărare:

— «Ei și ce-i cu asta mamă?»

— «Uite ce/e: în cazul cel mai rău, dacă nu s'ar găsi alt mijloc de acomodare,» urmă mama Aureliei, căutând pe când vorbea, cuvinte care să îndulcească, sensul gândurilor «ei, în cazul când n'ar fi absolut nici un mijloc, de ce n'ați vroi să puneți în practică acuma, în interesul meu și al vostru, ideia... pe care a avut-o Aurelia?»

— «Cum mamă? Ce fel de vorbă e asta? D-ta adică ai vroi...? A, dar nici nu mă gândesc la tâlmăcirea mai departe a gândului D-tale.»

Jignită de această respingere, D-na Trandafirescu o întrerupse:

— «Pardon, dar înainte tu draga mea, te-ai gândit la asta.»

— «Da mamă! M'am gândit, dar m'am gândit cu o intenție onestă, și m'am gândit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

atunci, când era vorba de realizarea unui ideal de fericire pentru mine, dar nu în realizarea unei pungăși. Auzi? Ascultă și tu Vintilă, spune, ce părere ai, despre idea mamichi?»

Cu o codire în răspuns, care arată în de ajuns de limpede, greutatea ce simțea în acel moment, să rostească vorbe menite să contrazică pe mama Aureliei, Vintilă zise:

— «Un ast-fel de lucru e imposibil. N'am vrut... într'adevăr când se prezentau lucrurile, sub o formă și o lumină frumoasă: cu atât mai puțin acuma. Nu mamă dragă! Trebue să renunțăm la ori-ce idee asemănătoare cu aceasta.»

— «Va să zică, atunci eu sunt perdută? Eu trebue să rămâu pe drumuri, nenorocită din cauza că D-voastră cari vreți să fiți fericiți?»

Vintilă cercă să o liniștească:

— «Lasă mamă dragă, încă nu s'a decis nimic până acuma; n'a început nici o publicație, nici un fel de acțiune din partea Aureliei, ca să îndeplinească temerile D-tale. Și mai avem câte-va zile sau săptămâni de gândit. In acest interval, vom găsi poate o soluție echitabilă.»

— «Ce soluție? Ce soluție?» exclamă Aurelia. «Eu nu văd nici o altă soluție: mama nu se ține de cuvânt, și după cum n'a vrut să îndeplinească acum câte-va săptămâni voința mea, acuma iar încearcă același joc. Să ști mamă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

că de astă dată căința D-tale, nu are să mă mai readucă la viața.

Tânărul o luă de brați, o strânse, și târând-o în spre odaea cea-l'altă, zise Doamnei Trandafirescu:

— «Lasă Mamă dragă! Am să mă gândesc în direcția în care vrei D-ta, deși nu văd vre-o eșire, dar poate... cu vremea să găsim ceva.»

CAP. VII

Trecuse o săptămână. Aurelia plecată de acasă fără să spună unde, se întoarse, și ne mai dându-și măcar osteneala, să-și scoată pălăria și pardesiul, se repezi de gâtul mamei sale, începu să o sărute, și să danseze cu ea prin casă.

Aflând de sosirea fetei, Vintilă eși din bibliotecă, și vru să-i vorbească, dar la vederea scenei, începu să râdă, și se opri în prag, îmbucurat de această veselie exuberantă a tinerei.

— «Ei, stai-stai,» începu D-na Trandafirescu, ce înseamnă nebunia asta? Lasă-mă dragă! Nu mă târâi așa prin casă.»

— «Să vezi mamă, să vezi, vino încoace Vintilă dragă, să te sărut și pe tine, că am găsit în sfârșit o soluție minunată. Mi-a dat doctorul o idee, m'a chemat adineauri la telefon, că s'a gândit el la o soluție bună, și de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sigur de astă-dată, și mama are să fie mulțumită, și noi ne vom putea căsători.»

Tânărul începu să rădă, încântat de drăgălașa volubilitate a prietenei sale, și întrebă:

— „Dar care e planul acela grozav?“

— „A să vedeți, e un plan minunat, dar nu vi-l spun, până nu văd dacă am reușit cu el. Acuma să mă lăsați să mă duc, până în odaca alăturată, să-mi fac toaleta. Azi mă duc să-i dau un asalt lui Alexandru Pătrușescu.“

— „Asalt, lui Alexandru Pătrușescu?“ îngână Vintilă pălind ușor la gândul că draga lui, avea să dea ochi cu individul acela, care pentru el era mai mult de cât un dușman de moarte. „Un asalt asupra lui?“

Doamna Trandafirescu făcu semn cu degetele spre frunte șoptind:

— „Lasă dragă, acuma se vede că e sărită nițel, când și-o reveni la loc în toate mințile să o întrebăm. Lasă să se dichisească ea dincolo.“

Și cu o mișcare menită să aibă o nuanță de protecție maternă ea zise:

— „Să vezi dragă! Pomătuful de pudră e în cutiuța din măsuță, ruju de buze e dincolo, și ce îți mai trebue? Cremă?“

— „Da-da mamă! Crema Cavaler îmi trebue să dau pe obraz cu ea!“

D-na Trandafirescu întrebă uluită:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

— „Ce eşti sărită soro?“

— „Să ştii! Să ştii!“

— „Ce să aibă fata asta doamne?“ întrebă mama ei cu aceiaşi expresie de spaimă:

— „Să vezi d-ta, ai să vezi.“

Aruncând din degete bezele mamei sale şi lui Vintilă, Aurelia porni din odae. Pe când cu o mână îşi ridica poala rochiei, ca o dansatoare excentrică, cu cea-l'altă mână ea plescăia din degete, mişcând din umeri şi din şolduri cu o mlădiere de artistă de varieteu.

Tânărul izbucni în râs, gata să o aplaude de bucuria că o vedea într'o dispoziţie sufletească veselă. Mama ei, dând cu tifla în direcţia fetei, care acum dispăruse pe uşă, exclamă exagerând aerul ei de spaimă:

— „Ia te uită! A înebunit, vai de ea săraca!... Uite ce sărită e! Doamne, doamne,“ urmă ea făcându-şi cruce, şi căutând din ochi o icoană în casă, pentru a i sa adresa: „Doamne iartă-mă! cui i-o fi semănând nebuna asta? Zău nu ştiu cum de a eşit aşa de sărită, sucită şi fără judecată. Nu vezi ce copilă este?“

— „Nu mamă,“ o întrerupse tânărul păstrând un aer respectuos în ţinuta lui: „nu poţi spune, că ea este o copilă. A trecut vârsta aceia. Chiar de n'ar fi trecut încă, o mamă nu trebue să-şi terorizeze fiica. Nu este obligată numai de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cât, ca în fie-care din mișcările pe care le face, să găsească acțiuni de fată de varieteu."

D-na Trandafirescu se îndreptă către oglindă, își șterse ușor sprânceuele, își dădu cu mâna o buclă de pe frunte, și controlându-și ținuta, reveni în spre Viutilă zicând, gata să-l ia cu tifla:

— „Te-a ales și te-a culeș, și a luat tocmai unul, dacă o fi să te ia, că și asta e îndoelnic, cu nestatornicia ei. Dacă o fi să te ia, apoi la bună stăpână ai intrat."

—„Păi ce cer eu alt-ceva, dragă mamă! De cât să intru la o stăpână cum e Aurelia. De și eu cred că o să ne înțelegem foarte bine. Căsătoria e un fel de loterie pentru unii: pentru mine este o afacere sigură și folositoare în acelaș timp, și probabil că toată căznicia noastră va fi bazată pe concesii reciproce și pe cel mai simplu lucru: pe dragoste."

— „Dragoste cu cine mă?" întrebă glasul Aureliei din ușă.

* * *

Amândoi, Vintilă și d-na Trandafirescu își îndreptară privirile către intraro, prin care apăru acuma o ființă, având numai glasul Aureliei, însă nimic din ținute ei elegantă, și din obrazul ei frumos. Ochiul îi era strâmb în sus, gura u-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

șor strâmbată în lături, nasul par'că era murdar de trei zile, și părul ei, cu ondulații naturale, acum era luns întins, și fire răslețe îi atârnau pe de o parte și de alta. Și atât în păr, cât și pe sub pălăria strâmbă, pocită și urâtă pe care o avea în cap, atârnau fire pline de praf alb ca o mătreață.

Haina ei era ca o 'flenderiță, mai sus pe un umăr, și mai jos pe altul, și foile rochiei, într'o parte strâmbă, și într'alta deranjată, dădeau impresia, că întreaga fată, fusese culcasă, abia acuma de pe gârlă, sau dintr'o cutie de gunoi.

Mama Aureliei exclamă uluită:

— „Dar asta... ce o mai fi și asta pe capul tău? Ce nebunie te-a găsit iar? Ce înseamnă fată, asta? Asta e o ținută de femeie, de ființă, de fată care se respectă? Ce ai soro de te-ai pocit așa?!!“

Apoi își făcu o cruce mare:

— „Ptiu! Bată-te ucigă-l toaca, dar cine naiba te-a învățat așa drăcovenii? Par'că ești un clovn de la circ.“

Noua intrată întrebă:

— „Dar ce, nu-ți plac așa cum sunt?“

Însă întrebarea ei, și cuvintele pe care le rostea, aveau un accent atât de peltic, și greu inteligibil, în cât și Vintilă și d-na Trandafirescu, se priviră, fără să priceapă despre ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

este vorba. Dar revenind la felul ei, de a vorbi normal, tânăra zise:

— „Ei credeți că nu o să-l zăpăcesc cu asta pe amicul Alexandru Pătrușescu? N'aveți idee, ce succes o să am cu el; are să moară după mine, cum m'o vedea... fuge!“

Vintilă începu iar să rădă, dar râsul lui se opri sugrumat, căci fata se întoarse puțin, și când o văzu din spate, el observă că avea în partea dreaptă, sub umeri, un fel de ridicătură ca o cocoașă. El înțelese intenția cu care era formată această ridicătură acolo, și pentru a nu împiedica, sau a se opune proectului făcut de către Aurelia, se oferi să o conducă în strada.

— „Nu de alta,“ zise el, „dar tare mi-e frică, să nu cum-va să te vadă vre-un gardist, și să te aresteze, ca să te ducă la oficiul, anume înființat pentru cerșetori.“

— „Ce spuneam eu d-le Dragomir? Ce spuneam eu dragă Vintilă?„ reîncepu d-na Trandafirescu, „nu spuneam eu, că este o fată sărită? Nu spuneam eu că-i nebună? Ia uită-te la ea, și ia uită-te idee pe ea. Auzi să se ducă ea la Alexandru ăla.“

— „Păi, mai aleargă el după mine, când m'o vedea așa, mamă, și când o mai vedea că și trăznesc a rom sau a coniac...“

— „Cum să trăznești, a rom sau a coniac?“

— „Păi, foarte bine! Inainte pe a ajunge la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

el, am să intru într'o cârciumă, să cer un rom, şi am să-l iau în gură, să-mi clătesc gura, bine, bine, bine, ca că capăt un miros straşnic de rom, şi când m'oi duce la el, şi i-oi vorbi drept în nas, şi oi începe să fac declaraţii, şi să spun că ou mai vneau să stau cu d-ta, că nu mi-ai dat destul să beau, şi că nu mă laşi să-mi fac chefurile mele, că abia aşa am putut să scap cu hainele astea să mă duc la el, să vezi cum se îndrăgosteşte de mine şi... fuge."

— «Ei,» exclamă D-na Trandafirescu, «cum crezi tu că o să renunţe? Cum crezi tu că Alexandru Pătruşescu, o să se gândească măcar, să părăsească ideia de a se căsători cu tine, şi de a lua averea?»

— «Mamă dragă! Păi nu te uiţi la mine ce schimbată, urâtă, chioară şi bâlbâită sunt? Şi nu te uiţi cum atârnă zdrenţele pe mine? Şi când oi mirosi şi a rom, mai mă ia? Nici dracul nu vine să mă ia. Ştii Vintilă dragă! Asta, nu e supusă pentru tine; este pentru idiotu ăla, D-ta trebue să mă iei, să nu consideri cele ce spun eu acuma drept capital, şi să le iei de bune, şi pe urmă...»

Drept replică, Vintilă îi apucă mâna mângâiându-o, şi surâzând cu aprobare zise:

— «Da-da sigur, de alt-fel hai să plecăm fiind-că mi se pare că mama începe să se neliniştească, şi tare mi-e frică să nu ne oprească

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu totul aici. Văd că se cam opune proectului pe care îl ai, privitor la bietul Alexandru.»

Surâzând, Vintilă se oferi să o conducă până afară în stradă, pentru a nu fi oprită de cine-va la eșirea din curte. El o luă la braț, conducând-o cu acelaș aer prevenitor, care îi era înăscut. Când să iasă pe poartă, argatul Ion îi văzu, și îi adresă un salut politicos lui Vintilă, dar privirea lui, rămase câte-vă clipe holbată asupra Aureliei, a cărei figură cu totul schimbată, nu era de recunoscut, și mai mult necăjit de cât mirat, argatul murmură pentru sine:

— «Dar pe unde naiba a intrat cerșetoarea aia în casă? Și cum o conduce D-l Dragomir așa la braț, par'că ar fi, cine știe ce odor.»

Fata se îndreptă impreună cu însoțitorul ei spre o cârciumă, care se afla în drum spre casa lui Alexandru Pătrușescu, și intrând zise patronului:

— «Să ne dai două romuri mai bune.»

Cârciuma era goală, și pe când ambii luau loc la masă, proprietarul prăvăliei îi servi, aducând păhărelele pline. El aruncă o privire compătimitoare asupra fetei, dar mai mult compătimea pe tânărul care era obligat, să umble în tovărășia unei asemenea ființe.

Cum întoarse spatele, fata duse păhărușul ei la gură, sorbi lichidul, își clăti dantura cu el,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

apoi repede, vărsă tot conținutul între ea și perete lângă scaun. Ea schimbă păhărușul, dând pe al ei gol, în fața lui Vintilă, și luând pe a lui Vintilă plin, în fața ei.

Tânărul șopti:

— «Dragă! Eu văd bine, că vrei să te duci, și că vrei să intri. Zău nu te înțeleg!» «Ce poți face acolo?»

El nu-și putea stăpâni o strâmbătură ușoară din buze și din nas' care se însoțea acum de o înghițitură, ca și când și stomacul i'ar fi fost răscolit, de aspectul ne plăcut, al obrăzului tinerei sale prietene.

— «Ha, ha,» râse Aurelia cu glasul coborât, «dacă și D-tale și D-tale sunt în stare să-ți inspir un asemenea dezgust, dragul meu, apoi poți să-ți închipui ce fericit are să fie amicul Alexandru când m'o vedea, și când i-oi sări de gât în halul ăsta.»

— «Serios, ai de gând să-i sări de gât drăguț-o?»

— «A, cum să nu, mai ales că beau și romul ăsta! Ai să vezi ce curaj capăt, și cum o să-i trăznesc eu a rom.»

Vorbind ea înghiți conținutul paharului.

— «Uf, cum mă arde! Dar nu face nimic! Asta să vezi cum mă face să am aerul unei îndrăcite când oi vorbi cu el. Vezi ce bine m'a pictat Marișca pe obraz?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

—«Văd drăguță! Văd, însă să sperăm că n'au să țină mult picturile astea. Devotata asta de Marișca, te o fi servind bine aci, dar nu știu într'alte împrejurări.»

—«Cum să nu mă servească?» întrebă tânăra, «chiar și adresa lui, chiar și indicațiile de cum să pot intra pe acolo, tot ea mi le-a dat.»

—«Dar în fața doctorului, de ce a spus că nu știe? Și în fața mamei tale?»

Fata replică zâmbind:

—«Apoi altă socoteală e mama și doctoru' și d-ta, și altă socoteală sunt eu!»

Vintilă plăti, și se alese cu o aruncătură de ochi mirată din partea patronului. El îl controlă de sus până jos, ca și când ar fi vrut să zică:

—«Pacat că un tânăr așa de drăguț și elegant îmbrăcat, umblă cu o asemenea adunătură de zdrențe.»

Și când Vintilă ajunse pe prietena lui afară, îi făgădui să o aștepte la colțul cel mai apropiat, de locuința lui Alexandru Pătrășescu, și se depărtă de ea.

* * *

Aurelia intră în curtea caselor dușmanului ei. Dar în loc să pătrundă prin față, prin vestibulul care dădea în salonul de primire, ea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

trecu prin spatele caselor, pe unde era intrarea slugilor.

Aci trecu printr'un culoar lung, se strecură pe la bucătărie, și avu norocul să nu fie văzută, nici de servitoare, nici de bucătăreasă.

De cum intră în salon, ea se instală pe canapeaua din mijlocul încăperi, și punând picior peste picior, scoase o țigară și chibrituri. Ea ascultă câte-va momente, și dintr'o odae alăturată, a cărui ușă da în spre acest salon, auzi zgomot și râsete.

Era o voce de fată, care alterna cu glasul unui bărbat.

Aurelia își aprinse țigara, începu să tragă din ea, apoi bătu cu o vază de porțelan într'o măsuță zicând tare:

—«Hei! Ce! nu e nimeni aici, să primească pe musafiri?»

Din odaia de culcare amuțiră zgomotele, și un cap de fată, apăru în ușă, privind cu uluire în spre cerșetoarea, care se afla în salon.

Tânăra, din ușă, era o arătare drăguță, cu părul roșu despletit, în costum băețesc de interior.

Aurelia întrebă:

—«Dar ce, stăpânul nu e acasă să primească pe vizitatori?»

Îndărătul fetei apăru capul și umerii lui Alexandru. El era fără cravată, fără guler, și numai în vestă. Și de cum dădu de obrazul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

convulsionat al Aureliei, el își aduse aminte în mod vag, că mai văzuse unde-va această figură: se încruntă, și trecu pe lângă prietena lui afară, zicând:

—«Stai scumpa mea, nu te deranja, rămâi liniștită, că o dau eu afară pe cerșetoarea asta.»

Aurelia izbucni:

—«Auzi nerușinare, să spue D-nealui, că mă dă afară pe mine, că eu sunt cerșetoare!»

Tânărul își lăsă prietena, se apropiă de Aurelia, și pe când Alexandru o scruta, făcând o sforțare asupră-și, pentru a-și reaminti, de unde naiba văzuse el asemenea pocitanie, tânăra lui amică eși cu totul în salon. Vizitatoarea putu să o vadă complect: era într'un costum modern, într'un pyjama de nansuc, cu pantaloni și un fel de bluză saco, tot de acelaș nansuc înflorit cu desenuri. Sacoul, lăsă pieptul ușor decoltat. In picioare, fata avea niște pantofi de atlas în culoarea costumului ei. Tânăra, vârând mâinile băețește, în buzunarele sacoului, inspectă cu dispreț, pe ființa, care pretindea să fie primită.

Ridicată din fotoliu, Aurelia se repezi spre Alexandru, cuprinzându-l pe după gât, gata să-l sărute zicând:

—«Ah! Iubitul meu! Dragul meu! Pe mine ai să mă iei de nevastă, nu pe păpușa asta de modă.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/marr1901-1932

—«Piei drace,» strigă Alexandru, retrăgându-se puțin, «cum pute a rom!»

Tânărul, încearcă să respingă pe Aurelia, însă fata se agățase de el, apropiindu-și obrazul de al lui; încercând să-l sărute, însă în realitate suflându-i duhoarea de rom în nas.

Fata îmbrăcată în costumul pyjama, se repezi în spre Aurelia, gata să o apuce de păr.

—«Țicăloaso,» strigă ea, «cum îndrăznești să te apropii de iubitul meu?»

Zdrențăroasa, dădu drumul tânărului și întrebă, exagerând și mai mult pocirea obrazului ei:

—«Cum iubitul tău? Asta e al meu, n'a venit el, să-mi facă o scenă acolo, la mine acasă, și să constate cu procurorul, că se află un străin în casa mea? Atunci l'am gonit, dar acuma am venit să locuesc la Alexandru al meu, că mama nu mai vrea să-mi mai dea nici băutură, nici țigări, și mi-a ascuns hainele, ca să nu fug din casă. Uite, do aia am venit aici așa, în zdrențele astea.»

Alexandru se retrase o jumătate de pas, ținând mâinile întinse, ca să nu fie din nou atins de Aurelia, și privind cu dezgust, o ființă atât de degradată, replică:

—«Mi-ai spus mie atuncea, ca să mă ia dracu; acu îți dau replica, «mai bine să te ia pe tine dracu, de cât să te iau eu. «Renunț la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

tot, numai să nu te mai apropi de mine.»

Aurelia scoase un țipăt de disperare, și se repezi la tânăr: înfingându-i unghile în obraz, trase de câte-va ori, și il zgâria, înainte ca el să poată pricepe de ce e vorba. Apoi întorcându-se asupra fetei vru să înceapă acelaș manej, dar tânărul strigă:

— «Fugi dragă Zoe, fugi, că te zgârie turbata, îți scoate ochii!»

Era însă prea târziu, zdrențăroasa ajunsese lângă fată în pyjama, și din două trăsături repezi, îi brăzdase obrazul cu unghile.

Zoe, speriată, îngrozită de această agresiune se repezi în odaea de culcare, și nu se opri, de cât sub pat.

Alexandru alergă la butoanele de sonerie, și sună servitoarele. Insă Aurelia, apucă vasul de porțelan de pe măsuța din fața oglindei, și ridicându-l în sus, ca să-l zvârle zise:

— „Așa? Tu, va să zică mă trădezi pe mine? Să te învăț eu să mă trădezi, și după aia să mă izgonești!»

Și ochind asa fel, în cât să nu cum-va să lovească capul tânărului, ea aruncă vasul în direcția lui.

Alexandru, se plecă speriat până în pământ, și fără a mai aștepta o a doua lovitură, se repezi în odăița care servea drept salonaș, încuă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pe dinăuntru, apoi începu să sune, ca să vie servitoarele și argatul.

Aurelia se apropiă de ușa îndărătul căreia se ascunsese Alexandru, și strigă printr'însa:

— «Bagă de seamă; dacă te-oi prinde pe unde-va pe stradă, sau de-mi vei cădea vre-o dată în mână, te las fără ochi și fără musteți ticălosule! Am să viu din nou, și mâine, și în fie-care zi, am să-ți fac vizită, până când te vei hotărâ să mă iei, și să izgonești pe ticăloasa aia, care s'a ascuns în odae decolo.»

Dela ușă, Aurelia se orientă spre eșire, trecu în vestibul, și spre poartă liniștită, ca și când nu s'ar fi petrecut nimic. Ajunsă în stradă, ea o luă cu pași repezi în direcția în care se află Vintilă așteptând-o, și de cum îl ajunse, îl apucă de braț zicând:

— «Vino repede cu mine, repede; să mergem la procuror. Am prins un moment extra-ordinar de favorabil.»

— «La Procuror? Pentru ce?»

Fata îi povesti în câte-va cuvinte, cele petrecute.

Vintilă nici nu știa dacă trebue să râdă, sau să dojenească pe prietena lui, pentru că-și riscase obrazul, în momentul în care se luptase cu cei doi îndrăgostiți. Fata insistă, opri o trăsură, îl urcă și zise cu vioiciune:

— «Dragă trebue să mergem acuma, să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901_1937

aducem Procurorul, și un Avocat, și dacă ași putea să-i găsesc din nou împreună. Îți închipui ce mare succes ar însemna, să pot obține ca Procurorul să stabilească într'un proces-verbal că i-a găsit împreună.

Asta, ar fi pentru mine, un început de satisfacție, și un mijloc de a mă cotorosi de el, și de urmărirea lui.

— «Nu cred să poți ajunge la ceva,» zise Vintilă gânditor, pe când trăsura îi ducea spre palatul de justiție.

Aurelia își sterse murdăria de pe obraz, încercă să capete o aparență cât se poate de decentă în hainele derăpănate în care se afla. Și până să intre în palatul de justiție, se făcuse din nou o arătare aproape plăcută, dacă nu ar fi fost zdrențele care curgeau de pe ea.

Fata întrebă pe unul din portarii cu șapcă, care țineau rol de gardieni, despre direcția în care se afla cabinetul procurorului, citându-i numele, și se îndreptă urmată de Vintilă într'acolo.

Magistratul, zărind costumul ei ne-elegant și zdrențeros, de abia o primi.

Fata justifică îmbrăcămintea ei, și recâștigând din terenul perdut, printr'un surâs pe care-l adresă procurorului, începu să expună întreaga situație.

Magistratul, dădu din cap zicând, încurcat:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—«V'aşi servi cu plăcere D-şoară! Dar nu văd, întru cât rolul meu, ar fi să fac ceea-ce vroiţi D-voastră. Asta este în afară de orice legalitate, nu e o procedură, nu există măcar un precedent. Şi ar trebui să luaţi un avocat să-l consultaţi, daca ar fi un caz, cum să zic... dacă el ar fi căsătorit cu D-voaatră! Dar aşă?... De ce nu luaţi un avocat?...

— „Domnule Procuror," începu fata, „omul ăsta pretinde că are drepturi asupra mea. El pretinde că n'am voe să mă căsătoresc, şi că nici n'am dreptul, să fiu în dragoste cu cine-va. Cum D-le Procuror este logic, ca el să aibă dreptul, de a'mi controla viaţa şi acţiunile mele, sub pretext că trebue să'l iau de bărbat, din cauza unui testament? Şi eu n'am nici un drept asupra acţiunilor lui, în baza aceluiaşi testament, care mă sileşte pe mine, să-l iau pe el, sau să rămân pe drumuri?"

Magistratul dădu din umeri, ca şi când ar fi regretat, că este în imposibilitate, de a-i fi de folos, însă fata, nu se dădu bătută ci insistă:

—„Vedeţi D-le Procuror, el n'a avut absolut nici o dovadă în potriva mea, şi cu toate astea v'a adus pe D-voastră şi pe D-l Comisar, şi a venit şi el, să facă constatare de vinovăţia mea! Şi eu am toate dovezile contra lui, l'am prins, l'am şi zgâriat, şi cu toate astea D-voastră, nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/anii/1901 1932

vroiți să vă deplasați,—pentru a mă servi—până la el."

Procurorul sta încurcat : figura lui posomorâtă, arată în deajuns de limpede, cât de mult îl plictisea faptul că nu putea găsi, un mod plauzibil de a executa dorința fetei. El era gata să-i adreseze o frază banală, dar fu nevoit, de soneria telefonului, să ia receptorul la ureche. De acest lucru se folosi el, pentru a amâna răspunsul încurcat ce trebuea să dea fetei. El ascultă câte-va secunde, răspunzând glasului, care-i punea întrebări, și obrazul lui se lumină de un zâmbet de satisfacție. Pentru a putea informa mai direct pe Aurelia, el răspunse punând întrebări :

—„Allo ! D-l Alexandru Pătrușescu ? Cum se poate ? Ați fost victima unei agresiuni ? Cine ziceți ? Cine spuneți c'a fost ? O nebună ? Ce nebună ? Trandafirescu ? Nebuna de Trandafirescu ? Nu cunosc ! Ah ! Fata la care am făcut descinderea atunci ? Trandafirescu o chiamă ? i-am și uitat numele.— Nu arăta o nebună ! Urâtă era ! Dar nebună nu mi s'a părut ! Și te-a zgâriat și pe D-ta, și pe prietena D-tale ? A, ce purtare incalificabilă. Asta D-le e violare de domiciliu. Codul prevede, închisoare. Să viu acolo să stabilesc ? Să fac cercetări, și să închei proces-verbal cu depozițiile martorilor ? Greu, foarte greu, nu se ușitează,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

dar pentru D-ta am s'o fac! Sosesc îndată cu Comisarul, şi cu un ajutor al meu. La revedere!"

El puse receptorul la loc, şi cu faţa radioasă că a putut găsi, mulţumită întâmplărei, o cale de a servi pe Aurelia, îi întinse amândouă mâinile zicând:

— «D-şoară, nu se poate, mai minunat, de cât a aranjat-o însu-şi D-l Pătruşescu! Dintr'un condeiu, mi-a dat şi putinţa să vă servesc pe D-voastră, şi posibilitatea să mă introduc la el, şi să obţin, — poate, — declaraţia lui; că nu mai vrea să ştie de D-voastră. Dar duceţi-vă repede de luaţi un avocat bun. Şi vom răuşi.»

Aurelia, îşi lovi palmele de bucurie exclamând.

— «Ah! D-le Procuror, aceasta aceasta ar echivala cu cea mai mare fericire, ce mi-ţi putea procura.»

Apoi fără a mai aştepta, dispăru pentru a se reîntoarce după câte-va minute, cu un avocat tânăr.

Magistratul, făcu o mişcare politicoasă de învitare, zicând:

— «D-l avocat, ştie că trebue să-mi prezinte o petiţie prin care să fiu rugat urgent, să mă duc la adresa ce-mi veţi indica.»

Avocatul înţelese şi grifonă câte-va rânduri pe o coală, aplică timbrele apoi i-o întinse.

Luând în mână petiţia, pe care i-o adresase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

avocatul Armand Ilianu, Procurorul își aruncă privirea asupra conținutului, trecu repede cu condeiul deasupra timbrelor din colț anulându-le, și scrie câte-va cuvinte, în diagonală.

— «Ați cerut urgentă D-le Avocat? Și de oare-ce am și timp, să pornim chiar acuma. D-voastră mergeți acolo, ca auxiliar al meu, și puteți servi și ca martor la dresarea actelor.»

— «Dacă e așa,» zise tânăra, mergeți D-v. în trăsură cu D-l Dragomir, logodnicul meu, și cu D-l Avocat, iar eu am să mă duc, de-a dreptul la Comisar, să-l duc. D-l Dragomir știe unde să oprească trăsura, și eu am să fiu, poate mai înaintea D-voastră acolo, și să vă aștept.»

Și fără a mai lăsa timpul necesar pentru răspuns, ea trimise o salutare din mână, întregului grup, dispărând prin ușă, cu o iuțeală, care făcu pe ușier, să se gândească, dacă n'ar fi momentul, să pună mâna pe hoața care a fugit.

* * *

Când ajunseră cei trei la locul hotărât, găsiră pe Aurelia împreună cu Comisarul circomscripției așteptând.

De îndată ce Procurorul, dădu cu ochii de Comisarul adus, acolo, prin insistența Aureliei, îi comunică:

— «Am primit d-le Comisar, adineauri o în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

ştiinţare telefonică, din partea d-lui Alexandru Pătruşescu, prin care sunt rugat, să viu urgent acolo, ca să constat nişte lucruri care s'au petrecut. Mi se pare că a fost victima unei agresiuni... în sfârşit, nu-mi aduc aminte exact, ce a spus prin telefon... In acelaş timp, am primit o cerere de anchetare din partea d-şoarei Trandafirescu. Dar d-ta să fi bun, să mergi cu mine, ca să facem un proces-verbal. Şi ce o mai fi vedem noi.»

Poliţistul îşi plimbă privirea de la Aurelia la Procuror, şi zâmbi cu o nuanţă de şiretenie asemeni unuia, care ar fi pătruns complect intenţia în care se făcea acest serviciu, lui Alexandru Pătruşescu.

— «La ordin, d-le Procuror!» zise dânsul, «la ordin gata să vă servesc, mai ales că ţiu foarte mult, să fiu la dispoziţia d-lui Pătruşescu, pentru care am ţea mai înaltă stimă.»

Văzând că Vintilă merge în rând cu el, Procurorul observă cu o intonaţie prietenoasă:

—«Nu credeţi că ar fi mai bine, d-le Dragomir, să intru numai eu cu d-l avocat şi d-l Comisar? Intrarea d-voastră ar putea da loc la o punere în gardă a lui Pătruşescu.»

Aurelia prinse cuvintele magistratului, şi se amestecă explicând:

—«Nu D-le procuror, nu împiedicaţi pe amicul meu să fie alături de D-voastră. Prezenţa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

lui este justificată, prin faptul, că D-l la care mergeți îl cunoaște, ca doctor. Aceasta, din pricină că, după cum știți și D-voastră, D-nealui a jucat în acea memorabilă zi, rolul de doctor.»

Fața Procurorului se înseninâ de un surâs. El replică înveselit:

—«Ah! da-da, îmi aduc aminte, așa e, că D-nealui în calitate de doctor, este chiar îndreptățit să intre cu mine, și să facă constatările necesare. Ideia D-voastră D-șoară, e foarte bună. Vom intra împreună, însă D-voastră D-șoară veți rămâne afară, și nu vă veți arăta, de cât după câteva minute, când veți putea să vă rafuiți, cu acel Domn.»

Fata, văzând că limbagiul magistratului, ia o nuanță glumeață, se folosi de această împrejurare pentru a decide în gluma rolul precis, pe care avea să-l joace fie-care.

Cei patru bărbați, se prezentară la intrarea principală, și fură primiți de însuși Alexandru. Tânărul îi pofti înăuntru, și ținând o batistă la obraz, pentru a masca zgârieturile, aruncă o privire închizitoare, în direcția lui Vintilă.

Magistratul explică zâmbind:

—«Nu-l cunoști pe D-nealui, D-leP ătrușescu? Este un prieten al meu, pe care l'ai mai văzut odată.»

—«Ah! Da,» făcu tânărul ca sub impresia unei amintiri. «Nu este d-sa d-l Doctor pe care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

l'am găsit atunci în locuința nebunei, din pricina căreia, v'am chemat aci?»

—«In tocmai: d-nealui era acolo ca doctor,» răspunse Procurorul, evitând prin replica lui să spună un neadevăr. «Ar putea să ne fie de folos, la constatarea rănilor pricinuite, și astfel v'ar evita, să mai vă perdeți vremea până, la cabinetul de consultație al vreunui doctor!

Fața lui Alexandru se înseninâ. El mulțumi cu efuziune, pentru serviciul ce îi făcea magistratul și lăsă batista de la obraz, pentru a indica printr'un gest, scaunele, învitând pe cei patru să șadă. In acelaș timp, el întrebă privind pe avocat:

—«De sigur, d-l este ajutorul d-voastră d-le procuror?»

Vintilă pentru a scăpa pe magistrat de un răspuns, interveni întrebând cu interes:

— «Dar ce fiară a putut să va zgârie astfel d-le Pătrășescu?»

Știți că veți rămâne cu urme pe obraz pentru toată viața? Dacă zgârietura a atacat stratul lui Malpighy.»

—«Vai de mine!» exclamă Pătrușescu, «m'a nenorocit turbata.» Și fără a mai aștepta ca procurorul să întrebe, el se porni:

—«Inchipuiți-vă, că nebuna aia la care am fost de unăzi, a venit aici, adineauri, murdară, beată, și turbată, și cum m'a văzut, a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tăbărât pe mine, să-mi scoată ochii. Și fiind-că întâmplător se află aci și o prietenă a mea, a zgâriat-o și pe dânsa săraca, așa de rău, în cât biata fată a putut scăpa numai fugind. A aruncat cu o vază de flori după mine, să mă omoare și mai multe nu. Uite, colo sunt încă cioburile jos.»

Magistratul, inspectă cu o privire locul spre care indica tânărul, apoi întrebă cu o intonație afabilă:

—«Acuma, ce ai vroi D-ta să stabilim noi? Căci încep să pricep mai precis, cele ce mi-ai telefonat.»

Alexandru aspiră adânc, pentru a putea debita dintr'un suflet, tot ce-i sta pe inimă.

—«Ce așa vroi? Să stabiliți că am fost atacat în locuința mea. Că am suferit o violare de domiciliu, că am fost rănit și desfigurat de o nebună, și că după cum spune D-l doctor, voi avea toată viața să sufer, din pricina urmelor, lăsate de ghiarele ei pe obraz.»

Comisarul interveni respectuos întrebând:

—«Aveți martori, pentru a putea dovedi mai cu temei, cele ce afirmați?»

—«Martori?» exclamă tânărul, «cum să nu, am aci pe D-șoara Zoe, Zoe Stălnicescu...» și adresându-se către odaia de dormit strigă: «Zoe dragă, vino încoace puiule.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Prin deschizătura uşei, apăru capul bălai, drăgălaş al unei fete. La invitaţia lui Alexandru, tânăra trecu din odae în salon, codindu-se, apărând în acelaş costum pantalon pyjama cu flori, şi sacoul de aceiaşi materie înflorată. Ea avea ochii roşii de plâns, şi obrazul zgâriat, cu urmele de sânge, acoperite de straturi de pudră şi de cremă.

— «D-voastră?» întrebă procurorul, «în ce calitate sunteţi aici?

— «Eu sunt, eu sunt, sunt prietena D-nealui.»

— «Aha, o prietenă care stă în pantaloni pyjama aicia? Da, ca idee, nu e rea prietenia. In sfârşit, asta nu ne importă pe noi, şi eşti martoră că D-nealui a fost atacat şi zgâriat...?»

— «Da, şi eu am fost sgâriată, uitaţi-vă la mine numai!»

Vintilă, îşi luă în serios rolul său de doctor, şi se apropiă de D-şoara Zoe Stelnicescu, puse mâna pe obrazul ei, pentru a vedea şi a se încredinţa mai de aproape de adâncimea rănilor.

— „Şi el, e zgâriat," zise tânăra, „uitaţi-vă la el drăguţul, ce urât la pocit. Uite la brăzdat în cruciş, nu i-a fost destul hienei aceleia..."

Ea, n'apucă să termine fraza, şi uşa de la intrare se deschise violent: înăuntru, năvăli ca o furie Aurelia, având faţa schimbată. Ea răcni:

— „Aa! Iar aicia? Incă nu a plecat paţachina

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

asta de aici? Știai că-ți aranjez eu și frizura!" Intorcându-se către magistrat, ea urmă ceva mai puțin violent: Il vedeți D-le procuror? De ce e în stare D-l acesta, care a venit să facă împreună cu D-voastră o descindere la mine? D-lui locuește împreună cu o pațachină, pe care nici măcar îmbrăcată ca lumea, nu vrea s'o lase, ci o ține numai în pantaloni. Vedeți, cine-mi face mie control? Imi inspecta viața, și cerca să mă scoată vinovată, de conviețuire cu biet-vărul meu, care era după cum l'ați văzut la pat? Iacă, D-nealui, care stă cu pocitania asta blondă!" Și prefăcându-se că se repede în spre Zoe, întinse degetele ca niște ghiare strigând: „Piei stârpitură, că te las și cheală!"

Fata amenințată, se dădu cu groază la spatele lui Alexandru, care, și el, trecuse îngrijorat îndărătul unei mese, menită să servească de baricadă între el și adversara lui.

Tânărul, îngâimă câte-va frază menite să invoace apărarea procurorului și a comisarului.

— „D-le procuror, vă rog," găfâi Alexandru, „pentru numele lui D-zeu, dați-o afară de aci, că după ce că e beată, e și turbată."

—„Mă rog," întrebă magistratul, „nu e D-neaei persoana pe care, ziceai că vrei să o iei în căsătorie cu ori-ce preț?"

Exasperat, Alexandru izbucni:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— „Dracu să o ia pe asta de nevastă, asta nu e o fată, e o tigroaică scăpată din cușcă.“

Avocatul interveni deschizând gura pentru prima dată:

— „Va să zică, D-voastră renunțați definitiv, la căsătoria cu D-șoara?“

Tânărul, aruncă o privire temătoare în direcția adversarei sale, care sta gata să înainteze asupra-i cu ghiarele ridicate, și geamu.

— „Renunț, ducă-se naibi de turbată, nu-mi trebue, măcar de ar fi poleită cu aur.“

Avocatul, în intervalul de când intrase, scrisese câte-va rânduri pe o coală de hârtie, scoasă din servieta lui, și acuma, profitând de declarația tânărului, se apropiă de el, și i-o întinse zicând cu o intonație amabilă:

— „Dacă vroiți să scăpați de D-neaei mai repede, iscăliți aci, că renunțați la căsătoria cu dânsa.“

Dar Aurelia, ca și când ar fi turbat-o complect ideea renunțărei la Alexandru, scoase un țipăt, și repezindu-se pe neașteptate înainte, înfipse amândouă mânile în părul D-șoarei Zoe Stelnicescu.

Vintilă, temându-se de o agresiune din partea lui Alexandru, sări alături de prietena lui, hotărât să intervină, în cazul, când ar fi fost biruită de Zoe sau atacată de Alexandru.

Dar în loc să-și apere favorita, Pătrușescu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se refugiă îndărătul unui fotoliu, întrebând cu ochii holbați de spaimă, pe avocat.

— „D-le, dacă iscălesc, mi-o luați de aci mai repede ?“

— „Negreșit,“ replică avocatul, pe când procurorul și comisarul, cu aere surâzătoare, pe care încerca zadarnic să le facă grave, priveau la desfășurarea evenimentelor. Hazul culmina în groaza lui Alexandru, și țipetele D-șoarei Zoe a cărei frezi, intrase conform făgăduelii de la început, pe mânile experte ale D-șoarei Trandafirescu.

— „Dacă e așa!“ strigă Pătrușescu, „dă-mi hârtia mai repede s'o iscălesc.“

Ilianu, îi întinse declarația scrisă, și tânărul o iscăli, privind cu groază, în direcția în care adversara lui, aranja coafura bietei Zoe.

De cum văzu pe hârtie iscălitura lui Alexandru, Avocatul făcu un semn din cap în direcția Aureliei, și fata suspendă operațiile de coafură, iar fața ei, până aci crispată și pocită, își reluă aparența normală.

Pătrușescu, scăpat de teamă că prietena lui să nu rămână cheală, recăpătă energia necesară, pentru a cere imperativ:

— „D-lor să faceți un proces-verbal, prin care să constatați purtarea ei de nebună, și s'o și băgăm la balamuc.“

Avocatul se apropiă de D-șoara Stelnicescu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi o rugă să iscălească, pentru a certifica, semnătura lui Alexandru. Fata încă plângând, iscăli, bucuroasă că prin această renunţare la Aurelia, Alexandru avea să rămână pe seama ei.

Avocatul culese pe rând iscălitura lui Virtilă, a procurorului şi a comisarului.

Stăpânul casei, întâi bucurat de felul amabil în care Armand Ilianu îl servise scăpându-i amanta din ghiarele Aureliei, îi urmărea mişcările, pe când umbla de la unul la altul, cu interes, şi încetul cu încetul, se născu în creerul lui o îndoială. El întrebă cu bănuială:

— „Mă rog, D-ta în ce calitate eşti aici? Căci mi se pare cam stranie, buna-voinţa Dumitale."

Armand privi de la unul la altul, şi făcând un gest de o excesivă politeţă replică:

— «Eu sunt Avocatul D-şoarei Trandafirescu, am depus o petiţie la parchet, rugând să delege pe D-l procuror aci prezent, să ancheteze şi să constate, cele ce am văzut cu toţii acuma."

Alexandru simţind că i se moae genunchii, se lăsă într'un într'un fotoliu zicând:

— „Morsi de explicaţie. Mi-e destul! M'ai dat gata."

* * *

Eşind de la locuinţa lui Alexandru Pătruşescu, Aurelia strânse mâna procurorului şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

comisarului, mulțumindu-le din toată inima, pentru concursul ce i-l dăduse. Și după ce făgădui, că va mai face o vizită pe la parchet, în scopul de a reînoi mulțumirea sa magistratului, se depărtă, însoțită de Vintila și de avocat, în direcția casei sale.

Armand, controlând hârtiile ce avea în mână, zise cu aer de politeță:

— «Mă ertați D-soară, dar cazul D-voastră, este așa de ciudat și rar, în cât merită într'adevăr, să se ocupe cine-va mai amănunțit de el. Eu sunt un amator de asemenea ciudățenii, și cele câte-va fraze ce mi-ați spus D-voastră în sala pașilor pierduți, au fost prea puțin, pentru a mă lămuri complect. Sunt chiar puncte pe care nu le înțeleg de loc. Ar trebui, și în interesul D-voastră, și mai ales în al afacerei acesteia,—ca să o pot duce cu bine la capăt,—să-mi expuneți exact cum stau lucrurile.»

Fără a mai perde vremea, tânăra fată, începu să-i arate exact situația cum era.

— «Dar asta D-șoară,» zise avocatul, «are mai mult înfățișarea unei farse, de cât a unui lucru serios. Așa testamente nu se văd, de cât în comediile vechi, și prin romanele de senzație ale lui Dumas, și ale altora.»

Fata replică surâzând:

— «Da unde s'o fi văzând, de unde nu, pe mine m'au încurcat foarte greu.»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—«Dar,» obiectă avocatul surâzând, «D-șoară, mi se pare că a-ți luat-o prea în tragic. Afacerea asta e foarte simplă; e o chestie de moștenire. Dacă sunteți D-voastră moștenitoarea directă, iar nu cel-l'alt, aveți toate șansele să scapați de el, mult mai ușor, și poate chiar, fără să fie măcar nevoe de această dovadă pe care ați făcut-o împreună cu noi.»

—«Cum așa?» întrebă Aurelia mirată.

—«Da, s'a stabilit o jurisprudență în acest sens,» zise avocatul, «dacă 'mi dați voe să v'o explic? Poate au să vă pară termenii juridici cam arizi. Chestia e așa: Dacă părintele D-voastră, a destinat o cât de mică parte din moștenire, *special pentru D-voastră*, și apoi alături de această moștenire, să aveți uzufructul întregei averi, care apoi să treacă asupra acestui Alexandru, lucrurile stau rău.

Dar dacă părintele D-voastră a omis să facă o cât de mică mențiune cu o sumă testată în favoarea D-voastră, și D-voastră sunteți numai uzufractuara momentană, nici nu mai încape îndoială, testamentul întreg cade.»

* * *

Aurelia exclamă speriată:

—«Cum cade? Și dacă se întâmplă să cadă, ce înseamnă?»

—«Hă,» avocatul râse de spaima tinerei,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

«dacă testamentul cade, și D-voastră sunteți moștenitoarea directă a testatorului, vă revine, toată averea, fără absolut nici un drept pentru altul, numai D-voastră.»

Pe obrazul fetei, trecu o licărire nehotărâtă de bucurie, ochii ei se plimbară de la avocat la Vintilă și de la Vintilă înapoi la avocat. Ea abia putu bâigui de bucurie:

— «Cum? Adevărat să fie? Sunteți sigur D-le Ilianu?»

— «Da, negreșit,» îi replică omul de lege, sigur, foarte sigur d-șoară. In această direcție s'au și stabilit câteva jurisprudențe, una la București, alta mi se pare la Ploești, și alta la Iași. Adică erau cazuri, cari pe urmă au venit la Casație, și aci s'au confirmat jurisprudențele acestea, în sensul că: dacă un părinte lasă prin testament moștenirea sa altora, de cât rudei lui direct moștenitoare, și nu lasă acestei rude absolut nici o sumă, atunci testamentul e lovit de nulitate. Toți ceil'alți moștenitori, pe care i-a băgât testatorul în testament, rămân fără nimic, iar moștenitorul direct, care nu fusese introdus în testament, acela câștiga cauza, adica devine moștenitorul universal. Eu mă interesez de acest caz, și m'ar pasiona mult, să pot lua afacerea aceasta în mână, și să o duc la bun sfârșit, fiindcă a-și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

dori și eu să contribui, la potolirea acestui Alexandru Pătruțescu.

«Am avut prilejul, să-l văd într'o împrejurare, purtându-se foarte arogant și mojic, tocmai în baza faptului, ca el trebuia să devină moștenitorul unei averi, care pe cât înțeleg acuma, este a d-voastră.»

Aurelia în paroxizmul de bucurie, de care fusese cuprinsă, se agățase de brațul lui Vintilă, și mai mult dansa, mergând alături de el, voioasă că lucrurile au început să ia o întorsătura atât de favorabilă fericirei lor.

— «Mă miră,» zise ea, după câteva momente de veselie și de râsete, «ma miră că avocatul nostru, care e un om destul de bătrân și expert, nu a putut descoperi lucrurile astea. Mama are o încredere foarte mare în el, și zice că e un om de valoare. El este cel care a și făcut testamentul sub dictarea bunicului. El are acuma de la mama, o leafă lunară. Mă miră că el n'a descoperit această latură care ne este favorabilă nouă.»

Ilianu replică, mai mult pentru a scuza pe un coleg:

—«Se poate să-i fi scăpat jurisprudențele stabilite de curând. Dar cine este avocatul D-voastră?»

—«Este un Domn Georgescu dacă îl cu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

noaștețí. Un barbat cam în vârstă, ras și de mustați.»

—«Se poate să fie Georgescu?» esclamă avocatul «păi ăsta e D-l pentru care s'a întâmplat atunci diferendul între Pătrușescu și mine. Alexandru nu-și mai aduce aminte, dar eu l'am avut la inimă și de aceia am și lucrat astă-zi cu atâta dârjie, ca să-l dau gata, prins în mâinile D-voastra... Georgescu e un avocat, care este în solda lui Pătrușescu acum aflu că are leafă și de la mama D-voastră?»

Vorbind ei ajunseră până în dreptul casei lor, și Aurelia pofti pe avocat să intre zicând :

—«Ași dori D-le Ilianu, să vă supun spre citire copia de pe testamentul lăsat, să vedeți cum stau lucrurile exact.»

Dar când să intre, Elvira le eși înainte, zicând cu un accent de îngrijorare :

—«D-șoară, a venit avocatul D-nei, și acuma s'au încuiat împreună, pentru a discuta amândoi. Am înțeles din câte-va cuvinte, pe care le-am putut asculta la ușă, că D-na se sfătuește cu advocatul, pentru a vedea, dacă nu cum-va este vre-un mijloc legal, de a înlătura posibilitatea unei căsătorii, între D-ta și D-l Dragomir.»

—«Stai, că pun eu regulă numai de cât în toată afacerea asta,» zise fata.

Și lăsând pe cei doi în vestibul, se îndreptă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcri1901-1932

în spre odaia în care se retrăsese mama ei cu avocatul Georgescu.

Vintilă făcu semn lui Ilianu, să poftească înăuntru, și, precedat de Elvira intră în odaia care servea de salon de așteptare.

Aurelia se repezise în camera în care se afla mama ei cu avocatul Georgescu, și deschizând ușa, îi comunică într'un suflet rezultatul obținut:

— «L'am prins mamă, l'am găsit acolo! Am dovedit acuma cu martori; a iscălit că renunță la mine. Vezi dar că nu mai este absolut nici o primejdie.»

Georgescu se ridică, uluit de noua întorsătură, pe care o lua afacerea, și zise:

— «Bine, dar el poate să revină asupra hotărârei lui, și pe urmă, așa cum spui D-ta că s'au petrecut lucrurile, ar avea aerul, că el a fost terorizat, și poate să o întoarcă, întocmai ca și când nici n'ar exista această renunțare.»

Fata îl privi drept în ochi, zicând:

— «Va să zică, D-ta iei mai mult apărarea lui, de cât a intereselor noastre?»

— «Vai de mine, D-șoară Aurelio!» făcu Georgescu liniștit: «D-ta nu vezi, că eu mă pun din punctul de vedere al dificultăților, pe care el ar putea să le ridice în calea proectelor noastre?»

Fata îi aruncă o privire, în care era o iro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nie reținută, și fără a-i mai da vre-un răspuns, se adresă mamei sale:

— «Ei, mamă dragă! Până acuma mi-ai spus regulat, să te las eu, să conduci D-ta, tot-tot-tot; că ai să duci D-ta barca noastră la liman, Să-ți arăt eu acuma, cum D-ta, tot timpul acesta, ai fost purtată de nas, și cum n'ai avut absolut nici cel mai mic sprijin, din partea persoanelor, care îșI dădeau aerul că te ajută.»

Mama fetei exclamă mustrător:

— «Ce vorbești? Iar ai început să bați câmpii Aurelio?»

— «Ai să vezi mamă; stai aci, și așteaptă-mă numai un moment.»

Trecând repede până în salonaș, fata luă pe Armand de mână, și îl aduse în spre mama ei zicând:

— «Uite aci îți prezint pe D-l avocat Ilianu, unul din oamenii cei mai cunoscuți și specialiști în asemenea cazuri. D-sa afirmă lucruri cu totul contrarii celor susținute de către avocatul D-tale D-l Georgescu-Diftone.»

Cel indicat prin acuzația fetei, se ridică de la locul lui zicând:

— «A, D-șoară! cum puteți să credeți asemenea lucruri?»

Însă Ilinescu făcu un gest, care-i tăiă cuvintele, și întrebă:

— «Cât te plătește lunar, D-l Alexandru Pe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

trușescu pentru că zăpăcește astfel socotelile, D-nei Trandafirescu și ale D-șoarei?»

Incurcat peste măsură, Georgescu-Diftone începu să bâiguiască câte-va fraze, menite să îndreptățească vizitele și întâlnirile pe care le avusese cu Alexandru Pătrușescu. Insă Ilianu, îi retează ori-ce justificări spunând:

— «Cunosc, știu, și te-am auzit pledând pentru el. Și totuși D-ta, după cum îmi spune D-șoara, ești de ani de zile, avocatul familiei acesteia. Te folosești de influența pe care o ai aici, prin faptul că D-lor aveau încrederea în D-ta, pentru a face jocul clientului D-tale. Asta e o chestie bună de supus, consiliului de disciplină al baroului.»

Cel ast-fel amenințat, îngălbeni, începu să tremure, și caută un mijloc de eșire din încurcătura în care se afla.

— «Poftim,» ziso Doamna Trandafirescu, «D-nealui tocmai venise să-mi ceară un avans pentru câte-va luni, din leafa pe care-i o dau eu de atâta timp. Uite cine mă conducea și cine aranja treburile mele: unealta dușmanului meu!»

— «Vezi? Mamă dragă!» zise Aurelia, «vezi? Te lăudai atâta cu prespicacitatea D-tale, cu felul cum știi să conduci treburile familiei noastre! Uite unde le-ai condus! D-le Georgescu, dacă ești bun,» urmă fata adre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sându-se avocatului, «închide ușa pe dinafară, că am avut preamult timp necinstea de a te vedea pe D-ta. Sper să am plăcerea de a nu ne mai vedea de loc!»

* * *

De îndată ce rămaseră singuri, mama Aureliei, pentru a îndrepta răul ce își pricinuise ea însă-și prin prea mare încredere avută într'acest om cu două fețe, aduse copia de pe testamentul lăsat de bătrânul Oancea, și o arătă lui Ilianu. Avocatul o citi cu încordare, și o reciti de câte-va ori.

Ambele femei așteptau cu privirile ațintite asupra obrazului lui Ilianu, să ghicească dacă este sau nu, vre-o speranță și dacă se pot îndrepta lucrurile.

Avocatul lăsă ochii în jos, se mai gândi câte-va momente, și adresându-se direct Aureliei îi zise:

—«D-șoară, D-ta din afacerea astă, ai să eși săracă. D-ta pierzi ori-ce drepturi.»

* * *

Mama Aureliei îngălbeni, și se lăsă în fotoliu, cu picioarele tăiate de spaimă, însă fata o privi cu un aer surâzător, ca și când ar fi scăpat de o mare, foarte mare povară, ce îi apăsa pe inimă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Adevărat, că scap de averea asta? Uf! Bogdaproste!» exclamă ea.

— «Vă rog D-şcară! Să-mi daţi voe să termin,» urmă el. «Aşa cum e făcut testamentul, ar urma că D-voastră sunteţi moştenitoarea a lui Oancea, dacă luaţi pe Alexandru Pătruşescu de bărbat. Iar dacă nu-l luaţi, averea trebue să treacă asupra lui Pătruşescu. Insă adevărata moştenitoare legală a acestei averi, nu sunteţi D-voastră D-şoară, ci D-na Trandafirescu, care este fiica lui Oancea. Despre D-na Trandafirescu, nu este pus absolut nimic în testament, şi ca atare, testamentul este nul. Şi în loc ca D-voastră D-şoară, să vă alegeţi cu ceva, D-voastră rămâneţi fără nimic. Insă mama D-voastră beneficiază singură de toată averea.»

Fata scoase un ţipăt de bucurie. Ea începu să joace prin odaie într'un picior, şi repezindu-se la mama ei, se porni să o sărute pe obraz, pe ochi, pe frunte, şi pe unde putu să nimerească. Apoi o ridică gata să danseze cu ea prin odaie.

D-na Trandafirescu, întâi bucurată, apoi uluită de această ştire neaşteptată, se îngălbenise, şi se lăsase din nou în fotoliul din care se ridicase. Acuma privea în jurul ei, cu un aer pierdut, ca şi când fericirea aceasta care o lovea din senin, ar fi fost una din cele mai mari catastrofe.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Să cred D-le avocat? Cum? Nu mai e nici o primejdie din partea lui Pătrușescu? Serios? Se poate să fie adevărat? Cum? Nu mai e nici o primejdie din partea lui Pătrușescu? Fata mea scapă fără nici o obligație...?»

— «Sigur, sigur D-nă!»

Și avocatul începu din nou să repete explicațiile în urma cărora rezulta, că de oare-ce ei, ca directă moștenitoare, nu i-se dăduse prin testament, nici măcar o cât de mică sumă drept moștenire, aceasta însemna că testamentul cădea de la sine, și că ea devenea moștenitoare de drept și de fapt.

D-na Trandafirescu, înghițind de câte-va ori în sec, își mușcă buzele, încercă să vorbească, și nereușind, rămase aruncând priviri de la Vintilă la Armand, și la fiica ei.

Aurelia făcu o mutră gravă, se apropiă cu un aer solemn de mama ei, se înclină și zise:

— «Îmi dați voe D-nă? Să vă invit la un tur de vals?»

Mama ei, ne înțelegând de ce este vorba, îi întinse mânile, se ridică, și abia când fata începu s'o învârtească prin casă, dansând împreună cu ea, își dădu seama, că săvârșește ceva neobișnuit în fața unei persoane străine. Ea încercă să se zmulgă din brațele fiicei sale zicând plictisită:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Stai draga mea, lasă-mă soro, eu nici n'am înțeles ce-mi spui! Ei comedie... Adevărat D-le avocat?» urmă ea, când reuși să scape de strânsoarea fiicei sale, și se apropiase de Vintilă și de Armand Ilianu. «Adevărat să fie?» Apoi întorcându-se către Aurelia: «stai dragă liniștită, nu tot țopăi atâta, ce D-zeu, odată în viața ta, nu poți să stai și tu liniștită?»

Fata ridică din sprâncene, strâmbă din buze, și aruncă cu degetele un fel de tiflă glumeață zicând:

— «Uf! Madam nas de ceară, nici n'am știut că ai și picioarele de ceară. Mai bine mă duc să-l iau pe Vintilă al meu. Asculta draga,» urmă ea adresându-se tânărului: «știi? să facem acuma un dans! Cum vrei? Un kreutz-polca, un pas-de-patineur, sau un kake-walk? Dar aşi vroi ceva aşa exuberant, vioi! Ce crezi, glumă este dragă?» rosti ea, și apucându-l de talie, legănându-se ca și când ar fi fost gata să înceapă, și n'ar fi aşteptat de cât tactul muzicei, pentru a intra în dans. «Ce crezi? gluma e, să scapi de aşa o grije colosală? Și pe urmă să mai ai și satisfacția să poți zice: L'am ras! L'am tuns! L'am frezat! Asta, nu mai e glumă, asta e culmea fericirei, asta-i crema fericirei, asta-i... spune tu Vintilă: ce e?».

— «Asta dragă,» zise tânărul surâzând, și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

profitând de faptul că D-na Trandafirescu și cu avocatul, se înclinase asupra testamentului, și nu le mai dădeau atenție, «asta este...» urma el sărutând-o pe un obraz: «este căsătorirea noastră, într'un termen foarte scurt.»

— Să te audă D-zeu! Să te audă D-zeu!» replică fata, sărutându-l cu duioșie. «Ei Mamă dragă!» zise Aurelia abia stăpânindu-și exuberanta veselie, și gata să danseze din nou; «Ei vezi mamă, că tot eu am reușit să descurc lucrurile mai bine de cât D-ta, care susțineai că vrei să conduci, și ai să conduci barca noastră la bine. Uite, erai să o dai de stânci? Erai să încurci ițele, și eu am deslegat tot, și de ma lăsai mai de vreme, poate era alt-fel.»

— «Ei, iar începi?» făcu D-na Trandafirescu împacientată, «iar începi cu observațiile tale? Nu înțelegi frate, și nu poți să faci atâta concesie unei femei care e mai în vârstă ca tine? Să admitem că se poate ca omul să greșească... și tu ai greșit.»

— «Eu mamă? Am greșit eu? Dumneata te înșeli.

«Nu vezi că tot ce am făcut eu până acuma eșit în bine? Că până și escapadele mele, i cari îmi scoteai ochii, au dat rezultate admirabile. Căci ce poate fi mai admirabil, de cât să fi cucerit inima unui băiat cum e dră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gutul meu? Şi acuma, şi lovitura asta pe care am făcut-o, ducându-mă spoită pe obraz la idiotul de Alexandru, nu vezi că şi asta m'a scos în bine? Nu vezi că mi-a eşit totul în plin? D-ta vezi numai răul, în ceea-ce fac eu! Nici o dată nu vezi latura cea bună. Uite, Vintilă e mult mai drăguţ.»

Tânărul se apropiase, îi luase mâna, şi adresându-se parte D-nei Trandafirescu, parte Aureliei:

— «Cine ar putea să nu fie drăguţ cu tine Aurelio draga?»

— «Cine? Uite mama, mama crezi că e drăguţă? Ea cum a văzut că am scăpat de la moarte, imediat vrea să mă omoare din nou. Noroc că am scăpat eu acuma de toate buclucurile.»

D-na Trandafirescu începu adresându-se avocatului:

— «Şi sunteţi într'adevăr sigur? Sigur? Că el nu mai are drept la absolut nimica?»

— «Foarte sigur doamnă; există jurisprudenţe, stabilite în direcţia aceasta. D-voastră sunteţi, nu se poate mai sigură. Cazul D-voastră este excepţional de limpede şi simplu. Mă mir cum a putut omul acela să vă încânte, şi zăpăcească până aci.»

— «Dacă,» interveni Aurelia, «nici n'a vrut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

măcar să consulte și pe alt-cine-va, fiind-că avea pe D-l Georgescu, lăsat de la reposatul fabricant de porci...?»

—«Aurelio dragă!» Încercă D-na Trandafirescu să o îmbuneze, «te rog, nu te mai lega de tata!»

Fata se apropiă de mama ei, și surâzând replică:

—«Am de gând să te ascult și acuma: n'am să mai pomenesc nici o dată de răposatul baș-porcar. E ultima dată, știi, când mai zic așa. Nu mai zic nici o dată nimic despre el. Însă mamă, te rog, ca de aci încolo, să nu mai faci, absolut nici o obiecție.»

—«Dar nici prin gând nu-mi mai trece draga mea, să mai faci vre-o obiecție, dacă lucrurile stau într'adevăr așa cum susține că sunt, D-l avocat Ilianu.»

Armand o asigură cu precizie:

—«Fiți fără grijă. Dnă, fără absolut nici o grije.»

Aurelia oftă exagerând aerul ei de regret.

— «Rău îmi pare, că în loc să câștig eu, câștigă mama! Că mama cu siguranță, n'ar fi făcut ce aveam eu de gând să fac.»

— «Dar ce aveai tu de gând să faci draga mea, dacă într'adevăr câștigai tu, și dacă moștenirea venea într'adevăr pe numele tău?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «Hă, nici nu-ți închipui, ce frumos l'aşi fi învârtit eu pe D-l Alexandru Pătruşescu. I-aşi fi dat jumătate din averea mea, de şi pierduta de el, dar i-aşi fi dat-o, numai ca să scap de gura lui! Şi... să fac un fel de pomană cu el, să-i arăt că prefer să-i dau jumătate din avere, numai să plece să nu fiu nevoită să mă uit măcar la el.»

Mama Aureliei, luă cu o privire de martori pe cei de faţa.

— «Ei vedeţi? Asta este ea, Aurelia! Asta este fata mea. Uitaţi-vă la ea; vorbeşte ca un om cu minte; are acţiuni ca de om cu minte, râde une ori ca un om cu minte, glumeşte tot asemenea; şi uite, ceia-ce vroia să facă! Nu vedeţi şi D-voastră? O acţiune sucită; absolut a unei nebune. Auziţi! Să dea ea jumătate din avere! Bogdaproste doamne! Bogdaproste, că n'a câştigat ea, şi slavă domnului ca am câştigat eu. Cu mine are să se lipsească Alexandru Pătruşescu de toate. A cheltuit şi parale cu supravegherea, şi cu diferitele intrigi pe care le-a pus la cale, şi pe care le-am suferit eu şi ea, dar cel puţin, nu s'a ales cu nimica. M'am înţeles cu D-l avocat. D-sa are să reguleze tot ce priveşte averea şi cele-l'alte.»

Aurelia luă pe Vintilă de braţ:

—«Eu mă duc cu averea mea dincolo. Ştii

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dragule proectul nostru : tu doctor de plasă, și eu... nevasta doctorului de plasă. Ori unde la țară ! Ș'apoi trai domnule, trai niniaco !... dar fără banii babachii... !»

Inainte de a porni, Aurelia aplecă repede capul lui Vintilă în spre ea, și îl sărută pe obraji clipind dintr'un ochi, și șoptindu-i la ureche :

— «Asta numai ca să-i fac ei în ciudă, să fie mama necăjită că te sărut în public.»

Și atârnându-se de brațul lui Vintilă, ambii trecură în odaea cea-l'altă. Fata călca ușor cu pasul săltăreț, vioi, al unei păsărele care ar fi țopăit fericită, pe lângă un protector mai mare. Ajunsă în odaea rezervată ei, Aurelia conduse pe Vintilă până la un fotoliu, îl sili să șadă, și luă loc alături de el pe brațul fotoliului, zicând :

— «Acuma am să te întreb ceva drăguțule, să vedem dacă răspunzi bine.

— «Spune drăgălașa mea spune,» șopti Vintilă coprinzând-o de după talie.

— «Știi ce ași vroi eu ? Acuma ași vroi ca D-ta domnule, drăguț, cuminte cum ești, să-mi spui ceva, dacă-ți aduci aminte, «ceva» pe care eu ți l-am povestit odinioară când te-am întâlnit prima dată.

— Ții minte?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

El își dădu aerul că se gândește cu intensitate, la cele ce-i spusese odinioară fata, și surâse cu șiretenie pe sub sprâncene, căci cum sta, ca pe brațul fotoliului, fata era cu bărbia ceva mai naltă de capul lui. El clipi repede și zise:

— «Nu știu sigur dacă este aceia ce dorești, dar aș fi vroit să-ți spun ceva care se scrie cu un t.»

— «Și pe urmă?» întreba fata.

— «Cum un e.»

— «Și pe urmă, mai știi mai departe?»

— «Și cu un i.»

— «Da așa e, mi se pare că e așa,» făcu drăgălașa, dând din cap, cu o expresie de bucurie copilărească, «așa e, chiar cu un i se începe.»

— «Pe urmă mai vine un u.»

— «Și pe urmă?» insistă Aurelia cu fața întreagă surâzând.

— «Pe urmă vine un b, dar un b, d'ala frumos-frumos-frumos de tot; așa cu coadă.»

— «Și pe urmă mai știi mai departe?»

— «Da, cum să nu! Pe urmă vine un e, pe urmă vine un s.»

— «Pe urmă un c, de ăla mititelu-mititelu și drăguț,... Nu e așa?» zise fata, «că e un c mititel la sfârșitul cuvântului. Și la un loc cum face?»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— «La un loc: «te iu-besc!» Drăgălașa mea!»

Aurelia oftă, ridicând sprincenele ca și când ar fi luat o hotărâre gravă, care o apăsa pe inimă și zise:

— «Ei domnule! Dacă D-voastră rostiți un asemenea cuvânt, întâi silabisit, apoi complect, eu trebue să vă răsplătesc.»

Și plecându-se, își lipi buzele de gura lui Vintilă, sărutându-l cu o căldură care făcu să-i apară imediat, cearcăne vinete sub ochi.

Vintilă surîzând blajin scoase o hârtie din buzunar și i-o arătă:

— «Vroiam să-ți fac o surpriză: Aronescu mi-a strecurat pe furiș un plic, care conținea numirea mea ca medic de plasă, în urma cererei ce am făcut.»

Fata îl luă de după gât și izbucni într'un râs fericit:

— «Acuma puiule să știi: Dacă nu dansezi un kake-walk cu mine, să nu-mi mai zici Auro draga... na.»

— «Păi nu știu.»

— «Te învăț eu,» zise fata zâmbind, «eu aș dresa și pe o mumie să danseze... Numai să o am la îndemână.» Și luându-l, începu să joace în tactul săltărețului daus de negri.

D-na Trandafirescu apăru și privi câte-va momente cu uimire la cei doi tineri. Aurelia,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

continuând să antreneze pe Vintilă, răspunse privirei uimite a mamei sale :

— «Ne-a venit numirea de doctor de plasă, şi plecăm, ne stabilim acolo.»

— «Cum ?» exclamă mama fetei speriată. «Şi pe mine... cum ? mă lăsaţi aci... singură..? Viu şi eu cu voi..!»

— «Nu se poate... afară numai în cazul când vei dansa cu noi kake-walk acuma.»

D-na Trandafirescu după o codire întinse braţul, se alătură de fiica ei, şi se potrivi în tact, zicând cu un ton de părere de rău...»

— «Ia uită-te doamne, ce face nebunateca asta cu mine...»

Dar Vintilă temându-se să nu-i facă dansul rău, se opri după câte-va minute, şi cătesi trei se priviră surâzând.

Aurelia zise repede :

— «Fi, fiind-că ai devenit o mamă ascultătoare, acuma să ne dai încuviinţarea D-tale.»

— «Şi cum să o mai fac şi pe asta ?... întrebă D-na Trandafirescu. «Că o fac, săraca de mine !»

— «Cum ?» simplu : noi ne lipim capetele, la tâmple, unul de altul, D-ta ne cuprinzi în braţe, şi ne săruţi şi ne spui să fim fericiţi.»

Vorbind, fata îşi alătura obrazul de al lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Vintilă ca în așteptare. Mama ei se pleacă, sărută pe Vintilă și pe Aura, zicând:

— «Draga mamii, draga, că mult ești sărită!... Să dea D-zeu să fiți fericiți!...»

